

الدروس اليومية - سنهالي

දෛනික විෂයයන්

شعبة توعية الجاليات بالزلفي

94

هاتف: ٤٢٣٤٤٦٦ ٠٦ فاكس: ٤٢٣٤٤٧٧ ٠٦ ص.ب: ١٨٢

الدروس اليومية

أعدّه وترجمه للغة السنهالية

شعبة توعية الجاليات بالزلفي

الطبعة الأولى: ١٤٢٤/١

ح) شعبة توعية الجاليات بالزلفي ، ١٤٢٤ هـ
فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

شعبة توعية الجاليات بالزلفي
الدروس اليومية . - الزلفي ، ١٤٢٤ هـ
١٦٤ ص ؛ ١٧ سم

ردمك : ٠ - ١٧ - ٨٦٤ - ٩٩٦٠

(النص باللغة السنهالية)

١ - الاسلام - مبادئ عامة أ. العنوان
ديوي ٢١١ ١٤٢٤/٣٨٨

رقم الإيداع : ٣٨٨ / ١٤٢٤

ردمك : ٠ - ١٧ - ٨٦٤ - ٩٩٦٠

الصف والإخراج : شعبة توعية الجاليات بالزلفي

الدروس اليومية

1-කාලය ගැන කුපරීක්ෂකාරී වීම

▶ ‘භාග්‍යයන් දෙකක් ගැන අධික මිනිසුන් නොසැලකිලි මත්ව සිටිති. ඒවා නිරෝගිභාවය හා විවේකයවේ’ යනුවෙන් නඹිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

▶ ‘අල්ලාහ්ගේ දූත මුහම්මදු (සල්) තුමා රමදාන් මාසයේ අවසන් දින දහය පැමිණවිට රාත්‍රි කාලයෙහි අවදිව සිට උනන්දුවෙන් හා නිර්භීතභාවයෙන් (නැමදමෙහි යෙදුමින්) එම රාත්‍රිත් යහකම් මගින් ප්‍රාණවත් කරන්නේය. එසේම තම පවුල් ඥාතීන්ද අවදි කරන්නේය’ යනුවෙන් අයිෂා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ ‘විනිශ්ච දිනෙයෙහි මිනිසාගෙන් තම ජීවිතය කෙසේ ගත කළේද ?, තම තරුණ විය කෙසේ ගත කළේද ?, තම සම්පත් කෙසේ උපයා ගත්තේද ?, එය කෙසේ වියදම් කළේද ?, තම දැනුම් ඥානයෙන් කුමන ක්‍රියාවන් ඉටු කළේද ? යන කරුණු පහක් ගැන ප්‍රශ්න කරන තෙක් මහුගේ පාද තමාගේ ස්වාමියාගෙන් සිට ඉවත් නොවන් නේය’ යැයි නඹි තායක මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවසූ බව ඉබ්නු මස්ජුද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : තීරම්දි)

▶▶ ‘කවරෙක් (මංකොල්ල කරුවන් කෙරෙහි) තියට පත්වන තෙද, ඔහු පෙර යාමෙහි ගමන ආරම්භ කරන්නා. කවරෙක් පෙර යාමෙහි ගමන ආරම්භ කරන්නෙද, ඔහු සිය ඉලක්කය දකී. දැනගන්න. සැබවින්ම අල්ලාහ්ගේ සම්පත වටිනාකම් සහිතකි. දැනගන්න. අල්ලාහ්ගේ සම්පත ස්වර්ගයකි’ යනුවෙන් නබිනායක මුහම්මද් (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබුහමෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරයි.

(ගුනවංශ : 818වැනි)

ප්‍රයෝජන

- 1-පලදායීක මාර්ගයෙහි කාලය රැකගැනීම අනිවාර්යවේ.
- 2-මිනිසා තම කාලය ගැන පිළිතුරු දිය යුතුව ගැන.
- 3-අධික පිරිස් කාලය නිකරුණේ ගත කරති. ඒ පිළිබඳව ඔවුහු නොසැලකිලිලෙන් සිටිති.

2-දාදු කැට පැළඳීම

▶▶ ‘(ම : තබා, වෙනමගෙන්) අඟ විමසන්න. අල්ලාහ් හැර මඟලා (ප්‍රාර්ථනාකරු) අවගසන දෙවිවරුන් ගැන මඟලා කුමක් සිතන්නෙතෙද? අල්ලාහ් මට කිසියම් අසහපතක් කිරීමට අදහස් කළේ නම් අල්ලාහ් හැර මඟලා (ප්‍රාර්ථනාකරු) අවගසන අන් දෙවිවරුන් එම අසහපත (මගෙන්) ඉවත් කළ හැකිද? නොඑසේ නම්, අල්ලාහ් මට භාග්‍යයක් පිරිනැමීමට අදහස් කළේ නම්, මහගේ එම භාග්‍ය වළක්වාලීමට එම දෙවිවරුන්ට හැකිද? (මවන්ට) අඟ පවසන්න. මට අල්ලාහ්ම ප්‍රමාණවත්වේ. ස්ථිර විශ්වාසීන් මහ කෙරෙහිම විශ්වාසය තබා ති’ යැයි අල්ලාහ් පවසයි.

(අල්කුරූෂා-39:38)

الدروس اليومية

أعدده وترجمه للغة السنهالية

شعبة توعية الجاليات بالزلفي

الطبعة الأولى: ١٤٢٤/١

ح) شعبة توعية الجاليات بالزلفي ، ١٤٢٤ هـ
فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

شعبة توعية الجاليات بالزلفي
الدروس اليومية . - الزلفي ، ١٤٢٤ هـ
١٦٤ ص ؛ ١٧ سم

ردمك : ٠ - ١٧ - ٨٦٤ - ٩٩٦٠

(النص باللغة السنهالية)

١ - الاسلام - مبادئ عامة أ. العنوان
ديوي ٢١١ ١٤٢٤/٣٨٨

رقم الإيداع : ٣٨٨ / ١٤٢٤
ردمك : ٠ - ١٧ - ٨٦٤ - ٩٩٦٠

الصف والإخراج: شعبة توعية الجاليات بالزلفي

الدروس اليومية

1-කාලය ගැන කුපරීක්ෂකාරී වීම

▶ ‘භාග්‍යයන් දෙකක් ගැන අධික මිනිසුන් නොසැලකිලි මත්ව සිටිති. ඒවා නිරෝගිභාවය හා විවේකයවේ’ යනුවෙන් නඹිනායක මූහම්මද (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

▶ ‘අල්ලාහ්ගේ දූත මූහම්මද (සල්) තුමා රමදාන් මාසයේ අවසන් දින දහය පැමිණවිට රාත්‍රි කාලයෙහි අවදිව සිට උනන්දුවෙන් හා නිරීභිතභාවයෙන් (නැමදුමෙහි යෙදුමින්) එම රාත්‍රිත් යහකම් මගින් ප්‍රාණවත් කරන්නේය. එසේම තම පවුල් ඥාතීන්ද අවදි කරන්නේය’ යනුවෙන් අය්ෂා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ ‘විනිශ්ච දිනයෙහි මිනිසාගෙන් තම ජීවිතය කෙසේ ගත කළේද ?, තම තරුණ විය කෙසේ ගත කළේද ?, තම සම්පත් කෙසේ උපයා ගත්තේද ?, එය කෙසේ වියදම් කළේද ?, තම දැනුම් ඥානයෙන් කුමන ක්‍රියාවන් ඉටු කළේද ? යන කරුණු පහක් ගැන ප්‍රශ්න කරන තෙක් මහුගේ පාද නමාගේ ස්වාමියාගෙන් සිට ඉවත් නොවන්නේය’ යැයි නබි නායක මූහම්මද (සල්) තුමා පැවසූ බව ඉබ්නු මස්උද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : භිරමද්)

▶▶ ‘කවරෙක් (මනෝමාලිකා කරුවන් කෙරෙහි) තියට පත්වත්
 නේද, මහා පෙර යාමෙහි ගමන ආරම්භ කරන්නා. කව
 රෙක් පෙර යාමෙහි ගමන ආරම්භ කරන්නේද, මහා සිය
 ඉලක්කය දකී. දැනගන්න. සැලැස්වීමේ අලෝචනාවේ සම්
 පත වටිනාකම සහිතකි. දැනගන්න. අලෝචනාවේ සම්පත
 ස්වර්ගයකි’ යනුවෙන් නිතිනයක මුහුම්මදු (සල්) තුමා
 පැවැසූ බව අනුභවයෙන් (රජ) තමා වාර්තා කරයි.

(ගුණවංශ : 818)

ප්‍රයෝජන

- 1-පලදායීකම මාර්ගයෙහි කාලය රැකගැනීම අනිවාර්යවේ.
- 2-මිනිසා තම කාලය ගැන පිළිතුරු දිය යුතුව ආත.
- 3-අධික පිරිස් කාලය නිකරුවෙන් ගත කරති. ඒ පිළිබඳව
 මහා නොසැලකිල්ලෙන් සිටිති.

2-දාදු කැට පැළඳීම

▶▶ (ම : නබි, මවන්ගෙන්) මහා විමසන්න. අලෝචනා හැර
 මහාලා (ප්‍රාර්ථනාකරු) අවගහන දෙවිවරුන් ගැන මහාලා
 කුමක් සිතන්නෙහිද? අලෝචනා මට කිසියම් අසහනක
 කිරීමට අදහස් කළේ නම් අලෝචනා හැර මහාලා (ප්‍රාර්ථනා
 කරු) අවගහන අන් දෙවිවරුන් එම අසහන (මගෙන්)
 ඉවත් කළ හැකිද? නොඑසේ නම්, අලෝචනා මට භාග්‍ය
 යක් පිරිනැමීමට අදහස් කළේ නම්, මහාලා එම භාග්‍ය
 වළක්වාලීමට එම දෙවිවරුන්ට හැකිද? (මවන්ට) මහා
 පවසන්න. මට අලෝචනාම ප්‍රමාණවත්වේ. ස්ථිර විශ්වාසීන්
 මහා කෙරෙහිම විශ්වාසය තබාගි’ යැයි අලෝචනා පවසයි.

(අල්කුර්ආන-39:38)

▶▶ ‘කවරෙක් දාදුකැට පළඳින්නේද, මහුට අල්ලාහ් පරිපූරණ භාවය ලබා නොදෙයි’ යනුවෙන්ද, වෙනත් වදනෙකහි ‘කවරෙක් දාදුකැට පළඳින්නේද මහු (අල්ලාහ්ට) ආදේශ කළේය’ යනුවෙන්ද නවි මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව උක්තා බිත් ආමිර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුණවය : අභමද)

▶▶ ‘කවරෙක් කිසියම් දෙයක් ඵල්ලාගෙන සිටින්නේද, මහු (අල්ලාහ්ගේ උපකාරයෙන් තොරව) එයගේ මහට වගකී මෙන් හරිනු ලැබේ’ යැයි මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබ්දුල්ලාහ් බිත් හකීම් (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ගුණවය : ණරමද)

▶▶ ‘මැතිරීම, දාදුකැට පැළඳීම හා (අසු සෑමි අතර ප්‍රේමය වැඩි කිරීමේ වෙනතාවෙන් කරන) කොටට මන්ත්‍රය කිරීම යනාදීන් මිර්ක් (අල්ලාහ්ට ආදේශ) කිරීමකි’ යැයි නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබ්දුල්ලාහ් බිත් මස්උාද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුණවය : අභමද)

ප්‍රයෝජන

1- පුද්ගලයෙක් දාදු කැටයකට පල හා විපාක ඇති කිරීමේ ශක්තිය තිබේ යන වෙනතාවෙන් එය පළඳින්නේ නම්, මහු මහා මිර්කයක් කළ අයෙකු සේ සැළකේ. මන්ද යත්, මහු අල්ලාහ් හැර අන් දෙයට මෙවන් ශක්ති ඇති බව විශ්වාස කළේය. නමුත්, මහු එය පල විපාක ලබා දීමට හේතුවක් වශයෙන් පමණක් පවතින බව විශ්වාස කළේනම්, මහු සුළු මිර්කයක් කළ අයෙකු සේ සළකනු ලැබේ.

2-දාදු කැටය තුළ අන්තර්ගතව පවතින දේ අල්කුර්ආනය වුවද, එය නොපැළිඳිය යුතුය. මන්ද යත්, නඹිතුමාගේ යහළුවන් මෙසේ නොකළහ. එසේම මෙය අල්කුර්ආනය නොමැති දෙය මගින්ද දාදු කැටය පැළිඳීමට හේතුවක් වශයෙන් පැවැතීමට ඉඩ සැලසේ.

3-ඇස්වහ සඳහා වාහනයෙහි රෙදි කැබලිලක් හෝ මෙවන් දේ ඇල්ලීම හා අල්කුර්ආනය වාහනයතුළ තබා ගැනීමද මෙයට සමානවේ.

3-රෂ්කාෂ්, ගාස්තුඥයන් හා දෛවඥයන් කරා යාම

▶ ‘අල්ලාහ් හැර අනස් හා පොලෝ තලයෙහි සිටින කිසි වක් සැඟවුන දේ ගැන නොදන්නා බව (නඹි) මබ පව සන්න’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුර්ආන-27:65)

▶ ‘කවරෙක් හෝ ජ්‍යොතිෂ වරයෙකු වෙත ගොස් කුමන කරුණක් හෝ ගැන විමසා සිටියේනම්, මහුගේ දින හත ලිහක සලාතයන් (නැමැදම්) පිළිගන නොලැබේ’ යනුවෙන් නඹිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව සරිසියා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(හුන්ටය : මුස්ලිම්)

▶ ‘කවරෙක් නිමිති බලන්නා හමුවට ගොස් මහු පවසන දේ සත්‍ය කළේ නම්, හෝ මසජ්වී සිටින සිය බිරිඳ සමග සංසර්ගයේ යෙදුනේ නම්, හෝ සිය බිරිඳගේ ගුද මාර්ගයෙහි සංසර්ගයේ යෙදුනේනම් මහු නඹිනායක මුහම්මදු

(සල්) තුමාට පහළවූ මාර්ගයෙන් පිටමන්වේ' යනුවෙන් පැවැසූ බව අබුහුරෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අබුදාවුද්)

▶ ශාස්ත්‍රඥවරු ගැන මිනිසුන් නබිතායක මූහම්මදු (සල්) තුමාගෙන් විමසුවට එතුමා 'එය කිසිවක් නොවේ' යනුවෙන් පැවැසීය. එවිට මිනිසුන් 'මවුහු කියන දේ සමහර අවස්ථාවල සත්‍ය වනවානේ? යනුවෙන් විමසූ විට එතුමා 'ඒවාහි සත්‍යතාවය කුමක් නම්, ජින්වරුන් (අහසෙන්) හොරෙන් ඇහුම්කන් දී ඒවා තම සගයන්ගේ කන්වලට යොමු කරති. මවුහු ඒවා සමග තවත් සාවද්‍ය කරුණු සීයයක් පමණ එක්කර (ශාස්ත්‍රඥ වරුන්ගේ හමුවට) තබති' යැයි පැවැසූ බව ආයිෂා (රලි) වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1- ජ්‍යාතිෂ හා ර්තල විද නිමිති බලන්නන් හමුවට යාම තහනම් වේ. මවුන් තමන්හට සැඟවුන කරුණු පිලිබඳ දැනුම් ජ්‍යාතයක් තිබෙන බව තර්ක කරති.
- 2- මවුන් එක සත්‍ය කරුණක් දැනගෙන ඒ සමග සාවද්‍ය කරුණු සීයයක් එක් කරති.
- 3- අන් රේබා බැලීම, පිහන්වල ලියා දියකර පානය කිරීම හා ලග්නය බැලීම යනාදීන් සියල්ල නිමිති හා තාරකා ශාස්ත්‍රයට ඇතුළත්වේ.

4-නුනියම් කිරීම

▶ 'මවුහු සුලෙයිමාන් (නබිතුමානන්)ගේ පාලන සමයෙහි (එතුමාට විරුද්ධව ජෛතන්වරුන් පාරායනා කළ දේම

අනුගමනය කළහ. එනමුත්, සුලෙයිමාන් කිසිසේත්ම ප්‍රතික්ෂේප කරන්නෙකු නොවීය. ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන් ඡේතනාත් වරුන්ය. මිනිසුන් හට හුනියම් ඉගැන්වූයේ මවුන්මය.

එසේම, බාබිලෝනියාවෙහි විසූ භාරුත් හා මාරුත් යන මලක්වරුන් දෙදෙනාට පහළිකල දේද (ව්‍යාජ මාර්ග යෙන් ප්‍රායෝගික කිරීමට ඉගැන්වූහ) එනමුත්, මවුන් (මලක්වරුන්) දෙදෙනා ‘නියතව, අපි සෝදිසි කරුවන් ලෙස සිටීම. (මෙය ඉගෙන ගෙන) මබලා ප්‍රතික්ෂේප කරන කාෆිර් ලෙස පත් නොවන්න’ යැයි පවසා අවවාද කරන තෙක් කවරෙකුට හෝ මෙම හුනියම ඉගැන්වූයේ නැත. එසේ වුවද, මවුන් අඹු සැමියන් වෙන්කිරීමේ කාර්ය මවුන්ගෙන් ඉගෙන ගත්හ. නමුදු, අල්ලාහ්ගේ අනුමැතියෙන් තොරව මවුන් කවරෙකුට හෝ කුමන අයහපතක් හෝ මෙමගින් සිදු කළ නොහැක.

තමන්ට අයහපත් ගෙනදෙන හා කිසිදු පලක් නොදෙන දේ (පමණක්) මවුන් ඉගෙන ගත්හ. (හුනියම) මිළිදී ගත් තැනැත්තන්ට අවසාන දිනයෙහි කිසිදු භාග්‍යයක් නොලැබෙන බව මවුහු පැහැදිලිව දැන සිටිති. මවුහු සිය ආත්මාව විකුණා ලබාගත් දේ නපුරකි. මෙය මවුහු දැනගත නොසූතුද?’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුරෆාන්-2:102)

▶▶ ‘හුනියම් කරන්නා කුමන තැනක ගියද, මහු කිසිසේත් ජයග්‍රහනය නොලබයි’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුරෆාන්-20:69)

▶ ‘විනාශය ගෙනදෙන කරුණු හතකින් වැළකී සිටින්න’ යනුවෙන් තඛිනායක මූහම්මද (සල්) තුමා පැවැසූ විට එතුමාගේ යහළුවන් ‘අල්ලාන්ගේ දුතයාණෙනි, ඒවා කුමක්ද?’ යනුවෙන් විමසූහ. එවිට එතුමා ‘ඒවා අල්ලාන්ට ආදේශ කිරීම, හුනියම් කිරීම, අල්ලාන් ගරුකර ඇති ජීවිතයක් අයුක්ති සහගතව සාතනය කිරීම, පොළිය අනුභව කිරීම, අනාථයන්ගේ සම්පත් (සුරා) කැම, යුද පිටියෙන් පලා යාම, හා විශ්වාසනීය පතිවුත් අහිංසක කාන්තාවන් තිත්දා කිරීම යනාදීන්ය’ යනුවෙන් පැවැසූ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-හුනියම් කිරීම තහනම්ය. එය විනාශය කරා ගෙනයන පාපයකි.
- 2- එය ඉස්ලාමයෙන් පිටමත් කරන කරුණුවලින් එකකි. මන්දයත්, අල්ලාන් ‘අපි නියතව සොදිසියක් ලෙස සිටිමු. (මෙය ඉගෙනගෙන) මඛලා ප්‍රතික්ෂේප කරන කාර්ට් ලෙසට පත් නොවන්න’ යනුවෙන් පවසන්නේය. මෙය ජෛනාන්ට කරන වන්දනාමානායකි.
- 3-හුනියම්කරු වෙත හමුවට හා මවුන් සමග කථා බහක යෙදීම තහනම්ය.

5-මැනිරීම

▶ ‘අල්ලාන් හැර අන් දේ මගින් මැනිරීම, දාදුකැට පැළිඳීම, (අමු සැමියන් අතර ප්‍රේමය වැඩි කිරීමේ වේතනාවෙන් කරන) කොට්ට මන්ත්‍රය මැනිරීම යනාදි මිරීක් හෙවත්

අල්ලාහ්ට ආදේශ කිරීමකි' යැයි නඛිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් බිත් මස්ජාද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : අත්මද් හා අබුදවුද්)

▶▶ විෂ සතුන් දුෂ්ට කළ තුවාලය කෙරෙහි (අල්කුර්ආන් වැනි කියවා) මැතිරීම සඳහා මුහම්මදු (සල්) තුමා අනු මන කළේය' යැයි ආයිෂා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුක්බෂි)

▶▶ 'නඛිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා අවසන් අවස්ථාවෙහි රෝගාතුරුව සිටි කළ අල්මුඅව්විදාන් යනුවෙන් හඳුන්වන (සුරා අල් ඉහ්ලාස්, සුරා අල් ෆලක් හා සුරා අන්නාස් යන) පරිච්ඡේදයන් පාරායනය කොට සිය ශරීරයට පිම ගත්තේය. එහුමාට රෝගය අධිකවූ විට ඒවා මම පාරා යනය කොට පිඹුවෙමි. එසේම, එතුමාගේ භාග්‍යමත් අතින් එතුමාව මා පිරිමැදුවෙමි' යනුවෙන් ආයිෂා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුක්බෂි)

▶▶ 'නඛිතායක තුමා තමාගේ සමහර බිරිඳන්හට (ආරක්ෂා පැනීමේ) ප්‍රාර්ථනා කර සිය අතින් පිරිමඳින බවත්, එහි 'අල්ලාහුමම රබ්බන් නාස්, අද්හිබිල් බැස්, ඉෂ්ෆිහ් ව අන්තෂ්ෂාෆී ලාෂිෆාඅ ඉල්ලා ෂිෆාෆ්ක ෂිෆාෆ්න් ලාසුගාදරු සකමා' යනුවෙන් ප්‍රාර්ථනා කරන බවත් ආයිෂා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

[اللَّهُمَّ رَبُّ النَّاسِ أَذْهَبِ الْبَأْسَ اشْفِهِ وَأَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ إِلَّا شِفَاؤُكَ

شِفَاءٌ لَا يُعَادِرُ سَقَمًا]

අර්ථය :

මී අල්ලාහ්, මිනිසුන්ගේ ස්වාමිනි, පිඩාවෙන් මුදා මහුට සනීපය ලබා දෙනු මැනවි, සනීපය ලබා දෙන්නේ මබ්ලය. මබ්ලයේ සනීපය හැර කිසියම් සනීපයක් නොමැත. කිසිදු රෝගයක් හෝ අන නොහැර සනීපය ලබා දෙනු මැනවි.

ප්‍රයෝජන

- 1-අල්කුර්ආනහි හා තබ් වදන්හි සඳහන් ප්‍රාර්ථනා මගින් පාරායනා කිරීම අනුමතය.
- 2-අල්කුර්ආනහි හා තබ්වදන්හි සඳහන් නොවන ප්‍රාර්ථනා මගින් මැතිරීම තහනමය.
- 3-අල්ලාහ් හැර අන් අය කැඳවන ප්‍රාර්ථනා මගින් මැතිරීම මහා භීර්කය හෙවත් ආදේශ කිරීමකි.
- 4-පුද්ගලයෙක් (සුරා අල් ඉන්ලාස්, සුරා අල් ෆලක් හා සුරා අන්නාස් යන) අල් මුඅව්විදාන් පරිවෘත්තයන් පාරායනය කොට සිය ශරීරයට ප්‍රාර්ථනාකර (පිෂා)ගැනීම ඉස්ලාමය අනුමත කරයි. එනමුත්, අන් අය මගින් එසේ නොකළ යුතුය.

6-අල්ලාහ් හැර අන් දෙය කෙරෙහි දිවුරීම

▶ ‘සැබැවින්ම, අල්ලාහ් මබ්ලයේ පියවරැන් මත දිවුරුම් කිරීම වළක්වයි. එනිසා කවරෙක් හෝ දිවුරීමට අදහස් කරන්නේනම්, මහු අල්ලාහ් කෙරෙහි දිවුරුම් කරන්නා.

නොඑසේ නම්, නිශ්ශබ්දව සිටින්නා' යැයි නවීනායක මූහම්මද (සල්)තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුතාර් හා මුක්බූම්)

▶▶ '(ආරක්ෂාව සඳහා නැඹු) අහස සම්පත් කෙරෙහි දිවුරුම් කරන්නා අපගෙන් කෙනෙකු නොවන්නේය' යනුවෙන් නවීනායක මූහම්මද (සල්) තුමා පැවැසූ බව බුරෙදා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අබුදාවුද්)

▶▶ කෙනෙකු 'කැබාව කෙරෙහි දිවුරා කියම් එසේ නොවේ' යනුවෙන් කීම කෙරෙහි සවන්දන් ඉබ්නු උමර් (රලි) තුමා 'අල්ලාහ් කෙරෙහි හැර අන් කිසිවෙකු කෙරෙහි හෝ දිවුරුම් නොකරන්න. මන්දයත්, කවරෙක් අල්ලාහ් හැර අන් දෙය කෙරෙහි දිවුරුම් කරන්නේද, මහු ප්‍රතික්ෂේප කළේය හෝ (අල්ලාහ්ට) ආදේශ කළේය' යැයි නබි (සල්) තුමා පැවැසූ බව මහු වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : තිර්මදි)

ප්‍රයෝජන

- 1-අල්ලාහ් හැර අන් දේ කෙරෙහි දිවුරුම් කිරීම තහනමය. එය සුළු මර්කය වුවත් මහා පාප ක්‍රියාවන් අතර එකකි.
- 2-නබිතුමා, කැබා, ගරුත්වය හා ජීවිතය යනාදී මැවීම් කෙරෙහි දිවුරුම් කිරීම තහනමය.
- 3-අල්ලාහ් මත හෝ මහාගේ අලංකාරමත් නාමයන් සහ ලක්ෂ්‍යයන් කෙරෙහි හෝ දිවුරුම් කිරීම අනුමතවේ.

7-නිමිති බැලීම

▶ ‘බෝවන රෝගය, නිමිති බැලීම (ඉස්ලාමයේ) නොමැත. එනමුත්, මම සූභ නිමිති ප්‍රිය කරමි. ඒවා යහපත්ශීල වදන්ය’ යනුවෙන් නබි මුහම්මද (සල්) තුමා පැවැසූ බව අනස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම් හා තීර්මදි)

▶ ‘නිමිති බැලීම මිරික් (ආදේශ) කිරීමකි’ යනුවෙන් නබි නායක මුහම්මද (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බවට ඉබ්නු මස්උද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අබුදාවුද් ග්‍රන්ථය)

ප්‍රයෝජන

- 1-නිමිති බැලීම තහනම්ය. එය පරවියන් හෝ වෙනත් දේ ගිහින් නිමිති බලා ඒ අනුව ක්‍රියාවන් අත්හිටුවීමකි.
- 2-මෙය ක්‍රියාවක් අත්හිටුවීමට හේතු සාදා වන්නේ නම්, එය මිරිකය වේ. මක්නිසාද යත්, මෙය යහපතක් හෝ අයහපතක් ලබාදීමේ හැකියාව අල්ලාහ් හැර වෙනත් දෙයටද ඇති බව විශ්වාස කිරීමකි.
- 3-සූභ නිමිති බැලීමෙහි අල්ලාහ් කෙරෙහි පිරිසිදු වෙන නාව ඇති බැවින් එය සුතුටුදායක කරුණකි.

8-අල්ලාහ් කෙරෙහි කාර්ය පැවැරීම

▶ ‘කවරෙක් අල්ලාහ් (විශ්වාසකර මහු) කෙරෙහි කාර්ය යන් පවරන්නේද, මහුට අල්ලාහ් ප්‍රමාණවත් වේ’ යයි අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුර්ආන-65:3)

▶▶ 'විශ්වාස වන්තයින් අල්ලාහ් කෙරෙහි කාර්යයන් පවරන්නා' යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කූරාන-64:13)

▶▶ නතිනායක මුහම්මද් (සල්) තුමා 'මාහට සමහර සමාජ පෙන්නුම් කරනු ලැබින. එවිට මම නතිවරයෙකු දිටිමි. ඔහු සමග සුළු පිරිසක් සිටියහ. වෙනත් නතිවරයෙකු දිටිමි. ඔහු හා සමග දෙතුන් දෙනෙක් පමණක් සිටියහ. තවත් නතිවරයෙකු දිටිමි. ඔහු හා සමග කිසිවෙකු හෝ නොසිටියහ. එවිට මාහට විශාල පිරිසක් පෙන්නුම් කරනු ලැබින. ඔවුහු මාගේ සමාජයට අයත් වුවත් බව සිතා සිටි කළ ඔවුහු නති මුසා (අමෙල) තුමා හා ඔහුගේ සමාජයට අයත් වුවත් බව මාහට දැනුම් දෙනු ලැබින.

පසුව තවත් විශාල පිරිසක් දිටිමි. ඔවුහු මාගේ සමාජයට අයත් වුවත් ලෙස දැනුම් දෙනු ලැබින. ඔවුන් අතර කිසියම් ප්‍රශ්න කිරීමකින් හා දඬුවම් කිරීමකින් තොරව ස්වර්ගයෙහි පිවිසෙන 70000 දෙනෙක් සිටියහ' යනුවෙන් පවසා එතැනින් නැගිට සිය නිවසට ගියේය. පසුව එහි සිටි පිරිස් ඔවුන් කවුරුන්ද? යන තර්කයෙහි නිරතවූහ. ඔවුන් ඉස්ලාම් ධර්මයෙහිම උපන් ලබා අල්ලාහ්ට කිසියම් දෙයක් මගින් හෝ ආදේශ නොකළ අය බව සම්හරුන් පැවසූ අතර ඒන් අය විවිධ මත දැරූහ.

පසුව නතිනායක මුහම්මද් (සල්) තුමා එහි පැමිණවිට එතුමාට මෙම කරුණ යොමු කෙරින. එයට එතුමා 'ඔවුහු මතුරා ගැනීම සඳහා ඒන් අය වෙත නොයන, (මර්ගය සඳහා) නොපිලිස්සන, නිමිත්ත නොබලන හා අල්ලාහ් වෙතම පමණක් තමන්ගේ ක්‍රියාවන් පිලිබද වගකීම

පවරන්තන්ය' යනුවෙන් පැවසිය. මෙය ඉබ්නු අබ්බාස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-අල්ලාහ් වෙත කාර්යයන් පැවරීමේ ස්වභාවය දැනගැනීම. එය වන්දනාමතයෙහි වැදගත් කමකි.
- 2-අල්ලාහ් වෙත කාර්යයන් පැවරීම තහවුරු කිරීම, ප්‍රශ්න කිරීමෙන් තොරව ස්වර්ගයෙහි පිවිසීමට හේතුවේ.

9-පුර්වතා ජිලිහනු ලබන අවස්ථාවන්

- ▶▶ 'දාසයෙක් තම ස්වාමියා දෙසට ඉතා සමීපපව සිටින්නේ මහු සප්දාවේ සිටින අවස්ථාවේය' යනුවෙන් නබිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරේරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය. (ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)
- ▶▶ '(සලාතයට කැඳවන) අදානය හා (එහි ආරම්භය දැනුම් දෙන) ඉකාමතය අතර කරන ප්‍රාර්ථනාවන් ප්‍රතික්ෂේප කරනු නොලැබේ' යනුවෙන් නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය. (ග්‍රන්ථය : භිර්මදු)
- ▶▶ 'ප්‍රාර්ථනාවන් දෙකක් ප්‍රතික්ෂේප නොකරේ. නොඑසේ නම්, ප්‍රතික්ෂේප කිරීම බොහෝ සුළුය. ඒවා අදාත් කැඳවන අවස්ථාව සහ සමහරුන් තවත් සමහරුන් සමග සටන් කරන යුද පිටියෙහි කරන ප්‍රාර්ථනාවන්ය' යැයි නබිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව සහල් බිත් ස:ද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අබුදාවදු)

▶▶ අප ස්වාමියා සෑම රාත්‍රියේම අවසන් (තුන්වන) කොටසේ පළමු අභස දෙසට බසින්නේය. එහිදී මහු ‘කවරෙක් මාගෙන් ප්‍රාර්ථනා කරන්නේද? මහුගේ ප්‍රාර්ථනාව මම පිළිගනිමි. කවරෙක් මාගෙන් (දෙයක්) අයදින්නේද? මහුට එය ලබා දෙමි. කවරෙක් මාගෙන් පාපොච්චාරණය කරන්නේද? මහුට මම සමාව ලබා දෙමි’ යැයි පවසන බව තභිතායක මුහම්මද (සල්) තමා පැවසූ වදනක් අලු හුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ ‘සෑම රාත්‍රියේම එක අවස්ථාවක් තිබේ. මුස්ලිම්වරයෙකු මෙලෝ හා පරලෝ යහපතක් ගැන ප්‍රාර්ථනා කරමින් එම අවස්ථාවට එක්වූයේ නම් අල්ලාහ් එය මහුට ලබා නොදී නොසිටින්නේය’ යනුවෙන් තභිතායක මුහම්මද (සල්) තමා ප්‍රකාශ කළ බව ජාබිර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-සාමාන්‍ය වෙලාවන්ට වඩා ප්‍රාර්ථනා පිළිගනු ඇතැයි අධිකව අපේක්ෂා කරන යම් යම් වෙලාවන් ඇත.
- 2-මෙවන් වෙලාවන් රුකගෙන අධිකව ප්‍රාර්ථනා කළ යුතු බව උනන්දුකර ඇත.
- 3-සප්දාව, අදානය හා ඉකාමතය අතර, රාත්‍රියෙහි අවසන් සමය සහ යුධ පිටියෙහි සතුරන්ව මුමා ගැසෙන සමය යනාදීන් මෙවන් ප්‍රාර්ථනා පිළිගනු ලබන අවස්ථාවන්ය.

10-ජමාඅන් කලාත්‍ය අන්චාර්ය වීම

▶ ‘නියතව, මුනාඟික්චරු (අස්ථාවාදී)න්ට සලාතයන් අතර ඉතා දුෂ්කරතා ලෙස පවතින්නේ ඉෂා හා ෆජ්ර් සලාත යන්ය. මෙම සලාතයන් දෙකෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ භාවය මවුහු දැනසිටිනම්, මවුන් බඩ ගාගෙන හෝ එම සලාතයන්ට පැමිණිති. මම, සලාතය ඉටු කිරීම සඳහා (එය ඇරමු බව දැනුම් දෙන) ඉකාමත් අණකර, පසුව කෙනෙකුට මිනිසුන්ට (නායකත්වයදී) ඉමාම්චරයා ලෙස සලාතය ඉටුකරන මෙන් අණ කිරීමටත්, පසුව මා සමග සිටින මිනිසුන් එක්ක දර මිටි සහිතව ගොස් (සාමූහිකව ඉටු කරන) ජමාඅන් සලාතයට නොපැමිණ සිටින්නන් මවුන් ගේ නිවෙස් පිටින්ම ගිනි තැබීමටත් සිතන්නෙමි’ යැයි නබිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුමෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුතාර් හා මුක්බූම්)

▶ නබිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමාගේ හමුවට අන්ධයෙක් පැමිණ අල්ලාහ්ගේ දූතයාමොනි, මාව මස්පිදයට කැඳවා ගෙන ඒමට කිසිවෙකු නොමැති බැවින් සිය නිවසෙහි සලාතය ඉටුකර ගැනීමට අවසරය පැතීය. එයට එතුමා මහට අවසරය ලබාදී මහු හැටී යන කළ මහුව නැවත කැඳවා ‘මබ අදානයට සවන් දෙන්නේද ? යනුවෙන් විමසීය. එවිට මහු මව යනුවෙන් කී විගස එතුමා ‘මබ එම කැඳවීමට (ජමාඅන් සලාතයට පැමිණීම මගින්) පිළිතුරු දෙන්න’ යනුවෙන් පැවැස බව අබුහුමෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුක්බූම්)

▶ ‘කවරෙක් අවසාන දිනයේදී විශ්වාසවන්ත භාවයෙන් අල්ලාහ්ව බැහ දැකීමට අපේක්ෂා කරන්නේද, මහු මෙම සලාතයන් ඒවා සඳහා කැඳවන ස්ථාන (මස්ජිද්)යෙහි නිසි පිරිදි ඉටු කරන්නා. මන්ද යත්, අල්ලාහ් මබ්ලාගේ නබිවරයාට නිවැරදි මාර්ගයක් ධර්මයක් ලෙස ලබා දී ඇත. මස්ජිදය කරා ගොස් ඉටුකරන මෙම සලාතයන්ද නිවැරදි මාර්ගයන් අතර එකකි. ජමාඅත් සලාතයට සහ භාගි නොවී සිය නිවසෙහි සලාතය ඉටු කරන්නා සේ මබ්ලාද මබ්ලාගේ නිවෙස්වල සලාතයන් ඉටුකරන්නන් නම්, මබ්ලා මබ්ලාගේ වක්තෘ වරයාගේ මග අනභාර ගියෙකු ලෙසට පත්වන්නෙහුය. මබ්ලා මබ්ලාගේ වක්තෘ වරයාගේ මග අත හැරියේ නම්, මබ්ලා මංමුලාවට පත් වන්නෙහුය.

කවරෙක් වුලු හෙවත් දෝවනය නිසියාකාරව කර, මෙම මස්ජිදයන් අතර එක් මස්ජිදයක් කරා පැමිණෙන්නේද, අල්ලාහ් මහුට මහු තබන එක් එක් අඩිය වෙනුවෙන් කුසලක් සටහන් කොට, තරාතිරමක් උසස් කරයි. එසේම අකුසලක් මහුගෙන් ඉවත් කරයි.

ප්‍රසිද්ධ අවස්ථාවාදීන් හැර කිසියම් කෙනෙක් හෝ ජමා අත් සලාතයට නොපැමිණ සිටීම අප අතරෙහි මම දැක නොමැත. සැබැවින්ම, අසරණයෙක් පවා දෙන්නෙකුගේ සහායෙන් ගෙනවිත් සෑ් හෙවත් (සලාතයේ) ජේලියෙහි නවත්වනු ලැබින’ යනුවෙන් අබ්දුල්ලාහ් බිත් මස්ජාද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුකර්මි)

ප්‍රයෝජන

- 1-සාමූහිකව (ජ්‍යෙෂ්ඨයන්) සලාතය ඉටු කිරීම පිරිමිත්තට අනිවාර්යවේ.
- 2-ජ්‍යෙෂ්ඨ සලාතයට නොපැමිණ සිටීම අවස්ථා වාදීන්ගේ සම්බන්ධවලින් එකකි.

11-ජ්‍යෙෂ්ඨ සලාතයේ විශේෂත්වය

▶ ‘සුද්ගලයෙක් ජ්‍යෙෂ්ඨ ලෙස (සාමූහිකව) සලාතය ඉටු කිරීම, සිය නිවසෙහි හෝ වෙලඳසැලෙහි හෝ (තනිව) ඉටුකිරීමට වඩා විසිපස් ගුණයකින් ශ්‍රේෂ්ඨවේ. මන්ද යත්, කෙනෙක් නිසියාකාරව වූලු හෙවත් දේවනය කර සලාතය ඉටු කිරීමේ වෙනතාවෙන් මස්පිදිය කරා ගමන් කරන්නේ නම්, මහු තබන සෑම අඩියක් සඳහාම මහුට තරාතිරමක් උසස්කර, මහුගේ අකුසලක් ඉවත් කෙරේ. මහු සලාතය අවසන් කොට එම ස්ථානයෙහි රැඳී සිටින කළ මලක් (සුරදුන)වරුන් ‘ස්වාමිනී, මහුට කරුණාව පහළ කරනු මැනවි’ යැයි මහු වෙනුවෙන් ප්‍රාර්ථනා කරමින් සිටිති.

මහලාගේ කෙනෙක් (කාලීන) සලාතයක් ඉටුකළ පසු ජ්‍යෙෂ්ඨ සලාතය අපේක්ෂා කරමින් (එම ස්ථානයෙහි) රැඳී සිටින්නේ නම්, මහ (එම කාලයම) සලාතයෙහිම නිරතවී සිටින්නේය’ යනුවෙන් තනිතායක මහම්මද (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හමෙරු (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶▶ ‘කිසියම් ගම්මානයක හෝ කැලේ ප්‍රදේශයක හෝ තුන් දෙනෙකු සිට මවුන් අතර (ජ්‍යෙෂ්ඨතාවයක් ලෙස) සලාතය ඉටු නොවූයේ නම් මවුන් මත ජ්‍යෙෂ්ඨතාවයක් සිය බලය පිහිටුවයි. එබැවින් (සලාතය) ජ්‍යෙෂ්ඨතාවය ලෙස ඉටුකිරීම අති වාර්ය වේ. මන්ද යත්, වෘකයා හෝ අනුභව කරන්නන් තනිවම තණකැම කන ජ්‍යෙෂ්ඨතාවය වේ’ යැයි නබිතායක මුහම්මද් (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුදර්දා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අබුදාවුද්)

▶▶ ‘සමූහයෙන් ඉටුකරන සලාතය තනිවම ඉටුකරන සලාතයට වඩා තරාතිරමි විසි හතකින් ශ්‍රේෂ්ඨවේ’ යනුවෙන් නබිතායක මුහම්මද් (සල්) තුමා පැවසූ බව අබුදර්දා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුකර්මි)

ප්‍රයෝජන

- 1-සාමූහික සලාතයෙහි අධික ශ්‍රේෂ්ඨ භාවය තිබේ.
- 2-පුද්ගලයෙක් සලාතය තනිව ඉටු කිරීමට වඩා සාමූහිකව ඉටු කිරීම උතුම්ය.
- 3-පුද්ගලයෙක් ජ්‍යෙෂ්ඨතාවය අනුභව කිරීම ජ්‍යෙෂ්ඨතාවය මහු මත සිය බලය පිහිටුවීමට හේතුවේ.

12-මස්ජිදයට පැමිණීමේ විධිය

▶▶ ‘මබලා (සලාතයෙහි ආරම්භය දැනුම්දෙන) ඉකාමතයට සවන් දුන් විගස සලාතය කරා යන්න. එවිට ඉවසීමෙන් හා කිකිරුණාවයෙන් යැයුතු අතර, සිසුයෙන් නොයන්න. මබලාට ලැබූ රකාආනයන් (ජ්‍යෙෂ්ඨතාවය ලෙස) ඉටුකරන්න.

මෙලාට අත්පසු වූ රකඅත්සන් සම්පූර්ණ කරන්න' යැයි නඛිත්‍යක මුහම්මද (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ 'අපි නඛිත්‍යක මුහම්මද (සල්) තුමා සමග සලාතය ඉටු කරමින් සිටින කල පිරිසක් සිප්‍රයෙන් පැමිණීමේ ශබ්දය එතුමා සවන් දුන්නේය. (සලාතය අවසන්වූ) විගස එතුමා 'මෙලාට කුමක්ද සිදුවූයේ ? (ඇයි මෙලෙස වෙගයෙන් පැමිණෙන්නේ ?) යනුවෙන් විමසීය. එයට මවුහු 'අපි සලාතය සඳහා වෙගයෙන් පැමිණියෙමු' යනුවෙන් කීහ. එවිට එතුමා 'මෙසේ නොකරන්න. සලාතය සඳහා සාව දානව පැමිණෙන්න. මෙලාට ලැබූ කොටස (සාමූහිකව) ඉටු කරන්න. අත්පසු වූ කොටස සම්පූර්ණ කරන්න' යැයි පැවසූ බව අබුකතාදා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-සලාතය වෙනුවෙන් සාවදානව හා කීකරුභාවයෙන් පැමිණෙන මෙන් අණකර ඇත.
- 2-රුකුල්වෙහි එක්වීම සඳහා හෝ සලාතය වෙනුවෙන් සිප්‍රයෙන් යාම තහනම්කර ඇත.

13-කලාතයට පෙරාතුවුව එම හා රැඳී සිටීම

▶ 'පුද්ගලයෙක් ජමාඅත් වගයෙන් සලාතය ඉටුකිරීම, එය සිය නිවසෙහි හෝ වෙලදසැලෙහි හෝ ඉටු කිරීමට වඩා

විසිපස් ගුණයකින් ශේෂ්ඨ වේ. මන්ද යත්, පුද්ගලයෙකු නිසියාකාරව වුලු හෙවත් දෝවනය කර සලාතය ඉටු කිරීමේ වෙනතාවෙන් මස්පිදය කරා ගමන් කරන්නේ නම් මහු නඟන සෑම අඩියක් සඳහාද මහුට තරාතිරමක් උසස්කර, මහුගේ අකුසලක් ඉවත් කෙරේ. මහු සලාතය අවසන් කොට එම ස්ථානයෙහි රැඳී සිටින කළ මලක් වරුන් ‘ස්වාමිනි, මහුට කරුණාව පහළ කරනු මැනවි’ යැයි ප්‍රාර්ථනා කරමින් සිටිති. මඛලාගෙන් කෙනෙක් (කාලීන) සලාතයක් ඉටු කිරීමෙන් පසු ජමාඅත් සලාතය අපේක්ෂා කරමින් (එම ස්ථානයේ රැඳී) සිටින්නේ නම්, මහු (එම කාලය) සලාතයෙහිම නිරතවී සිටින්නන් ශේෂ් යනුවෙන් නඟිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුතාර් ශා මුක්බූම්)

▶▶ ‘මිනිසුන් (සලාතය සඳහා කැඳවන) අදානයෙහි හා (සලාතයේ) ප්‍රථම ඡේලියෙහි වැදගත්කම දැන ගන්නේනම්, මවුහු ඒ සඳහා තරග වැදී අභිබවා පැමිණෙති. පසුව එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් මවුන් අතර ආක ආදීමට සිදු වුවද එයටද මවුහු සැරසෙති. එසේම, මිනිසුන් සලාතය එහි ආරම්භ වෙලාවේ ඉටු කිරීමෙහි අැති විශේෂය ගැන දැන ගන්නේනම්, මවුහු ඒ සඳහා එකිනෙකා අභිබවා පැමිණෙති. සුබහ් හා ඉෂා යන සලාතයන්හි විශේෂය ගැන මවුන් දැන ගන්නේනම්, මවුහු බඩ ගාගෙන හෝ ඒ (ජමාඅතය) සඳහා පැමිණෙති’ යනුවෙන් නඟිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුතාර් ශා මුක්බූම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-සලාතය සඳහා පෙරාතුව යාමෙහි විශේෂත්වයක් ඇත.
- 2-සලාතයක් අපේක්ෂා කොට රැදී සිටීම සඳහා ඉමහත් කුලියක් ලැබේ.

14-තනිඛියතුව මස්පිදු කලාතය

▶ ‘මබලාගෙන් කවරෙක් හෝ මස්පිදුයෙහි තුලට පිවිසියේ නම්, එහි හිඳ ගැනීමට පෙර රකඞ්න් දෙකකින් සමන්විත සලාතයක් (මස්පිදුයේ අභිවෘද්ධිය පතා) ඉටු කරන්න’ යනුවෙන් නඛිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු කතාදා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ ‘සිකුරාදා දිනක් නඛිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ජ්මිඞ් දේශනාව පවත්වමින් සිටින කළු සුළෙක් අල්ගත්තානි යන තැනැත්තා පැමිණි හිඳ ගත්තේය. වහාම නඛිතුමා ‘සුළෙක්, නැගිට කෙටියෙන් රකඞ්න් දෙකක සලාතයක් ඉටු කරන්න’ යනුවෙන් පවසා පසුව ‘ජ්මිඞ් දින යෙහි ඉමාම් වරයා දේශනාව කරන කළු මබලාගෙන් කවරෙක් පැමිණියේද, ඔහු කෙටියෙන් රකඞ්න් දෙකක සලාතයක් ඉටු කරන්නවා’ යැයි එතුමා පැවසූ බව ජාබිර් බින් අබ්දුල්ලාහ් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-මස්පිදුයෙහි හිඳ ගැනීමට අදහස් කරන්නා එහි ඇතුළුවූ විගස රකඞ්න් දෙකක සලාතයක් ඉටුකිරීම නඛි මගකි.

2-සිකුරාදා දිනයෙහි ඉමාම්වරයා දේශනා කරමින් සිටියද, එම සලාතය ඉටු කිරීම සූතුව දායක කරණකි.

15-පළමු ජේලියෙහි විශේෂත්වය

▶▶ ‘මිනිසුන් (සලාතය වෙනුවෙන් කැඳවන) අදානයෙහි හා (සලාතයේ) පළමු සර් වෙත ජේලියෙහි වැදගත්කම දැන ගන්නේ නම්, ඔවුහු ඒ සඳහා තරුග වැදී එකිනෙකා අහිඛවා පැමිණෙති. පසුව එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් ඔවුන්ට අංක ඇදීමට සිදුවුවද එයටද ඔවුහු සැරසෙති. එසේම, සලාතය එහි ආරම්භ වෙලාවේ ඉටු කිරීමෙහි ඇති විශේෂත්වය පිළිබඳව මිනිසුන් දැන ගන්නේ නම්, ඔවුහු ඒ සඳහා එකිනෙකා අහිඛවා පැමිණෙති. සුබ්හ් හා ඉෂා යන සලාතයන්හි විශේෂත්වය ගැන ඔවුන් දැන ගන්නේ නම්, ඔවුහු බඩ ගාගෙන හෝ ඒ (ජමාඅතය) සඳහා පැමිණෙති’ යනුවෙන් නබිතායක මුහම්මද් (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶▶ ‘තමාගේ අනුගාමිකයන් (පළමු ජේලියෙහි සිට ගැනීම කෙරෙහි) පසුපසට වීම දුටු නබිතායක මුහම්මද් (සල්) තුමා ‘ඉදිරියට පැමිණෙන්න. මාව අනුගමනය කරන්න. මඛලාට පසුපස සිටින්නන් මඛලාව අනුගමනය කරනු ඇත. මිනිසුන් පසුපසට වන කළ අල්ලාහ් ඔවුන් (ගේ කාර්ය) පසුපසට ලක් කරයි’ යනුවෙන් පැවැසූ බව අබු සර්ද් අල්කුදිරි (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ ‘පිරිමින්ගේ පේළියෙහි ශ්‍රේෂ්ඨතම පේළිය එහි පළමු පේළිය වන අතර, එහි නරකම පේළිය අවසාන පේළිය වේ. එසේම, ස්ත්‍රීන්ගේ පේළියෙහි ශ්‍රේෂ්ඨතම පේළිය අවසාන පේළියවන අතර, එහි නරකම පේළිය පළමු පේළිය වේ’ යනුවෙන් නඛිතායක මහම්මද (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-පළමු පේළියටද එම පේළියට පැමිණීමටද ඉමහත් ශ්‍රේෂ්ඨත්වයක් තිබේ.
- 2-පිරිමින්ගේ පේළියෙහි පළමු පේළිය ශ්‍රේෂ්ඨ වන අතර, එහි අවසන් පේළිය නරකම පේළිය වේ.
- 3-පළමු පේළියට (නොපැමිණ) නිතරම පසුපසට වීම ගැන අවවාද කර ඇත.

16-පේළි ජේෂ්‍යෙළ කිරීම

▶ ‘නඛි මහම්මද (සල්) තුමා ‘මෙක වරුන් තම ස්වාමියා හමුවෙහි පේළියෙහි සිටින සේ මතලාට පේළියෙහි සිටිය නොහැකිද ?’ යනුවෙන් පැවැසූ විට අපි ‘මෙක වරුන් තම ස්වාමියා හමුවෙහි කෙසේ සිටින්නේද ?’ යනුවෙන් විමසුවෙමු. එකල එතුමා ‘මවන් ප්‍රථම පේළිය සම්පූර්ණ කරති. පේළියේ (හිස්තැන් නොමැතිව) හිරකර එකතුවී සිටිති’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බවට ජාහිර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ ‘නඛිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා සලාතය ඉටු කරන කළ අපගේ උරහිස අල්ලා ‘කෙළින් සිටින්න. පිළිවෙලින් තොරව නොසිටින්න. එමගින් මෙලාගේ සිත් පරිහානියට ලක්විය හැක. මා පිටුපස බුද්ධිමතුන් සිටිය යුතුය. මවුන්ට පසුව මවුන්ගෙන් පහළ අයද, පසුව මවුන්ගෙන් පහළ අයද සිටිය යුතුය’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු මස්උද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ ‘මෙලාගේ (සලාතයෙහි) ජේලි හරිගස්වා ගන්න. නියත වශයෙන්ම, ජේලිය හරිගස්වා ගැනීම සලාතයෙහි පරිපූරණතාවයෙහි’ යනුවෙන් නඛිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ නඛිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා අපගේ (සලාතයෙහි) ජේලි ර්තලය මගින් හරිගස්වා කළ හැකි තරමට හරිගස්වා ගන්නේය. මෙලෙස සිටිය යුතු බවට අපිට මනා අවබෝධයක් ලැබී ඇති බව එතුමා පිළිගන්නා තෙක් මෙසේ කරන්නේය.

පසුව දිනක් නඛිතායක තුමා සලාතය සඳහා පැමිණ තක්බීරය කීමට සැරසු විට පුද්ගලයෙකු ජේලියෙන් සිය පසුව ඉදිරියට තබා සිටීම දිටීය. වහාම එතුමා ‘අල්ලාහ් ගේ දාසයින්, මෙලාගේ ජේලි හරිගස්වා ගන්න. එසේ නොවන්නේනම්, අල්ලාහ් මෙලා අතර වෙන්වීමක් ඇති කරයි’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව තුහ්මාත් බින් බෂීර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ ‘මඛලාගේ පේළි හරිගස්වා ගන්න. මම මඛලාව මාගේ පිටු පසින් දිටින්නෙමි’ යනුවෙන් නඬි මුහුණමද (සල්) තුමා පැවසූ බවින් අප සෑම දෙනෙකුම සිය උරහිස හා පාදය අනෙකාගේ උරහිස හා පාදය සමග ස්පර්ශ කරන්නට වූයෙමු යැයි අනස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුණවංශ : බුහාරි)

ප්‍රයෝජන

- 1-පේළි හරිගැස්වීම අනිවාර්යවේ. නඬිනායක තුමා මේ බව අණකර අඬි අතර, පේළියෙහි අක්‍රමවත් ලෙස සිටීම පිළිබඳව අවවාද කර ඇත.
- 2-පේළි අක්‍රමවත් ලෙස පැවතීම සලාතය ඉටු කරන්නන්ගේ සිත් පරිහානියට ලක් වීමට හේතුවේ.
- 3-පේළි ක්‍රමවත් ලෙස හරිගැස්වීම, සලාතයෙහි පරිපූරණ තාවයෙකි.

17-ආර්ය කාමුණිකව ඉටුකිරීම

▶▶ ‘පුද්ගලයෙක් සාමූහිකව සලාතය ඉටු කිරීම මහු එය තනිව ඉටු කිරීමට වඩා විසිපස් ගුණයකින් ශ්‍රේෂ්ඨවේ. දහවල් කාලයට අයත් මලක්වරුන්ද රාත්‍රි කාලයට අයත් මලක්වරුන්ද ආර්ය සලාතයෙහි මඛලා සමග එක් රැස් වෙති’ යැයි නඬි මුහුණමද (සල්) තුමා පැවසූ බව වාර්තා කරන අබුහුණෙරුරා (රලි) තුමා ‘මඛලා කැමති වන්නේ නම්, “නියතව, ආර්ය සලාතයේ වෙලාවෙහි පාරායාතය කරන අල්කුර්ආතය සාකෂි දරන්නෙකු සේ පවති” යන වැකිය පාරායනා කරන්න යනුවෙන්ද පවසන්නේය.

(ගුණවංශ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶▶ ‘නිසැකයෙන්ම, මුනාගික් හෙවත් අවස්ථාවාදීන්ට සලාත යන්නේ ඉතා දුෂ්කර සලාතය ලෙස පවතින්නේ ඉෂා හා ෆජ්ර් සලාතයන්ය. මෙම සලාතයන් දෙකෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ භාවය ඔවුහු දැන සිටියේනම්, ඔවුන් බඩ ගාගෙන හෝ එම සලාතයන්ට පැමිණෙති. මම, සලාතය ඉටු කිරීම සඳහා (එය ඇරඹූ බව දැනුම් දෙන) ඉකාමතය අණකර, පසුව කෙතෙකුට මිනිසුන්ට (නායකත්වයදී) ඉමාම්වරයා ලෙස සලාතය ඉටුකරන මෙන් අණ කිරීමටත්, පසුව මා සමග සිටින මිනිසුන් එක්ක දර මිටි සහිතව ගොස් (සාමූහිකව ඉටු කරන) ජමාඅත් සලාතයට නොපැමිණ සිටින්නන්ගේ ‘නිවෙස් පිටිත්ම ගිනි තැබීමටත් සිතන්නමි’ යැයි නබිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුතාර් හා මුස්ලිම්)

▶▶ ‘ඉෂා සලාතය සාමූහිකව ඉටු කරන්නා අඩ රාත්‍රියක් සිට ගෙන නැමදුම් ඉටුකළ අයෙකු සේ සැලෙතේ. එසේම ෆජ්ර් සලාතය සාමූහිකව ඉටුකරන්නා මුලු රාත්‍රියම සිට ගෙන නැමදුම් ඉටුකළ අයෙකු සේ සැලෙතේ’ යනුවෙන් නබිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව උස් මාන් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ ‘කවරෙක් ෆජ්ර් සලාතය ඉටු කළේද, ඔහු අල්ලාන්ගේ වගකීමෙන් සිටී. එබැවින් අල්ලාන් තම වගකීමෙන් ඇති දේ ගැන ඔබලාගෙන් ප්‍රශ්න කිරීමට ඉඩ නොදෙන්න. ඔහු සිය වගකීමෙන් ඇති දේ ගැන කවරෙකුගෙන් හෝ ප්‍රශ්න කර, ඔහුගෙන් යම් අකුසලක් දැවූවේ නම්, ඔහු

මනුෂ්‍යයන්ගේ ජීවිතයේ අදාළ කර්මයන් තුළින් කරන 'යනු' වන්නේ නවීනායක මුහුම්මද (සල්) තුළ ප්‍රකාශ කළ බව පුත් දැන බිත් අභිදේශන (රලි) තුළ වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුසුරිම)

ප්‍රයෝජන

- 1-ෆර්ස් සලාතයට විශේෂත්වයක් තිබේ. එසේම මෙම සලාතය සාකම් දරන්නෙකි.
- 2-අවස්ථාවාදීන්ට (මුනාෆික්) මෙම සලාතය ඉතා දුෂ්කර කාර්යයකි.
- 3-ෆර්ස් සලාතය සාමූහිකව ඉටු කරන්නා අල්ලාහ්ගේ වග කීමෙන් සිටී.

18-අස්බ් කලාතයේ විශේෂත්වය

▶▶ 'සියළු සලාතයන්ද, විශේෂයෙන් මැදි සලාතයද ආරක්ෂා කරගන්න. අල්ලාහ් හමුවේ යථාහත් භාවයෙන් සිටින්න' යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුරෆාන-2:238)

▶▶ නවීනායක මුහුම්මද (සල්) තුළ 'රාත්‍රි කාලයට අයත් මලක්වරුන්ද දහවල් කාලයට අයත් මලක්වරුන්ද මඛලා අතරේ පිළිවෙලට පැමිණෙමින් සිටිති. මවුන් දෙපිරිසම ෆර්ස් සලාතයෙහි හා අස්බ් සලාතයෙහි රුස්වෙති. පසුව මඛලා සමග රාත්‍රියෙහි ගතකළ අය (අහස කරා) නැග යති. මවුන්ගෙන් අල්ලාහ් 'මඛලා මාගේ දාසයින් කුමණ තත්වයෙහි අතහැර දමා පැමිණෙන්නෙහුද?' යනුවෙන් මේ ගැන දැනගෙනම විමසයි. එයට එම මලක් වරුන්

‘මවුණු සලාතය ඉටුකරමින් සිටින තත්වයේ මවුන් අතරට ගියෙමු. මවුන් සලාතය ඉටු කරමින් සිටින තත්වයේම මවුන් අතහැර පැමිණෙන්නෙමු’ යනුවෙන් පවසති. මෙසේ තමා නඹිතමාගෙන් සවන්දුන් බව අඛුණුතෙරො (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුරුථ : බුතාර් හා මුස්ලිම්)

▶ පසලොස්වක දිනක් අපි නඹිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා සමග හිඳගෙන සිටියෙමු. එකළ එතුමා පුත් සඳු කරා බලමින් ‘මෙම පුත් සඳු මබලා (පැහැදිලිව) දකින්නා සේ නියතව, මබලාගේ ස්වාමියාව මබලා දකින්නෙහුය. ඉර උදාවීමට පෙරත් ඉර බැසීමට පෙරත් ඉටු කරන (ෆජ්ර් සහ අස්ර් යන) සලාතයන් ශකරෙහි (නින්ද යාම වැනි හේතූන්) අධික නොවීමට හැකිවන්නේ නම්, ඒවා ඉටු කරන්න’ යැයි පවසා ‘ඉර උදාවීමට පෙරද, ඉර බැසීමට පෙරද මබලාගේ ස්වාමියාගේ කීර්තිය ප්‍රශංසා කරන්න (50 : 39) යන අල්කූර්ආන් වැකිය පාරායනය කළ බව ජාබ්ර් බින් අබිදුල්ලාහ් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුරුථ : බුතාර් හා මුස්ලිම්)

▶ ‘කවරෙක් ශීතල්ගත් (ෆජ්රය හා අස්ර් යන) සලාතයන් දෙක ඉටු කරන්නේද, මහු ස්වර්ගයට පිවිසේ’ යැයි නඹි තායක මහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අඛු මුසා හල් අෂෂරී (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුරුථ : බුතාර් හා මුස්ලිම්)

▶ ‘කවරෙක් අස්ර් සලාතය ඉටු නොකරන්නේද, මහුගේ ක්‍රියාවන් විනාශවේ’ යැයි මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව බුතෙරෙදත් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුරුථ : බුතාර් හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-අස්ථි සලාතයට විශේෂත්වයක් ඇත.
- 2-මෙම සලාතය ආරක්ෂා කරගැනීම ස්වර්ගයෙහි සිවිසීමට හේතුවේ.
- 3-මෙම සලාතය පැහැර හරින්නන්ට බලවත් අවවාද කිරීම් ඇත.

19-රාත්‍රි නැමදුම (1)

▶▶ ‘ඔවුන්ගේ ඉළි ඇට නිදි යහනෙන් ඉවත්වේ. තම ස්වාමි යාට බියෙන්ද අපේක්ෂාවෙන්ද (ප්‍රාර්ථනාකර) අඩගසති’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කූර්ආන්-32:16)

▶▶ ‘රාත්‍රි කාලයෙහි ඉතා අල්පව නිදා ගන්නන් ලෙස ඔවුන් සිටියහ. තවද, ඔවුන් අපයම් (වෙලාවේ)හි (නැගිට අල්ලාහ්ට නැමදුම් කර තම ස්වාමියාගෙන්) සමාව අයදීමින් සිටිති’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කූර්ආන්-51:17,18)

▶▶ නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘රමදාන් මාසයෙන් පසු විශේෂ උපවාසය වශයෙන් හඳුන් වන්නන් අල්ලාහ්ගේ මාසයවූ මුහර්රම් මාසයේ උපවාසයවේ. අනිවාර්ය සලාතයෙන් පසු විශේෂ සලාතය වශයෙන් හඳුන්වන්නන් රාත්‍රි සලාතය වේ’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බවට අබුහුමෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘පුද්ගලයෙකු (රාත්‍රියේ අවදිව) තමාගේ බිරිඳද අවදිකර, ඔවුන් දෙදෙනා රකආත්

දෙකක සලාතයක් ඉටු කළේ නම්, අල්ලාන්ව අධිකව සිහි කරන ස්ත්‍රී පුරුෂයන් අතර දෙදෙනෙකු සේ (අවසාන දිනයේදී) නැගිටිටවනු ලැබේ' යැයි ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල්කදිරි (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අබුදාවුද්)

▶ නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා 'මබලාගෙන් කෙනෙක් නිදා ගන්නා කළ මෛතාන් මහුගේ පිටුපස බෙල්ලෙහි ගැට තුනක් දමයි. සෑම ගැටයක්ම ගසනවිට මහු 'මබට දීර්ග රාත්‍රියක් තිබෙන බැවින් නිදාගන්න' යැයි පවසයි. නමුත්, මහු අවදිවී අල්ලාන්ව සිහි කළේ නම්, එක ගැටයක් ලිහිල් වේ.

මහු වූ (දේවතාය) කළේ නම්, තවත් ගැටයක් ලිහිල් වේ. මහු සලාතය ඉටු කළේ නම්, තවත් (සෑම) ගැටයක් (ම) ලිහිල්වේ. එනිසා මහු උදෑසැනම කඩීසරකමින් හා ප්‍රීති හඳවතින් අවදි වේ. නොඑසේ නම්, මහු උදෑසැනම කම්මැලිකමින් සහ ශෝකනීය හඳවතින් අවදිවේ' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුමෙරරා තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ 'සෑම රාත්‍රියෙහිම එක් වෙලාවක් තිබේ. ඒ අවස්ථාවෙහි මුස්ලිම් වරයෙක් මෙලොව හා පරලොව පිළිබඳ යහපත් කරුණක් ගැන අල්ලාන්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කළේද, මහුට එය අල්ලාන් ලබා නොදී නොසිටින්නේය' යනුවෙන් නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමාගේ ප්‍රකාශ කළ බව ජාබිර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-රාත්‍රියෙහි නැගිට සලාතය ඉටු කිරීම ශ්‍රේෂ්ඨ කරුණකි.
- 2-රාත්‍රි සලාතය හදවතෙහි ප්‍රීතියටත් සිත්සනනෙහි සැනසුමටත් හේතුවේ.

20- රාත්‍රි නැමදුම (2)

▶▶ ‘නබිනායක මුහම්මද (සල්) තුමා රමදාන් කාලයෙහිද රමදාන් නොවන කාලයෙහිද රකඅත් එකලොහට වඩා (කාලීන) සලාතයන් ඉටු නොකළේය. එතුමා රකඅත් සතරක් ඉටු කරයි. එහි දීර්ගය හා ලකෂණය ගැන නොඅසන්න. පසුව රකඅත් සතරක් ඉටු කරයි. එහි දීර්ගය හා ලකෂණය පිළිබඳව නොඅසන්න. පසුව රකඅත් තුනක් ඉටුකරයි’ යනුවෙන් ආයිෂා (රලී) තුමිය පවසා, (එතුමාගෙන්) අල්ලාහ්ගේ දූතයානෙනි, විත්ර් සලාතය ඉටු කිරීමට පෙර මඛතුමා නිදා ගන්නේද? යනුවෙන් විමසිමි. එයට එතුමා ‘ආයිෂා, මාගේ දැස් නිදා ගන්නද, මාගේ හදවත නිදා නොගනී’ යනුවෙන් පැවැසූ බවද ආය වාර්තා කරන්නීය.

(හුතව : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶▶ ‘සලාතයන් අතර අල්ලාහ් වෙත ඉතා ප්‍රිය සලාතය නබි දාවුද් (අමලෙ) තුමාගේ සලාතයවේ. එසේම සවිම් හෙවත් උපවාසය අතර අල්ලාහ් වෙත ඉතා ප්‍රිය උපවාසය නබි දාවුද් (අමලෙ) තුමාගේ උපවාසයවේ. එතුමා රාත්‍රියෙහි අඩක කාලයක් නිදා ගනී. පසුව තුනෙන් එකක කාලයක් සිටගෙන සලාතයන් ඉටු කරයි. පසුව හයෙන් එකක කාලයක් නිදා ගනී. එසේම එතුමා දිනක් හැර

දිනක් උපවාසයෙහි යෙදෙයි' යැයි නවීනායක මුහම්මද (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාස් බින් උමර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුෂාර්)

▶▶ පුද්ගලයන් නවීනායක මුහම්මද (සල්) තුමාගෙන් රාත්‍රි සලාතය ගැන විමසීය. එවිට එතුමා 'රාත්‍රි සලාතය රක අත් දෙක බැගින් ඉටුකළ යුතු සලාතයකි. මබලාගෙන් කවරෙකු හෝ ෆජ්ර් සලාතය (අතපසුවීම) ගැන බියට පත්වන්නේ නම්, රකඅත් එකක් ඉටුකළ හැක. එය මහු (පෙර) ඉටු කළ සලාතයන් මත්තේ ලෙසට පත් කරයි' යැයි පැවසූ බව ඉබ්නු උමර් (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුෂාර් හා මුස්ලිම්)

▶▶ නවීනායක මුහම්මද (සල්) තුමා රාත්‍රි සලාතය ඉටු කිරීමට සැරසුනේ නම්, රකඅත් දෙකකින් සමන්විත කෙටි සලාතයකින් ආරම්භ කරයි' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව ආයිෂා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-රාත්‍රි සලාතය රකඅත් දෙක බැගින් ඉටු කළ යුතුය.
- 2-රකඅත් එකලොහක් ඉටු කිරීම සුන්නත් හෙවත් නබි මගය.
- 3-රාත්‍රියෙහි තුනෙන් එකක කාලයක් සලාතය ඉටු කිරීම උතුම්ය.
- 4-රාත්‍රි සලාතය කෙටි රකඅත් දෙකකින් ආරම්භ කිරීම සතුටුදායක කරුණකි.

21-කාලීන සලාතයෙහි සමහර නීතීන්

වාහනයෙහි නැමදීම

▶▶ ‘නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා කුමන දිසාවක් කරා ගමන් කළත්, වාහනයෙහි අසුන් ගෙන විත්රී සලාතය හා කාලීන සලාතයන් ඉටුකරයි. නමුදු අනිවාර්ය සලාතයන් එසේ ඉටු නොකරයි’ යනුවෙන් අබ්දුල්ලාහ් බින් උමර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

▶▶ ‘නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා වාහනයෙහි හිඳගෙන සිටින කළු වාහනය කුමණ දිසාව කරා සිටියද, එතුමා තම හිසෙත් සංඥාකර කාලීන සලාතයන් ඉටු කිරීමද, අනිවාර්ය සලාතයන් මෙසේ ඉටු නොකිරීමද මම දිටිමි’ යැයි ආමර් බින් රබීආ (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

කාලීන සලාතයන් හිඳගෙන ඉටු කිරීම

▶▶ ‘නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ලුහර් සලාතයට පෙර මාගේ නිවසේදී (කාලීන සලාතය) රකාඅත් සතරක් ඉටු කරයි. පසුව (මස්ජිදයට) ගොස් මිනිසුන් හට අනිවාර්ය සලාතය (නායකත්වය දී) ඉටුකරයි. පසුව නිවසට පැමිණ රකාඅත් දෙකක් ඉටුකරයි. එසේම, (මස්ජිදයේ) මගරිබි සලාතය ඉමාම් ලෙසට මිනිසුන්ට ඉටු කළ පසු නිවසට පැමිණ රකාඅත් දෙකක් ඉටු කරයි. එසේම (මස්ජිදයේ)

ඉෂා සලාතය මිනිසුන්හට ඉටු කළ පසු මාගේ නිවසට පැමිණ රකආත් දෙකක් ඉටුකරයි. එතුමා රාත්‍රියේ විත්ර් සලාතය සහිතව රකආත් නවයක් ඉටු කරයි. සමහර අවස්ථාවල රාත්‍රියෙහි දීර්ඝ වේලාවක් සිටගෙනද, සමහර අවස්ථාවල රාත්‍රියෙහි දීර්ඝ වේලාවක් හිඳගෙනද සලාතය ඉටු කරයි. සිටගෙන සලාතය ඉටු කරන කළ රුකුළුව හා සුප්ප්දය නිසියාකාරව ඉටු කරයි. හිඳගෙන සලාතය ඉටු කරනවිට රුකුළුව හා සුප්ප්දය හිඳගෙනම ඉටු කරයි. එසේම, ෆජ්රය (උදෑසන) උදාවූ පසු රකආත් දෙකක් ඉටු කරයි' යැයි ආයිෂා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ 'හිඳගෙන සලාතය ඉටු කරන පුද්ගලයාට එය සිටගෙන ඉටු කරන තැනැත්තාට ලැබෙන කුලියෙන් අඩක් (පමණක්) ලැබේ' යනුවෙන් නබිකායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දුල්ලාහ් බින් අම්රු (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-වාහනය හා එවන් දේ කුමන දිසාව කෙරෙහි මුහුණලා ගමන් කලද, එහි හිඳගෙන සලාතය ඉටු කළ හැක.
- 2-කාලීන සලතයන් හිඳගෙන ඉටු කළ හැක.
- 3-හිඳගෙන ඉටුකරන සලාතයට සිටගෙන ඉටුකරන සලාතයේ කුලියෙන් අඩක් ලැබේ.

22- ජූම්භා දිනයෙහි විශේෂත්වය

මෙහි ජූම්භා දිනයෙහි විශේෂත්වය, එහි සුන්නත් සහ එහි පිළිවෙත් පැහැදිලි කෙරේ.

▶ නභිනායක මුහම්මද (සල්) තුමා ‘ඉර උදාවන දිනයන් අතර සිකුරාදා දිනය ඉතාමත් වැදගත් හා විශේෂත්වය ඇති දිනයකි. නභි ආදම් (අමෙල) තුමා නිර්මාණය ලද්දේද, එතුමා ස්වර්ගයට පිවිසියේද, එතුමාව එයින් පිට මත් කළේද එම දිනයෙහිය’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ ‘කවරෙක් නිසියාකාරව දෝවනය කර, ජූම්භා සලාතයට පැමිණ, (ඉමාම්වරයා දේශනය ආරම්භ කළ විට) නිශ්ශබ්දව සිට එයට සවන්දී සිටියේනම්, එම ජූම්භා දිනය සිට අනෙක් ජූම්භා දිනය සහ තවත් දින තුනක් අතර සිදුවූ මහුගේ පාපයන් සඳහා සමාව ලබා දෙනු ලැබේ. කවරෙක් කුඩා ගල්වලින් සෙල්ලම් කරන්නේද, නිසැක යෙන්ම, මහු නිශ්ඵල කාර්යයක් කළේය’ යනුවෙන් නභි නායක තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ ‘පස්වේල සලාතය ඉටුකිරීම, ජූම්භා සලාතයක් ඉටුකර තවත් ජූම්භා සලාතයක් ඉටුකිරීම හා රමදාන් මාසයෙහි උපවාසයේ යෙදීම, තවත් රමදාන් මාසයෙහි උපවාසයේ යෙදීම ඒවා අතර සිදුවූ පාපයන් කෙරෙහි ප්‍රතිකාරයක් වශයෙන් පවතී. නමුත් මහු මහා පාපයන්ගෙන් ඉවත්වී

සිටීම එයට කොන්දේශියකි' යැයි නඹිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නඹිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ජුම්ආ (සිකුරාදා) දිනය ගැන පවසන කළ 'සිකුරාදා දිනයෙහි එක් වෙලාවක් ඇත. එම අවස්ථාවෙහි මුස්ලිම් දාසයෙකු සලාතය ඉටු කර අල්ලාහ්ගෙන් කිසියම් දෙයක් අයැද සිටියේද, එය අල්ලාහ් මහුට නොදී නොසිටී' යැයි පවසා 'එය ඉතාමත් සුළු වෙලාවක් පමණි' බව සිය අතින් සංඥා කළේය' යනුවෙන් අබුහුරෙරා (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-සතියෙහි දිනයන් අතර සිකුරාදා (ජුම්ආ) දිනය විශිෂ්ට දිනයකි.
- 2-ජුම්ආ සලාතයට විශේෂත්වයක් තිබේ. මෙය පාපයන් කමා කිරීමට හේතුවක් ලෙස පවතී.
- 3-මෙම දිනයෙහි එක් වෙලාවක් තිබේ. මුස්ලිම් දාසයෙකු එම අවස්ථාවේ අල්ලාහ්ගෙන් කරන ප්‍රාර්ථනා පිළිගනු ලැබේ.

23- ජුම්ආවට කල්වේලා ඇතිව යාම

▶ 'විශ්වාස වන්තයෙහි, (සිකුරාදා දවසවූ) ජුම්ආ දිනයෙහි සලාතය සඳහා (අදාත් පවසා මබලාව) අඬ ගැසුවෙනම්, එකළ අල්ලාහ්ව සිහිකිරීම දෙස මබලා යන්න. වෙළඳාමද

අතහැර දමන්න. මඟලා දැනගන්නවුන් නම් මෙය මඟ
ලාට වඩා හොඳවේ' යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කූරූෆූෆ්-62:9)

▶ 'සිකුරාදා දිනයෙහි පුද්ගලයෙකු අනිවාර්ය ස්නානය සේ
ප්ලස්නානය කර, (කල්වෙලා ඇතිව) පිටත්ව (ප්‍රථමයෙන්
පුම්ආවට) පැමිණියේද, මහු මටුවෙකු අල්ලාහ් වෙනුවෙන්
(කුර්බානි) කැපීම් කළ අයෙකු සේ සැළැඟේ. කවරෙක්
දෙවැනි වෙලාවෙහි පැමිණියේද, මහු ගවයෙක් කැපීම්
කළ අයෙකු සේ සැළැඟේ. කවරෙක් තෙවැනි වෙලාවෙහි
පැමිණියේද, මහු අං ඇති ආවෙක් කැපීම් කළ අයෙක්
සේ සැළැඟේ. කවරෙක් සිව්වැනි වෙලාවෙහි පැමිණියේද,
මහු කුකුළෙකු කැපීම් කළ අයෙකු සේ සැළැඟේ. කව
රෙක් පස්වැනි වෙලාවෙහි පැමිණියේද, මහු බිත්තරයක්
පිං කළ අයෙකු සේ සැළැඟේ. ඉමාම්වරයා පැමිණ විගස
මලක්වරුන් දේශනයට සවන් දීම සඳහා පැමිණ අසුන්
ගනිති' යනුවෙන් නබිනයක මහම්මද් (සල්) තුමාණන්
ප්‍රකාශ කළ වදනක් අබුහාමෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා
කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුෂාර්)

▶ 'මිනිසුන් පුම්ආවට නොයා සිටීමෙන් වැළකී සිටින්න.
නොඑසේනම්, අල්ලාහ් මවුන්ගේ සිත්සනන්වලට මුද්‍රාව
තබයි. පසුව මඟලා නොසළකන අය ලෙසට පත්වෙති'
යනුවෙන් නබිනයක මහම්මද් (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ
බව අබුහාමෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-(සලාතයට කැඳවන) අදානයට සවන් දුන් විගස ජුම්භාව සඳහා ඉක්මන් විය යුතු බව අණකර ඇත.
- 2-ජුම්භාව සඳහා පෙරාතුව යාම ශ්‍රේෂ්ඨවේ.
- 3-ජුම්භාව අත්පසු කිරීම ගැන අවවාද කර ඇත. හදවත්හි මුදාව තැබීමට එය හේතුවේ.

24-ජුම්භාවෙහි කුෂ්ඨතා හා ජිව්‍යවේග

▶▶ ‘කවරෙක් ජුම්භා දිනයෙහි සූරා අල්කෑෆ් නමැති අල්කුර් ආත් පරිවෘත්තය පැරැයනා කළේද, එම ජුම්භා දිනය හා අනෙක් ජුම්භා දිනය අතර දිස්තියක් මහට ලැබේ’ යැයි නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල්කුද්දී (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : ශෛඛ්නී හා භාකිම්)

▶▶ නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ජුම්භා දිනයක දේශනා කරමින් සිටින කළ මිනිසුන්ගේ උරහිස පසුකර පැමිණි පුද්ගලයෙකු දුටු ඒ තුමා මහු අමතා ‘හිඳ ගන්න. මබ ජුම්භාවට ප්‍රමාදවී පැමිණීමත් සමග මිනිසුන්ටද හිරිහැර කරන්නේය’ යැයි පැවැසූ බැව් අබුදුල්ලාහ් බින් බුස්රා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : අබුදාවුද් හා හකර්)

▶▶ ‘ජුම්භා දිනයෙහි ඉමාම් වරයා දේශනය කරන කළ මබ මබගේ පොහොසුරා අමතා ‘නිශ්ශබ්ද වන්න’ යැයි කීවේ නම්, මබගේ ජුම්භාව අපතේ යයි’ යැයි නබි (සල්) තුමා පැවසූ බව අබුහුමෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶▶ ‘නියතව, මෙලාගේ දිනයන් අතර ජූම්භා දිනය විශිෂ්ට දිනයකි. එහෙයින්, ඒදිනයෙහි මාහට අධිකව සලවාත් උච්චාරනය (ප්‍රාර්ථනා) කරන්න. නිසැකව මෙලා කරන සලවාත් මාහට දන්වනු ලැබේ’ යනුවෙන් පැවැසූ කළ ‘අල්ලාන්ගේ දුක්ඛාණනි, මෙතුමා පස් හා සමග දිරාපත් වූ පසු අපි පවසන සලවාත් මෙතුමාට දන්වනු ලබන්නේ කෙසේද ?’ යනුවෙන් එතුමාගේ මිතුරන් විමසූහ. එයට එතුමා ‘නියතව, අල්ලාන් නබි (වක්තෘ)වරුන්ගේ දේහ (විනාශ කිරීම) පොළොවට තහනම්කර ඇති’ යැයි පිළිතුරු දුන් බව අවස්ථිත් අවස්ථ (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අබුදවුද්)

ප්‍රයෝජන

- 1-ජූම්භාවට පෙරාතුව පැමිණීම සතුටුදායක කරුණකි.
- 2-ජූම්භා දේශනාව නිශ්ශබ්දව සවන්දීම අනිවාර්ය වේ.
- 3-ජූම්භා දිනයේ සුරා අල්කා:ෆ් පරිච්ඡේදය පාරායනා කිරීම සතුටුදායක කරුණකි.
- 4-ජූම්භා දිනයේ නබිනායක තුමාට වැඩියෙන් සලවාත් කීම සතුටුදායක කරුණකි.

25-අවුරුදු කලාතය (1)

▶▶ ‘නබිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා රමදාන් අවුරුදු දිනයේ ඉදි ස්වල්පයක් හෝ අනුභව නොකරමින් (සලාතයට) නොපැමිණෙන්නේය’ යනුවෙන් අනස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

වෙනත් වාර්තාවෙහි නඹිතූවා ඉදි කරන්නේ ලෙස අනුභව කරන බව සඳහන්ව ඇත.

- ▶▶ ‘නඹි නායක මුහම්මද (සල්) තූමා ආභාරයක් අනුභව නොකර රමදාන් අවුරුදු සලාතයට නොයන බවත්, හජ් අවුරුදු දින සලාතය ඉටු නොකර ආභාරයක් අනුභව නොකරන බවත්’ බුරෙදා (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : හිරිමුද)

- ▶▶ ‘නඹිනායක මුහම්මද (සල්) තූමාණන්ද, අබුබකර් (රලි) තූමාද, උමර් (රලි) තූමාද අවුරුදු දෙකකහිම දේශනය කිරීමට පෙර එකී සලාතය ඉටු කරමින් සිටියහ’ යැයි ඉබ්නු උමර් (රලි) තූමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

- ▶▶ ‘මම නඹිනායක මුහම්මද (සල්) තූමා සමග (රමදාන් හා හජ් යන) අවුරුදු දෙකකහිම සලාතයන් අදාත් හා ඉකාමත් අඩගැසීමෙන් තොරව වරක් හෝ දෙවරක් හෝ නොව, (කීප වතාවත්ම) ඉටු කළෙමි’ යනුවෙන් ජාබිර් බින් සමුරා (රලි) තූමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

- ▶▶ ‘නඹිනායක මුහම්මද (සල්) තූමා රමදාන් අවුරුදු හා හජ් අවුරුදු දිනයන් (සලාතය ඉටු කරන) සිටියට යන්නේය. එහි එතූමා ප්‍රථමයෙන් සලාතය ආරම්භ කර, එය අවසන්වූ පසු එතූමා නැගිට සිය පේලිවල එසේම හිඳගෙන සිටින මිනිසුන් මුහුණලා සිටිමින් මවුන් අමතා දේශනා සහ උපදෙස් කරන්නේය’ යනුවෙන් අබු සරද් අල් කුදරි (රලි) තූමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-රමදාන් අවුරුදු දිනයේ ඉදි ස්වල්පයක් හෝ අනුභව කර සලාතය සඳහා පිටත්ව යාම නතිතුමාගේ මගකි.
- 2-හජ් අවුරුදු දිනයෙහි සලාතය ඉටුකරන තෙක් අනුභව නොකරීම නතිතුමාගේ මගකි.
- 3-අවුරුදු සලාතය සඳහා අදාත් හා ඉකාමත් කීම අනුමත නොවන්නේය.

26-අවුරුදු කලාතය (2)

▶▶ ‘නතිනයක මුහම්මදු (සල්) තුමා අවුරුදු දිනයේ රකඅත් දෙකකින් සමන්විත සලාතයක් ඉටු කළේය. එයට පෙර හෝ පසුව හෝ කිසියම් සලාතයක් ඉටු නොකළේය’ යැයි ඉබ්නු අබිබාස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුෂාරි ශා මුස්ලිම්)

▶▶ ‘නතිනයක මුහම්මදු (සල්) තුමා රමදාන් හා හජ් අවුරුදු සලාතයේ පළමු රකඅතයේ තක්බීර් භතක්ද දෙවැනි රකඅතයේ තක්බීර් පහක්ද උසුරන්නේය’ යැයි ආයිෂා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : අබුදවුද්)

▶▶ ‘නතිනයක මුහම්මදු (සල්) තුමා රමධාන් හා හජ් අවුරුදු දින (සලාත)යෙහි කාෆ් වල් කුර්ආනිල් මපීද් යන පරිච්ඡේදයද ඉක්තරබතිස් සාඅතු වත් ඡක්කල් කමර් යන පරිච්ඡේදයද පාරායනා කරන්නේය’ යනුවෙන් අබු වාකිද් අල්ලයිනී (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ ‘නඛිත්‍යක මුහම්මද (සල්) තුමා රමදාන් හා හජ් දින යෙහි සලාතය ඉටු කර පසුව දේශනය පවත්වන්නේය’ යනුවෙන් ඉබ්නු උමර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුෂාර්)

ප්‍රයෝජන

- 1-රද් (අවුරුදු) සලාතය ඉස්ලාමීය ව්‍යවහාර සාරධර්මයකි.
- 2-එම සලාතය රකඤ්ඤා දෙකකින් සමන්විතය. ප්‍රථම රකඤ්ඤා තක්බීර් හතකද දෙවැනි රකඤ්ඤා තක්බීර් පහකද ඉසිරිය යුතුය.
- 3-එම රකඤ්ඤා දෙකෙහිම සුරා කාෆ් හා සුරා කමර් යන පරිච්ඡේද පාරායනය කිරීම සතුව දායක කරුණකි.
- 4-අවුරුදු දිනයෙහි සලාතය ඉටුකළ පසු කුත්බා දේශනය පැවැත්විය යුතුය.

27-අවුරුදු කලාතය (3)

▶▶ ‘නඛිත්‍යක මුහම්මද (සල්) තුමා අවුරුදු දිනයේ (පිටත් වන හා නැවත ආමිණෙන) මග වෙනස්කර ගන්නේය’ යනුවෙන් ජාබීර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුෂාර්)

▶▶ නඛිත්‍යක මුහම්මද (සල්) තුමා ‘රමදාන් හා හජ් අවුරුදු දිනවල කන්‍යාවන් හා මසප්චු ස්ත්‍රිත් (අවුරුදු සලාතය ඉටු කරන පිටිය කරා) පිටත් කරන ලෙසත්, මසප්චු ස්ත්‍රිත් සලාතයෙන් ඉවත් වී සිටිය යුතු ලෙසත්, මවුන් කුසල් ක්‍රියාවලද ඉස්ලාමය කරා කැඳවන කටයුතුවලද යෙදී සිටිය යුතු බවත් අපහට අණ කළේය. එවිට එක්

කාන්තාවක් ‘නඹතුමාණනි, අපගේ ස්ත්‍රියෙකුට වැස්මක් නොමැති නම්, කුමක් කළ යුතුද?’ යනුවෙන් විමසීය. එයට එතුමා ‘ඇගේ සහෝදරියෙකුට අතිරේකව පවතින වැස්මක් ඇයට අන්දමින්’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව උමමු අතිසියා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථ : බ්‍රහාර් හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-අවුරුදු සලාතය සඳහා එක් මාර්ගයකින් ගොස් වෙනත් මාර්ගයකින් නැවත ඒම නඹ මගකි.
- 2-අවුරුදු සලාතය සඳහා පිටත්වන ස්ත්‍රීන් සිය දේහය සම්පූර්ණයෙන්ම ආවරණය කිරීම සතුටුදායක වේ.

28-කුර්බානි දීම

(සතුන් අල්ලාගත් මගෙහි බෙලි කපා කැප කිරීම)

▶▶ ‘(මෙසේ කුර්බානි දුන්) ඒවායෙහි මාංශ හෝ ඒවායෙහි රුධිර හෝ අල්ලාහ් වෙත කිසිවිටෙක එක් නොවන්නේය. නමුදු මබලාගෙන් ඇති බිය බැතිභාවය මහ වෙත එක්වේ’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුරාෆාන්-22:37)

▶▶ ‘නඹනායක මහමිමදු (සල්) තුමා කල සුදු පැහැති අංසනිත බැට්ටුවන් දෙදෙනෙක් කුර්බානි දුන්නේය. එහි බෙල්ලෙහි තමාගේ පාදය තබා තැක්බිරය පවසමින් සිය අතින්ම කැපූවේය’ යනුවෙන් අනාස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ බර්රාඋ (රලි) තුමා ‘මාගේ මාමාවරයෙක් වන අඹු බුර්දා (රලි) තුමා (අවුරුදු) සලාතයට පෙර දුන් කුර්බානියක් දුටු නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘මෙය මාගය සදහා දුන් ජ්වවකි’ යනුවෙන් පැවැසීය. වහාම මහු ‘නබිතුමනි, මා වෙත වසරක් සම්පූර්ණවූ සුදු පැහැති ජ්වවෙක් සිටී. (එය කුර්බානි ලෙස ලබා දෙන්නද ? යනුවෙන් විමසීය. එවිට එතුමා ‘ඔබ එය කුර්බානි දෙන්න. නමුදු ඔබ හැර අන් අයට මෙය තහනමිය’ යනුවෙන් පවසා ‘කවරෙක් සලාතය ඉටුකිරීමට පෙර කුර්බානි දෙන්නේද, නියතව, මහු මහු වෙනුවෙන්ම කැපීම් කළේය. කවරෙක් සලාතය ඉටු කළ පසු කුර්බානි දෙන්නේද, එය පිලිගනු ලබන අතර, මහු මුස්ලිම් වරුන්ගේ මග අනුගමනය කළේය’ යනුවෙන්ද පැවැසූ බව වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නබි නායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘වසර දෙකක් හෝ තුනක් සම්පූර්ණවූ ප්‍රාණීන් පමණක් කුර්බානි දෙන්න. එය නොලැබුවේ නම්, එක් වසරක් සම්පූර්ණවූ බැටලු වෙක් දෙන්න’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව ජාබිර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-කුර්බානි දීම ඉස්ලාම් ආගමික කරුණකි.
- 2-කුර්බානි දෙන අය මහුගේ අතින්ම කැපීම් සතුටදායක කරුණකි.
- 3-කුර්බානි සලාතය ඉටුකළ පසු දිය යුතුය.

29-ග්‍රහණ කලාව

▶ ‘අපි නවීනායක මුහම්මද් (සල්) තුමා සමග හිඳ ගෙන සිටින කළු සූර්ය ග්‍රහණයක් සිදුවිය. වහාම එතුමා නම ආඥම අල්ලාගෙන මස්ජිදය තුළට පිවිසිය. අපිද එසේම පිවිසියෙමු. එම ග්‍රහණය ඉවත්වන තෙක් එතුමා අපිට රකාඅත් දෙකකින් සමන්විත සලාතයක් ඉටු කළේය. පසුව එතුමා ‘කවරෙකුගේ හෝ මරණය නිමිත්තෙන් සූර්ය හෝ චන්ද්‍ර ග්‍රහණය සිදු නොවන්නේය. එබැවින්, මබ්ලා ග්‍රහණයක් දුටුවෙනම්, එය ඉවත්වන තෙක් සලාතය ඉටු කර ප්‍රාර්ථනා කරමින් සිටින්න’ යැයි ප්‍රකාශ කළ බව අබුබකර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රහණ : බුහාරි)

▶ නවීනායක මුහම්මද් (සල්) තුමාණන්ගේ කාලයේ සූර්ය ග්‍රහණයක් ඇතිවිය. එවිට එතුමා සලාතයක් ඉටු කළේය. එම සලාතයෙහි දීර්ඝ වෙලාවක් (කියාමෙහි) සිටගෙන සිටිය. පසුව දීර්ඝ වෙලාවක් රුකුළු කළේය. පසුව රුකුළු වෙන් සිට නැගිට දීර්ඝ වෙලාවක් නැවත (කියාමෙහි) සිටගෙන සිටිය. මෙය පළමු කියාමට වඩා මදක් අඩුය. පසුව (නැවත වරක්) දීර්ඝ වෙලාවක් රුකුළු කළේය. මෙය පළමු රුකුළුවට වඩා මදක් අඩුය. පසුව දීර්ඝ වෙලාවක් සුපුදු කළේය.

පසුව පළමු රකාඅතයෙහි කළු පරිදිම දෙවැනි රකාඅතයද ඉටුකර සලාතය සම්පූර්ණ කළේය. එවිට ග්‍රහණය ඉවත් වී තිබින. පසුව එතුමා ජනතාව අමතමින් දේශනාවක් කළේය.

(එම දේශනාවේ) අල්ලාහ්ව ප්‍රශංසා කර, පසුව ‘නියතව, සුර්යයා සහ චන්ද්‍රයා අල්ලාහ්ගේ සාධකයන් දෙකකි. කවරෙකුගේ මරණය හෝ ජීවිතය හේතු කොට ගෙන ග්‍රහණය ඇති නොවන්නේය. මබලා ග්‍රහණයක් දුටුවේ නම්, අල්ලාහ්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කරන්න. මහුව ආඩම්බර කරන්න. (කාලීන) සලාතයන් ඉටු කරන්න. පිං කරන්න. මුහම්මද්ගේ සමාජයීන්. අල්ලාහ් කෙරෙහි දිවුරා කියමි. පිරිමියෙක් හෝ ස්ත්‍රියක් දුරාවාරයෙහි යෙදෙන කළ අධිකව ලැජ්ජාවට පත්වන්නා අල්ලාහ් හැර අන් කවරෙක් හෝ නොමැත. මුහම්මද්ගේ සමාජයීන්. මා දැන සිටින දේ මබලා දැන සිටියේනම්. මබලා ස්වල්පයෙන් සිනහවී වැඩියෙන් අඩා වැළපී සිටින්නෙහුය’ යනුවෙන් පැවැසූ බව ආයිෂා (රලී) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : බුෂාර්)

▶ ‘නබී (සල්) තුමාගේ කාලයේ සුර්ය ග්‍රහණය සිදුවූකළ අස්සලාතු ජාමිආ (සලාතය සඳහා සැරසෙන්න) යැයි කැඳවනු ලබන්නේය’ යනුවෙන් අබ්දුල්ලාහ් බිත් අම්රු (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුෂාර්)

ප්‍රයෝජන

- 1-ග්‍රහණය සිදුවුවිට එකී සලාතය ඉටු කිරීම නබී මගකි.
- 2-ඒ සඳහා ‘අස්සලාතු ජාමිආ’ යැයි කැඳවීම් කළ යුතුය.
- 3-එය දීර්ඝ රකාඅත් දෙකකින් යුත් සලාතයකි. සෑම රකා අතයෙහිම රුකුළු දෙකක් තිබේ.
- 4-සලාතය අවසන්වූ පසු ඉමාම්වරයා ජනතාව අමතා දේශනයක් පැවත්වීම සනුට්දායක වේ.

30-වැස්ස අපේක්ෂා කිරීම

ප්‍රමිත දේශනයෙහි වැස්ස අපේක්ෂා අයැදීම

▶ නතිනායක මුහුම්මද (සල්) තුමා ප්‍රමිත දිනයක දේශනය පවත්වා ගෙන සිටින කළ මිම්බර් (දේශනා කුටිය) දිසාවෙහි ඇති දොරටුවෙන් පුද්ගලයෙක් පැමිණ එතුමාගේ ඉදිරියෙහි සිටගෙන ‘අල්ලාන්ගේ දුනායාණනි, සිව් පාවන් විනාග විය. මාර්ගයන් විසන්ධි විය. එහෙයින්, අපහට වර්ෂාව වැසීම සඳහා අල්ලාන්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කරන්න’ යනුවෙන් අයැදීය. වහාම එතුමා තමාගේ දැත් මසවා ‘ස්වාමිනී, අපට වර්ෂාව වස්සවනු මැනවි. ස්වාමිනී, අපට වර්ෂාව වස්සවනු මැනවි. ස්වාමිනී, අපහට වර්ෂාව වස්සවනු මැනවි. යැයි ප්‍රාර්ථනා කළේය. මෙසේ වාර්තා කරන අනස් (රලි) තුමා මෙසේද පවසන්නේය.

අල්ලාන් කෙරෙහි දිවුරා කියමි. අහසෙහි වළාකුල හෝ වැස්ස වැසීමේ සලකුණ හෝ අපි නොදිටුවෙම. අප හා සල්උ යන කඳු ගැට අතර කිසියම් නිවසක් හෝ ගොඩනැගිල්ලක් නොතිබින. පසුව එම කඳු ගැට පිටු පසින් ප්‍රේමයක් ලෙස වළාකුලවක් මතුවී අහස මැදට පැමිණ විසිරී ගොස් වර්ෂාව වැසුණේය. අල්ලාන් කෙරෙහි දිවුරා කියමි. මෙහිසා දින හයක් අපි ඉර නොදිටිමු.

පසුව මිලග ප්‍රමිත දින නතිතුමා දේශනය පවත්වාගෙන සිටින කළ එම දොරටුවෙන් පුද්ගලයෙක් පැමිණ එතුමා ඉදිරියේ සිටගෙන එතුමා අමතා ‘අල්ලාන්ගේ දුනායාණනි, සම්පත් විනාග විය. මාර්ග විසන්ධි විය. එහිසා, වර්ෂාව

නවත්වන ලෙස අල්ලාහ්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කරන්න' යනු වෙන් අයැදිය. වහාම නබිතුමා නම දැන් මසවා 'ස්වාමිනි මෙම වර්ෂාව අප අවට ප්‍රදේශවල වස්සවනු මැනවි. මෙය අපහට විපාකයක් ලෙස පත් නොකරනු. ස්වාමිනි. වැලි කඳු, කඳුගැට, ඇලදොළ හා සරු බිම්වල මෙම වර්ෂාව වස්සවනු මැනවි' යනුවෙන් ප්‍රාර්ථනා කළේය. වහාම වර්ෂාව නතර වී අපි ඉර උෂ්ණයෙන් පිටත්ව ගියෙමු. (යනුවෙන්ද අනස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය)

(ග්‍රන්ථ : බුෂාර් හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-මෙම නබිවදනෙහි නබිනායක තුමාගේ දූතත්වය පිළිබඳ සාධකයක් තිබේ.
- 2-ජූම්හා දේශනායෙහි වර්ෂාව අයැදමින් ප්‍රාර්ථනා කිරීම අනුමත කර ඇත.
- 3-මිනිසුන් අධික වර්ෂාවෙන් අසිරැනාවයට පත්වූ කළ එය නවත්වන මෙන් අල්ලාහ්ගෙන් ප්‍රාර්ථනා කළ යුතුය.

31-වැස්ස අරේකෂිත කලාතය

▶ 'නබිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා වර්ෂාව අයැද ප්‍රාර්ථනා කිරීම මෙ දුටුවේමි. එතුමා කිබිලා දිසාවට මුහුණලා සිට ප්‍රාර්ථනා කළේය. සිය සඵව පෙරලා දමා ගත්තේය. පසුව අල්කුර්ආනය ශබ්ද නගා පාරායනා කරමින් රක අත් දෙකක සලාතයක් ඉටු කළේය' යැයි අබ්දුල්ලාහ් බින් ජෙයිද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුෂාර්)

▶ මිනිසුන් වර්ෂාව නොමැති හේතුවෙන් සිදුවී ඇති සාගතය පිළිබඳව තනිතායක මුහම්මද (සල්) තුමාට පැමිණිලි කළ විට තනිතුමා මිම්බර් කුටිය ගෙනෙන ලෙසට අණ කළේය. එතුමා වෙනුවෙන් එය සලාතය ඉටුකරන පිටියෙහි මවුන් තැබූහ. මිනිසුන් සෑම දෙනාම පිටත්ව එහි පැමිණෙන ලෙස දිනයක් නියම කළේය. පසුව (නියම කළ) එම දින ඉර සම්පූර්ණයෙන් උදාවීමෙන් පසු තනිතායක තුමා පිටත්ව එහි ගොස් මිම්බර් කුටියෙහි හිඳ ගත්තේය.

අල්ලාහ්ගේ නාමය උසුරා තක්බිරය පවසා, අල්ලාහ්ව ප්‍රශංසා කළ පසු ‘බලා බලාගේ ගම්බදෙහි ඇතිවූ සාගතය ගැනද, බලාට වැසිය යුතු වර්ෂාව ප්‍රමාද වීම ගැනද මා වෙත පැමිණිලි කළාහුය. ශ්‍රේෂ්ඨමත් ගෞරවනීය අල්ලාහ් මහු වෙතම ප්‍රාර්ථනා කරන මෙන් අණකර ඇති අතර, බලාගේ ප්‍රාර්ථනාවන් පිළිගන්නා බවද මහු පොරොන්දුවී සිටී’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ තනිතුමා මෙසේ ප්‍රාර්ථනා කළේය.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ، الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ، مَا لَكَ يَوْمَ الدِّينِ ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ، اللَّهُمَّ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ الْغَنِيُّ وَنَحْنُ الْفُقَرَاءُ أَنْزِلْ عَلَيْنَا الْغَيْثَ وَاجْعَلْ مَا أَنْزَلْتَ قُوَّةً وَبَلَاغًا إِلَى حِينٍ .

අල්හමද් ලිල්ලාහි රබ්බිල් ආලමින්. අර්රහ්මා රිච්රහිම්. මාලිකි යෙවමිදින්. ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහු යෆ්අලු මා යුරිද්. අල්ලාහුමිම අන්තල්ලාහු ලාඉලාහ ඉල්ලා අන්තල් ගනියියු වනහ්නුල් ෆකරෆ. අන්සිල් අලෙතල් ග්හය්තා වජ්අල් මා අන්සල්ත කුච්වනන් ව බලාගන් ඉලා හින්.

අර්ථය :

සියලු ප්‍රශංසා විශ්වයේ සෑම දේ මවා පාලනය කරන අල්ලාහ්ටම හිමිවේ. මහු අසීමිත කරුණා වන්තයා සහ අසමාන ආදර වන්තයාය. (මහු) විනිශ්ච දිනයෙහි අධි පතියා(ද වෙ)ය. වන්දනාමාන බල මහිමයට සුදුස්සා අල්ලාහ් හැර වෙනත් කිසිවෙක් නොමැත. මහු අදහස් කරන දෙය කරයි. ස්වාමිනී, වන්දනාමාන බල මහිමයට සුදුස්සා මබ හැර වෙනත් කිසිවෙක් නොමැත. මබ (කව රෙකුගෙන් හෝ) අවශ්‍යතා නොවන්තය. අපි අවශ්‍යතා ආත්තන්ය. අප කෙරෙහි වර්ෂාව වස්සවනු මැනවි. මබ වස්සවන එම වර්ෂාව අපහට පලදායික ලෙසද, සෑම දා එකී පලය පැලීමට සාධකයක් වශයෙන්ද ලබා දෙනු මැනවි.

පසුව එතුමා කිහිල්ලෙහි සුදු පෙණෙන තරමට තම දැත් මසවා මිනිසුන් දෙසට තම පිට පස හරවා තම සව්වය පෙරලා දමා ගත්තේය. එවිටද එතුමා දැත් මසවා සිටිය. පසුව මිනිසුන් දෙසට මුහුණලා (මිමිබර් කුටියෙහි සිට) බැස රකාඅත් දෙකක සලාතයක් ඉටු කළේය. (එකළ) අල්ලාහ් වලාකුලු උදා කළේය. විදුලි කෙටීම් හා ගිගුරුම් ඇතිවිය. පසුව අල්ලාහ්ගේ පිහිටෙන් වර්ෂාව වැස්සේය.

වැහි ජලය ගලාගෙන යන විටම තබ්තුමා (පිටියෙන් සිට) මස්පිදය දෙසට පැමිණීය. මිනිසුන් තම තමන්ගේ තිවෙස් දෙසට ඉක්මන්වී යාම දුටු එතුමා තම හක්තේ දත් පෙණෙන තරමට සිතහවිය. පසුව එතුමා ‘නියතව, අල්ලාහ් සියළුම දෙයක් කෙරෙහිම ඉතා ශක්ති වන්තයා

බවත්, මම අල්ලාහ්ගේ දාසයා සහ දූතයා බවත් සාක්ෂි දරමි' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළේය. මෙය ආයිෂා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : අබුදාවුද්)

▶▶ 'දිනක් නබිතායක මුහම්මද් (සල්) තුමා (අල්ලාහ්ගෙන්) වර්ෂාව අයැද සිටීම සඳහා පිටත්ව ආවින් අදානය හෝ ඉකාමතය කීමෙන් තොරව අපට රකඅත් දෙකක සලාත යක් ඉටු කළේය. පසුව අපහට දේශනා කිරීමෙන් පසු කිබ්ලා දෙසට මුහුණලා තම දෑත් ඔසවා අල්ලාහ්ගෙන් පාර්ථනා කළේය. වම් ශතාපස දකුණටද දකුණු ශතාපස වමටද වන සේ තම සළුව පෙරලා දමා ගත්තේය' යැයි අබුහුතෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : ඉබ්නු මාජා)

▶▶ 'නබිතායක මුහම්මද් (සල්) තුමා (වර්ෂාව අයැද සිටීම සඳහා) ඉවසිලිවත්තව සහ සැනසීමෙන් සාමාන්‍ය ආඥම් පැළඳමින් පිටත්වූයේය' යනුවෙන් ඉබ්නු අබිබාස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : ෂර්හ්ද්)

ප්‍රයෝජන

- 1-වැස්ස අපේක්ෂිත සලාතය කුත්බා දේශනාව සමග රක අත් දෙකක් ඉටු කිරීම නබි මගකි.
- 2-මෙම සලාතයෙන් පසු සළුව මාරුකර පැළඳීම සතුටුදායක කරුණකි.
- 3-සලාතයට පෙර හෝ පසු කුත්බා දේශනාව කළ හැක.
- 4-බැගැපත්කමින් හා ඉවසිලි භාවයෙන් (සලාතයට) පිටත් වීම නබි මගකි.

32-වැස්ස හා කම්බන්ධ කමහර නීතිරීතින්

වර්ෂාව දැකින කළ කිව ගුණ හා නොකිව ගුණ කරුණු

▶ නඛිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා එක් දින රාත්‍රියක් වර්ෂාව වැසීමෙන් පසු හුදෙදෙනියා නැමැති ස්ථානයේ අපට සුභන් සලාතය ඉටු කළේය. එය අවසන්වූ පසු එතුමා ජනතාව අමතා ‘මබලාගේ ස්වාමියා කුමක් පවසන බව මබලා දන්නේද?’ යනුවෙන් විමසීය. එයට ඔවුන් ‘මෙය අල්ලාහ් සහ මහුගේ දූතවරයා පමණක් ඉතාමත් දැන සිටින්නන්ය’ යනුවෙන් කීහ. එවිට එතුමා ‘මගේ දාසයන් අතර, මාව පිළිගත් අය හා ප්‍රතික්ෂේප කළ අය සිටිති. කවරෙක් අල්ලාහ්ගේ භාග්‍යයෙන් වර්ෂාව වැසූ බව පවසන්නේද, මහු මාව විශ්වාස කරමින් තාරකාවන් ප්‍රතික්ෂේප කළේය. එසේම, කවරෙක් මෙවන් සමහර තාරකාවන්ගේ පැවතීම මත වර්ෂාව වැසූ බව පවසන්නේද, මහු මාව ප්‍රතික්ෂේප කරමින් තාරකාවන් විශ්වාස කළේය’ යැයි අල්ලාහ් පැවැසූ බව ප්‍රකාශ කළේය. මෙය සෙයින්ද බිත් කාලිද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

▶ නඛිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා වර්ෂාව වැසීම දුටු විගස අල්ලාහුමම සයියිබන් නාගිඅන් (الله صبيحنا)-ම අල්ලාහ්, ප්‍රයෝජනවත් වර්ෂාවක් ලෙස මෙය පත්කරනු මැනවි’ යැයි ප්‍රාර්ථනා කරන බව ආයිෂා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : නිර්මුද්)

වර්ෂාව වසින වේලාව කවරෙක් දකීද ?

▶ ‘අදායමාන කරුණු පහක් සිලිබදව අල්ලාහ් හැර අන් කවරෙක් හෝ නොදනී. ඒවානම්, කවරෙක් හෝ හෙට දවස කුමක් සිදුවේදැයි නොදනී. කවරෙක් හෝ ගැබ්හි ස්ථාවරය ගැන නොදනී. කවරෙක් හෝ හෙට දින උපයා ගන්නා දෙය කුමක් දැයි නොදනී. කවරෙක් හෝ තමා මරණයට පත්වන්නේ කුමන ස්ථානයක දැයි නොදනී. කවරෙක් හෝ වර්ෂාව කුමන වෙලාවන්හි පැමිණිදැයි නොදනී’ යැයි නබිතායක මුහම්මද් (සල්) තුමා පැවසූ බව ඉබ්නු උමර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුනවංශ : බුහාරි)

ප්‍රයෝජන

- 1-මෙම තාරකාව මගින් හෝ මෙම තාරකාව මේ ස්ථානයට පැමිණීම නිසා වර්ෂාව වැසූ බව කීම තහනම්ය. නමුත් අල්ලාහ්ගේ භාග්‍යයෙන් හා කරුණාවෙන් වර්ෂාව වැසූ බව කිව යුතුය.
- 2-වර්ෂාව වැසීම දකිනවිට ‘අල්ලාහුමිම සයියිබත් නාෆිඅත්’ යනුවෙන් කීම නබි මගකි.
- 3-වර්ෂාව වැසීම අදායමාන කරුණුවලින් එකකි. මෙවන් කරුණු සුක්ෂ්ම භාවයෙන් හා සීමා කර අල්ලාහ් හැර අන් කිසිවෙක්ට හෝ දැනගත නොහැක.

33-ඉස්තීෂාරා කලාතය

ඉස්තීෂාරා සලාතය යනු, යම් යහපත් කරුණක් කිරීමට පෙර කරන කාලීන සලාතයකි.

▶ නබි මුහම්මද (සල්) තුමා අල්කුර්ආනාගේ පරිවෛද්‍යයන් අපට ඉගැන්වූ සේම, සෑම ක්‍රියාවන්හිම කුසල තෝරා ගැනීමේ ක්‍රමයද, ඉගැන්වූවෙයි. එතුමා ‘මබලාගෙන කව රෙකා හෝ යහපත් ක්‍රියාවක යෙදීමට අදහස් කළේනම්, රකාඅන් දෙකක කාලීන සලාතයක් ඉටුකර පසුව මෙසේ උසුරිය යුතුයි’ යැයි පැවසූ වදනක සඳහන් ප්‍රාර්ථනාවක් ජාබිර් බින් අබ්දුල්ලා (රලි) මෙසේ වාර්තා කරන්නේය.

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ، اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ عَاجِلُ أَمْرِي وَأَجَلُهُ فَأَقْدِرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَأَجَلِهِ فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدِرْهُ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ [رواه البخاري]

අල්ලාහුමිම ඉන්නි අස්තකිරුකාක හි ඉල්මික, ව අස්තක දිරුක හිකදරුහික, ව අස්අලුක මින් ෆලලිකල් අලිමි, ෆ ඉන්නක තකදරු වලා උකදිරු, වතැලම වලා අ:ලම, ව අන්න අල්ලාමල් ගුයුහි, අල්ලාහුමිම ඉන් කුන්න තැලම අන්න හාදල් අමර කාහයරුන ලි හි දිනි වමආමි වආකි හති අමිටි අව අහලි අමිටි වහාහිලහි ෆකදරුහ ලි වසස් සිරුහ ලි තුමිම හාදකලි හිහි, වඉන කුන්න තැලම අන්න හාදල් අමර අරුනලි හිදිනි වමආමි වආකිහති අමිටි අව හිහාහිලි අමිටි වහාහිලහි ෆසරෆහ අන්නි වස්රෆනි අන්න වකදරුහලි අල් හයර හයතු කාන තුමම අරලිනි හිහි.

අර්ථය :

මී: අල්ලාහ්, මඟ වෙත (සෑම දේ පිළිබඳ) ඥානය තිබෙන හෙයින් මඟගෙන් යහපත අයැදීමි. මඟ වෙත ශක්තිය තිබෙන හෙයින් මඟගෙන් ශක්තිය අයැදීමි. මඟගෙන් මඟේ උතුම්වූ භාග්‍ය අයැදීමි. නියතව මඟ සැබෑ ශක්ති වන්තයාය. මා ශක්තිවන්තයෙක් නොවෙමි. මඟ සෑම දේ පිළිබඳ ඥානවන්තයාය. මා ඥානවන්තයෙක් නොවෙමි. මඟ අදහ්‍යමාන කරුණු දැන සිටින ඥාන වන්තයාය.

ස්වාමිනී, යම් කාර්යයක් මාගේ ධනමටද මාගේ ජීවිත යටද මාගේ පරලොව ජීවිතයටද යහපතක් බවට මඟ දකින්නේ නම්, එයට අදාළ ශක්තිය මාහට ලබා දෙනු මැනවි. එය මාහට සරලකර පසුව එහි අභිවෘද්ධිය ඇති කරනු මැනවි. එසේම, යම් කාර්යයක් මාගේ ධනමටද මාගේ ජීවිතයටද මාගේ පරලොව ජීවිතයටද අයහපතක් බව මඟ දකින්නේ නම්, එම කාර්යයෙන් මාවද මාව එම කාර්යයෙන්ද ඉවත් කරනු මැනවි. කෙසේ වෙතත් යහ පත කෙරෙහි ශක්තිය මාහට ලබා දෙනු මැනවි. පසුව එය මාහට තෘප්ති සහගතව පවත්වනු මැනවි.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

ප්‍රයෝජන

- 1-තමා අදහස් කරන කාර්යයෙහි ප්‍රතිඵලය නොදැන සිටින මුස්ලිම්වරයා එහි යෙදීමට පෙර ඉස්තිහාරා සලාතය ඉටු කළ යුතුය.
- 2-සෑම කාර්ය සඳහාම ඉස්තිහාරා සලාතය ඉටුකළ හැක. නමුදු එම කාර්යයෙහි යෙදීමට පෙර එය ඉටුකළ යුතුය.

34-අනාථයන් රැක බලා ගැනීම

▶▶ ‘බල අනාථයන් සමග තරවටු නොකරන්න’ යැයි අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුරූෆා-93:9)

▶▶ ‘මවුන් අල්ලාහ් කෙරෙහි ආදරයෙන් දිළිඳුන් හට, අනාථයන්ට හා සිරකරුවන්ට ආහාර සපයන්නෝය’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුරූෆා-76:8)

▶▶ මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘මම හා අනාථයන්ට රැකවරනය ලබා දෙන්නා ස්වර්ගයෙහි මෙසේ සිටීම යනුවෙන් පවසා තම දබර ඇඟිල්ල හා මැද ඇඟිල්ල සංඥා කළේය. එම ඇඟිලි දෙක අතර පුළු හිස්තැනක් පැවතිය’ යනුවෙන් සහල් බිත් සෑද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුෂාෂ් : බුෂාර්)

▶▶ මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘මම හා අනාථයන්ට රැකවරනය ලබා දෙන්නා, මවුන් ඥාතීන් හෝ ඥාතීන් නොවන්නන් හෝ වෙවා ස්වර්ගයෙහි මෙලෙස සිටින්නෙමු බව පවසා තම දබර ඇඟිල්ල හා මැද ඇඟිල්ල සංඥා කළේය’ යැයි අබුහුමෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුෂාෂ් : හිරිෂ්ද)

ප්‍රයෝජන

- 1-අනාථයන් රැකබලා ගැනීමේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය හා එය කරා උනන්දු කිරීම.
- 2-මෙය ස්වර්ගයෙහි පිවිසීමට හා එහි තරාතිරම් උසස්වීමට හේතුවේ.

3-ඥාති අනාථයන් හෝ ඥාති නොවන අනාථයන් හෝ වෙවා මවුන් සෑම දෙනා අනාථයන්ය.

35-අනාථයන්ගේ ධනය අනුභව කිරීම

▶ සැබැවින්ම, අනාථයන්ගේ සම්පත් අයුතු ලෙස අනුභව කරන්නන් තම බඩවල්වල අනුභව කරනුයේ ගින්නය. තවද මවුන් (එලොවෙහි) දුළුලන ගින්නෙහි ඇතුළුවෙති. (අල්කුරාෆෑ-4:10)

▶ නඟිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘විනාශය ගෙන දෙන කරුණු හතෙන් වැළකී සිටින්න’ යනුවෙන් පැවැසූ කළු එතුමාගේ අනුගාමිකයින් ‘නඟිතුමනි, ඒවා කුමක්ද?’ යනුවෙන් විමසූහ. එයට එතුමා ‘ඒවා අල්ලාහ්ට ආදේශ කිරීම, හුනියම් කිරීම, අල්ලාහ් (සානනය කිරීමට) තහනම් කළ අයෙකුට අයුතු ලෙස සානනය කිරීම, පොලිය අනුභව කිරීම, අනාථයන්ගේ ධනය අනුභව කිරීම, යුධ පිටියෙන් පලා යාම හා විශ්වාසනීය අසරණ පතිවත් ස්ත්‍රිය නින්දා කිරීම යනාදීන්ය’ යැයි පැවැසූ බව අබුහුමෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුෂාර් හා මුස්ලිම්)

▶ ‘ස්වාමිනි, අනාථයා හා ස්ත්‍රිය යන අසරණ දෙදෙනාගේ වගකීම් මම ගරුත්වයට පත් කළෙමි’ යැයි නඟිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව කුමමෙලිද් බින් උමර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : හිරිමුද්)

ප්‍රයෝජන

- 1-අනාථයන්ගේ ධනය අතිසි ලෙස අනුභව කිරීම පිළිබඳව අවවාද කර ඇත.
- 2-මෙලෙස අනුභව කිරීම විනාශය ගෙනදෙන මහා පාප ක්‍රියාවන් අතර එකකි.

36-ඊය කරුණා ඔහු සමගම සිටී

▶ ගැමියෙක් නඹිනායක මුහම්මද (සල්) තුමාගෙන් ‘එලෝ දිනය කවර දින සිදුවේද?’ යනුවෙන් ඇසීය. එවිට එතුමා ‘ඔබ එම දිනය වෙනුවෙන් කුමක් පිළියෙල කරමින් සිටින්නේද?’ යනුවෙන් ඔහුගෙන් විමසීය. එයට ඔහු ‘අල්ලාහ් හා ඔහුගේ දුතවරයා කෙරෙහි ප්‍රියභාවය පිළියෙල කරමින් සිටින්නෙමි’ යනුවෙන් කීය. එවිට එතුමා ‘මිනිසා ඔහු ප්‍රිය කරන පුද්ගලයා සමගම සිටී’ යනුවෙන් පැවසූ බව අනස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ ‘පුද්ගලයෙකු නඹිනායක මුහම්මද (සල්) තුමා හමුවට පැමිණ ‘අල්ලාහ්ගේ දුතයාණෙනි, මිනිසෙක් එක් සමාජයක් කෙරෙහි ප්‍රිය කරයි. නමුදු ඔහු (ඔවුන් කරා ගොස් ඔවුන් හා සමග) එකතු නොවීය. ඔහු පිළිබඳව ඔබතුමා දරණ මතය කුමක්ද?’ යනුවෙන් විමසීය. එකළ එතුමා ‘මිනිසා ඔහු ප්‍රිය කරන පුද්ගලයා සමගම සිටී’ යනුවෙන් පැවසූ බව අබ්දුල්ලාහ් බින් මස්ෆූද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නීත්‍යානුකූල ඉඩම්මදු (සල්) තුළ 'ආත්මයන් එකින් එක එකතුවීමේ ස්වභාවයෙන් යුත්තකි. ඒවා යහපත් ආත්මයන් දුටුවිට ඒ හා සමග එකතුවේ. අයහපත් ආත්මයන් දුටු විට එයින් වැළකේ' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරේරා (රලි) තුළ වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අබුදවුද්)

ප්‍රයෝජන

- 1-යහපත් ශීලීන් ප්‍රිය කිරීම උතුම්ය. මවුන්ට වෙනත් (කුසල්) ක්‍රියාවන් ප්‍රමාණවත් නොවුවත්, මෙය මවුන් හා සමග ස්වර්ගයෙහි සිටීමට හේතුවේ.
- 2-නපුරු මිනිසුන් සහ ප්‍රතික්ෂේප කරන්නන් ප්‍රිය කිරීම අනතුරු දායකය.
- 3-කවරෙක් කුමන සමාජයන් ප්‍රිය කරන්නේද මහු එලොවෙහි මවුන් හා සමග සිටී.

37-ඡායා රූප හා කම්බන්ධ නීතිරීති

▶ නීත්‍යානුකූල ඉඩම්මදු (සල්) තුළ 'බල්ලන් හා රූප ඇති නිවසෙහි මලක් වරුන් නොපිවිසෙති' යනුවෙන් පැවැසූ බව අබු නල්හා (රලි) තුළ වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ නීත්‍යානුකූල ඉඩම්මදු (සල්) තුළ 'නියතව, එලෝ දිනයේ අල්ලාස් හමුවෙහි කාරු වෙදනාවට ලක් කරනු ලබන්නන් රූප අඳින්නන්ට වේ' යැයි පැවැසූ බව අබුදුල්ලාස් බින් මස්ෆාද් (රලි) තුළ වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ ආයිෂා (රලි) තුමිය රූප සහිත කොට්ටයක් මිළදී ගත්තාය. එය දුටු නඹිත්‍රායක මුහුම්මදු (සල්) තුමා නිවස තුළට නොපිවිස දොරටුවෙහිම රැඳී සිටියේය. එතුමාගේ මුහුණෙහි පැවති පිළිකුල්භාවය දුටු ආයිෂා (රලි) තුමිය ‘අල්ලාහ්ගේ දුක්‍යාණෙහි, අල්ලාහ්ගෙන් හා මහුගේ දුක් වරයාගෙන් මම සමාව අයදිමි. මා කළ පාපය කුමක්ද?’ යනුවෙන් ඇසීය. එකළ එතුමා ‘මෙය කුමන කොට්ටයද? යනුවෙන් විමසූ විට ආයිෂා තුමිය ‘ඛතූමා හිඳ ගැනීම සඳහා හා ඛතූමා කොට්ටයක් වශයෙන් පාවිච්චි කිරීම සඳහා මෙය මිළදී ගත්තෙමි’ යනුවෙන් පැවැසුවාය.

එවිට නඹිතුමා ‘මෙම රූප ඇඳ වර්ණනා කළ අයට එලෝ දිනයේ වෙදනා කරනු ලැබේ. එසේම, ‘ඛලා නිර්මාන්‍ය කළ මෙම රූපයන්ට පණ දෙන්න යනුවෙන්ද අණ කරනු ලැබේ. රූප ඇති නිවෙස්හි මලක් වරුන් නොපිවිසෙති’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව ආයිෂා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථ : බුතාර් ශා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-රූප අඳීම නහනමය. මෙය මහා පාප ක්‍රියාවන් අතරෙහි එකකි.
- 2-රූප තිබෙන නිවෙස්වල මලක්වරුන් නොපිවිසෙති.
- 3-පරලොව දිනයෙහි මිනිසුන් අතර අධික වෙදනාවට ලක් වන්නේ රූප අඳින්නන්ය.

38-සිහිනගැනී විශේෂත්වය

▶ නවීනායක මුහම්මද (සල්) තුමා ‘සුභාසිංහනය හැර අන් කිසිවක් නවීනත්වයෙන් පසුව ඉතිරිවී නොමැත’ යැයි පැවසූ කළ එතුමාගේ ශ්‍රාවකරුවන් ‘සුභාසිංහනය යනු කුමක්ද?’ යනුවෙන් විමසූහ. එවිට එතුමා ‘එය සුභ සිහිනයන්ය’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරේරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

▶ නවී මුහම්මද (සල්) තුමා ‘සුභ සිහිනයන් අල්ලාහ්ගෙන් සිටද, අසුභ සිහිනයන් සාතාන්ගෙන් සිටද සිදුවන්නේය. මෙලාගෙන් කවරෙක් හෝ පිළිකුල් සිහිනයක් දුටුවේ නම්, මහු තම වම් දෙස කරා තුන්වරක් ගෙල ගසා එකී උවදුරුවලින් අල්ලාහ්ගෙන් රුකවරණය පැතිය යුතුය. තියතව, එයින් මහුට කිසිදු විපාකයක් හෝ නොසිදුවේ’ යැයි පැවසූ බව අබුකතාදා (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම් හා තිර්මිද්)

▶ නවීනායක මුහම්මද (සල්) තුමා ‘කවරෙක් හෝ තමා නොදුටු සිහිනයක් දුටු බව පවසන්නේද, මහු (අවසාන දිනයේ) තිරිගු ඇට දෙකක් එකතු කර බිඳින ලෙසට බල කරනු ලැබේ’ යනුවෙන් පැවසූ බව ඉබ්නු අබිබාස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

ප්‍රයෝජන

1-යහපත් සිහින නවීනත්වයෙන් කොටසක් හා සුභාසිංහනයක් බැවින් එයට වැදගත් කමක් තිබේ.

- 2-සුභ සිහින අල්ලාහ්ගෙන් සිටද අසුභ සිහින ඡෛත්‍යාන්ගෙන් සිටද සිදුවේ.
- 3-සිහිනය පිළිබඳව අසත්‍ය පවසන්නාට අධික දඩුවම් පණ වනු ලැබේ.

39-සිහිනගේ කාර්යය

▶ නවීනයක මුහුම්මද (සල්) තුමා ‘සුභ සිහින අල්ලාහ්ගෙන් සිටද, අසුභ සිහින ඡෛත්‍යාන්ගෙන් සිටද සිදුවේ. මඛලාගෙන් කවරෙක් හෝ පිළිකල් සිහිනයක් දුටුවේ නම්, මහු තම වම් දෙස කරා තුන්වරක් කෙල ගසා එක් උවදුරුවලින් අල්ලාහ්ගෙන් රුකවරණය පැතිය යුතුයි. නියත වශයෙන්ම, එයින් මහුට කිසියම් විපාකයක් හෝ නොසිදුවේ’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබුකතාදා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : මුස්ලිම් ශා ඊර්මද)

වෙනත් වාර්තාවක ‘මහු කුමන දෙස කරා නිදා ගෙන සිටියේද, එයින් අනෙක් දෙසට පෙරලා නිදාගත යුතුයි’ යනුවෙන් නබිතුමා පැවැසූ බවද අබු කතාදා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

▶ නවීනයක මුහුම්මද (සල්) තුමා ‘මඛලාගෙන් කවරෙක් හෝ සුභ සිහිනයක් දුටුවේ නම්, නියතව, එය අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයෙන් සිදුවූ එකකි. එහෙයින් මහු ඒ සඳහා අල්ලාහ්ට ප්‍රශංසා කළ යුතුයි. ඒ පිළිබඳව අන් අයටද පැවැසිය හැක. මහු අසුභ සිහිනයක් දුටුවේ නම්, එය නියතව, ඡෛත්‍යාන්ගේ මාර්ගයෙන් සිදුවූ එකකි. එනිසා,

එකී උවදුරුවලින් අල්ලාහිඳින මහ රුකවරණය පැතිය යුතුය. ඒ ගැන අන් අයට කිසිවක් නොපැවැසිය යුතුය. නිසැකයෙන්ම, එයින් මහට කිසිදු විපාකයක් නොසිදු වේ' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබ්‍රහමයා අල්කුදරී (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බ්‍රහමයා)

▶ නවීනායක මහමමද (සල්) තුමා පැවැත්වූ දේශනාවකදී 'මහලාගෙන් කවරෙකුගේ හෝ සිහිනයෙහි ඡේතනාත් සෙල්ලම කළේනම්, මහු ඒ පිළිබඳව කිසිදු කෙතෙකුට හෝ නොපැවැසිය යුතුය' යනුවෙන් පැවැසූ බව ජාතිරී (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1- මුස්ලිම්වරයෙකු තමා අප්‍රිය කරන සිහිනයක් දුටුවේනම්, තම වම් දෙස කරා තුන්වරක් කෙල ගසා එම සිහිනයේ හා ඡේතනාත්ගේ උවදුරුවලින් අල්ලාහිඳින රුකවරණය පැතිය යුතුය. එසේම අනෙක් දෙසට පෙරළා නිදාගත යුතුය.
- 2- මුස්ලිම්වරයෙකු තමා අප්‍රිය කරන සිහිනයක් දුටුවේනම්, එය කිසියම් කෙතෙකුට හෝ නොකිව යුතුය. නියතව, එයින් කිසිදු විපාකයක් මහට නොසිදුවේ.
- 3- මුස්ලිම්වරයෙකු තමා දුටු පළික් නොමැති සිහිනයක් අන් අයට නොකිව යුතුය. එය සානාත්ගේ සෙල්ලමකි.

40-සංග්‍රහ ඇරඹීම පිළිගැනීම

▶ නීත්‍යානුකූල මුහුම් (සල්) තුළ 'මුහුම් වරයෙක් අන් මුහුම් වරයෙකුට කළ යුතු කරුණු පහති. ඒවා සලාම යට පිළිතුරු දීම, ලෙඩින්ගේ සුව දුක් විමසීම, ජනාසා (මළුකඳ) සමග යාම, ආගන්තුක සංග්‍රහය වෙනුවෙන් කෙරෙන ඇරඹීම පිළිගැනීම හා කිසිභූම කළ නැතැත් තාට පිළිතුරු දීම යනාදීන්ය' යනුවෙන් පැවැසූ බව අබු හුරේරා (රලි) තුළ වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ නීත්‍යානුකූල මුහුම් (සල්) තුළ 'මබලාගෙන් කවරෙක් හෝ වලීමා (මනමාලයා විසින් පිළියෙල කරන) හෝජන සංග්‍රහයට ඇරඹීම කරනු ලැබුවේනම්, එයට සහභාගි වන්න' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ වදනක් ඉබ්නු උමර් (රලි) තුළ වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නීත්‍යානුකූල මුහුම් (සල්) තුළ 'මබලාගෙන් කවරෙක් හෝ සංග්‍රහයකට ඇරඹීම කරනු ලැබුවේනම්, මහු එයට සහභාගි විය යුතුය. මහු කැමැතිනම් එය අනුභව කළ යුතුය. අකැමැතිනම් අනුභව නොකළ යුතුය' යනුවෙන් පැවැසූ බව ජාබිර් (රලි) තුළ වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නීත්‍යානුකූල මුහුම් (සල්) තුළ 'ආගන්තුක සංග්‍රහයන් අතර ඉතාමත් නපුරු සංග්‍රහය දුෂ්පතූන් නොසලකා ධනවතුන්ට පමණක් ඇරඹීම කරමින් පිළියෙල කරන වලීමා සංග්‍රහයවේ. කවරෙක් (ඇරඹීම අනුව) සංග්‍රහයට

සහභාගි නොවූයේ නම්, ඔහු අල්ලාහ්ට හා ඔහුගේ දූත වරයාට විරුද්ධකම් කළ අයෙකු වේ' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුමෙරරා (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-විලීම් සංග්‍රහයට කෙරෙන ඇරයුම පිළිගත යුතු බව අණ කර ඇත.
- 2-ආගන්තුක සංග්‍රහයට කෙරෙන ඇරයුම පිළිගැනීම මුස්ලිමෙකු අත් මුස්ලිමෙකුට කළයුතු කරුණුවලින් එකකි.
- 3-ආගන්තුක සංග්‍රහයට කෙරෙන ඇරයුම පිළිගත්තේ නම්, එයට සහභාගි වුවද, නොවැළැක්විය හැකි හේතූන් මත ආහාර අනුභව නොකර සිටීමට හැක.

41-අවකර් ජැරීම

▶▶ 'විශ්වාස වන්තයින්, ඔබලාගේ නිවෙස් හැර (අන්) නිවෙස් වලට (ඇතුළුවීමට ඔබලාට අවශ්‍ය වුවහොත් එම නිවැසියන්ගෙන්) ඔබලා (තුන්වතාවක්) අනුමැතිය උදෙසා, එම නිවැසියන් හට සලාම් පවසන තෙක් (ඒවායෙහි) ඇතුළු නොවන්න' යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුර්ආන-24:27)

▶▶ 'තවද, ඔබලා අතර සිටින ළමුන් වැඩිවියට පත්වූයේ නම්, ඔවුන්ට පෙර සිටි (වැඩිහිටි) අය අනුමැතිය පැතු සේම ඔවුන්ද අනුමැතිය පැතිය යුතුය' යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුර්ආන-24:59)

▶ ජාති (රලි) තුමා ‘මම මාගේ පියාගේ ණයක් පිළිබඳව නභිනායක මුහම්මද (සල්) තුමා වෙත ගොස් එතුමාගේ දොර තට්ටු කළෙමි. එකළ එතුමා ‘කවුද ?’ යැයි විමසූ විට ‘මම බව’ කීවෙමි. එකළ එතුමා ‘මම මම කියන්නේ කවරෙක්ද ?’ යනුවෙන් අප්‍රසන්නතාවය හඟවමින් විමසීය’ යැයි වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ නභිනායක මුහම්මද (සල්) තුමා ‘අවසරය පැතිය යුතු බව අණකර ඇත්තේ (ඇසින්) දිටීමේ හේතුවෙනි’ යනුවෙන් පැවැසූ බවට සහල් බිත් සිද්ද (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ මම නභි මුහම්මද (සල්) තුමාට සලාමය නොපවසා එතුමාගේ නිවස තුළ පිවිසියෙමි. එකළ එතුමා ‘ඔබ නැවත පිටත්ව ගොස් අස්සලාමු අලෙලෙකුම් මම පැමිණීමට අවසරද? යැයි විමසන්න’ යනුවෙන් පැවැසූ බව කල්දා බිත් හම්බල් (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : අබුදාවුද් හා හිරම්ද්)

▶ නභිනායක මුහම්මද (සල්) තුමා ‘ඔබලාගෙන් කවරෙක් හෝ තුන්වරක් අවසරය පතා එයට අවසරය නොලැබුවේ නම්, ඔහු නැවත හැරී යායුතුයි’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබුමුසා අල්අෂ්අරී (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

1-නිවසක පිවිසීමට පෙර අවසරය ලබාගත යුතු බව අණ කර ඇත.

2-අවසරය පනත්තාගෙන් මඟ කවරෙකුද ? යැයි විමසුවිට 'මා' බව නොපවසා තම නම කීම සුන්දරය.

3-තුන්වරක් අවසරය පැතිය යුතුයි. අවසරය ලැබුවේ නම්, නිවසතුළු පිවිසිය හැක. නොපසේනම්, හැරී යායුතුයි.

42-කෘතන් කොළොඹ කිරීම

▶▶ '(මි : නඹ,) මාගේ වහලුන්ට මඟ පවසන්න. (කවරුන් සමග කථා කළද) කුමක් යහපත්ද එයම මවුන් පැවැසූ වාචි. නියතව, ජෛනාන් මවුන් අතර කෝලාහල ඇති කරයි' යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුර්ආන්-17:53)

▶▶ 'නියතව, ජෛනාන් අරාබිය අර්ධ ද්වීපයේ සලාතය ඉටු කරන්නන් තමාහට (කීකරුවී) වන්දනාමාන කිරීම පිළිබඳ විශ්වාසය අත් හැරියේය. නමුත්, මහු මවුන් අතර කලබල ඇති කිරීමට උත්සාහය දරන්නේය' යනුවෙන් නඹිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ජාහිර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ 'නිසැකයෙන්ම, ජෛනාන්ගේ අර්ෂය (සිංහාසනය) මුහුදෙහි පිහිටා ඇත. (මහු එහි සිට) තම ජෛනාවන් පිටත් කර යවයි. මවුහු මිනිසුන් අතර ගොස් කලබලය ඇති කරති. මිනිසුන් අතරේ අධික කලබලය ඇති කරන්නා මවුන් අතර ශ්‍රේෂ්ඨවන්තයාය' යැයි නඹිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ජාහිර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ ‘බලාගෙන් සෑම පුද්ගලයෙකුටම පින් සමූහයෙන් කෙනෙකු මිත්‍රයෙකු ලෙස සම්බන්ධකර ඇත’ යනුවෙන් නභිනායක මුහම්මද (සල්) තුමා පවැසූ විට එතුමාගේ ශ්‍රවකරුවන් ‘අල්ලාන්ගේ දුතයාණෙනි, බලතුමාටත්ද ?’ යනුවෙන් විමසූහ. එකළ එතුමා ‘මව මාහටත්ය. නමුත්, අල්ලාන් ඒ පිළිබඳව මාහට උපකාර කළේය. මහු මාහට කීකරුවිය. මහු මාහට යහපතකින් තොර කිසිදු දෙයක් හෝ අණ නොකරයි’ යනුවෙන් පවැසූ බව අබ්දුල්ලාන් බිත් මස්ථාද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-නියත වශයෙන්ම, විශ්වාස වන්තයින්ට සාතාන් සතුරා බව තහවුරු වේ.
- 2-මිනිසුන් අතර සිදුවන කලබල ගැන අවවාදයෙන් සිටීම හා ඒවා නැති කිරීමට උත්සහ කිරීම අනිවාර්යවේ. මක් නිසාදයත්, මේවා සාතාන්ගේ ක්‍රියාවන්ය.

43-වංචා කිරීම

▶ ‘විශ්වාස වන්තයින්, ගිවිසුම් නිසි ලෙස (සම්පූර්ණයෙන්) ඉටු කරන්න’ යනුවෙන් අල්ලාන් පවසන්නේය.

(අල්කුර්ආන-5:1)

▶ බලා ගිවිසුම සම්පූර්ණයෙන් ඉටු කරන්න. මක්නිසාද යත්, නිසැකයෙන්ම ගිවිසුම ගැන ප්‍රශ්න කරනු ලැබේ’ යනුවෙන් අල්ලාන් පවසන්නේය.

(අල්කුර්ආන-17:34)

▶▶ ‘කවරෙක් කෙරෙහි හෝ ගුණාංග සතරක් තිබේද, මහු පැහැදිලි අවස්ථාවාදියාය. එයින් ගුණාංගයක් කවරෙක් කෙරෙහි හෝ තිබී මහු එයින් ඉවත්වන තෙක් කුහක මෙහි එම ගුණය මහු කෙරෙහි පවතී. ඒවානම්, මහුට විශ්වාස කළේනම්, ද්‍රෝහිකම් කරයි. මහු යමක් ප්‍රකාශ කළේනම්. අසත්‍යයම පවසයි. මහු ගිවිසුමක් කළේනම්, එය කඩ කරයි. මහු තර්ක කළේනම්, වචනිකව විවාද කරයි’ යනුවෙන් තඛිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ වදනක් අඛිදුල්ලාන් බිත් අමිරු (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶▶ ‘පරලොච්ඡිතයෙහි වචනා කළ සෑම දෙනාගේ අතින්ම කොඩියක් බැගින් තිබේ. එකළ මෙය මොහු කළ වචනා වකි යනුවෙන් පවසනු ලැබේ’ යැයි තඛිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අඛිදුල්ලාන් බිත් අමිරු (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-වචනා කිරීම තහනම් කරැණක්වන බැවින් එය කෙරෙහි අවවාද කර ඇත.
- 2-වචනා කිරීම අවස්ථාවාදීන්ගේ ගුණාංගයකි.
- 3-තමන කළ නිතරින් ක්‍රියා නිසා වචනිකයන් පරලොච්ඡිතයේ ප්‍රසිද්ධියට පත් කරවනු ලැබේ.

44-රැවටීම

▶ නීත්‍යානුකූල උපදෙස් (සල්) තුළට ආහාර ගොඩක් පසු කර ගමන් කළේය. එවිට එය තුළ තම අත දැමූ එතුමා ගේ ඇඟිලිවලට තෙත ගතියක් දැනින. එවිගස එතුමා ආහාර වෙළෙඳුන්දැනෙන්න, මෙය කුමක්ද ? යනුවෙන් විමසීය. එයට මහු ‘අල්ලාහ්ගේ දුකයානෙන්න, වැහි ජලයෙන් එසේ තෙත්විය’ යනුවෙන් කීය. එකළ නීතූමා ‘ඒවා (තෙත්වූ දේ) මිනිසුන්ගේ බැල්මට පෙනෙන සේ උඩට තැබිය හැකිනේ? කවරෙකු වංචා කරන්නේද, මහු මට අයත් කෙනෙකු නොවන්නේය’ යැයි පැවැසීය. මෙය අබු හුමෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුරුත : මුස්ලිම් ෨෦ ෪෦෪෫)

▶ ‘අපට එරෙහිව ආයුධ මසවන්නාද, අපට වංචා කරන්නාද අප (සමාජයේ) අය නොවන්නේය’ යනුවෙන් නීත්‍යානුකූල උපදෙස් (සල්) තුළට ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුමෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුරුත : මුස්ලිම්)

▶ ‘ධර්මය යනු, යහපත අපේක්ෂා කිරීමකි’ යනුවෙන් නීත්‍යානුකූල උපදෙස් (සල්) තුළට පැවැසූවිට අල්ලාහ්ගේ දුකයානෙන්න, කාහට යහපත අපේක්ෂා කිරීමද ? යනුවෙන් අපි එතුමාගෙන් විමසීමු. එයට එතුමා ‘එය අල්ලාහ්ටද, මහුගේ දුකවරයාටද, මහුගේ ධර්ම ග්‍රන්ථයටද, මුස්ලිම් වරුන්ගේ නායකයන්ටද හා සෑම මුස්ලිම්වරුන්ටම යහපත අපේක්ෂා කිරීමකි’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව තමීම් බින් අවස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුරුත : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-මිනිසුන්ට වංචා කිරීම තහනම්ය. මෙය මහා පාපයන් අතර එකකි.
- 2-මිනිසුන්ට යහපත අපේක්ෂා කිරීම ආනිචාර්යවේ.

45-කෝෂවීම

▶▶ පුද්ගලයෙකු තමාට උපදෙස් කරන මෙන් නඟිනායක මුහම්මද් (සල්) තුමාගෙන් ඉල්ලිය. එයට එතුමා ‘මබ් කෝෂ නොවන්න’ යැයි පැවැසීය. මහු නැවත නැවත උපදෙස් කරන මෙන් ඉල්ලා සිටී සැම විටම එතුමා ‘මබ් කෝෂ නොවන්න’ යනුවෙන්ම ප්‍රකාශ කළේය. මෙය අඛු හුමෙරු (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

▶▶ ‘කොතෙකු වට්ටන්නා වීරයෙක් නොවේ. සැබෑ වීරයා නම්, කෝෂය පැමිණෙන විට සිය හදවත මෙල්ල කරන්නාය’ යනුවෙන් නඟිනායක මුහම්මද් (සල්, තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අඛු හුමෙරු (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶▶ ‘මබ්ලාගෙන් කවරෙක් හෝ සිටගෙන සිටිනවිට කෝෂය පැමිණිනම්, මහු හිඳගත යුතුය. එවිට මහුගේ කෝෂය ඉවත්වූයේනම් ප්‍රශ්නයක් නොවේ. නොඑසේනම්, මහු නිදා ගත යුතුය’ යනුවෙන් නඟිනායක මුහම්මද් (සල්) තුමාගෙන් ප්‍රකාශ කළ වදනක් අඛුදර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අඛුදවුද්)

▶ ‘අපි නීත්‍යානුකූලව (සල්) තුමා සමග හිඳගෙන සිටින කළු පතුවා ඉදිරියෙහි දෙදෙනෙක් එකිනෙකා වෙත වැදීමක් සිටියහ. ඔවුන්ගෙන් කෙනෙක් අනෙකා වෙත (අධික) කෝපයෙන් වැදීය. එයින් ඔහුගේ මුහුණ රතු පැහැයට වෙනස්විය. (එය දුටු) නීත්‍යානුකූලව ‘මම එක් වදනක් දන්නෙමි. එය ඔහු කීවෙතමි, ඔහුගේ කෝපය ඔහුගෙන් ඉවත්වේ. (එය) අපාද බිල්ලාහි මිනිස්සෙකා නිරිත රජු (එළවන ලද සෙකාන්ගේ උවදුරුවලින් මම අල්ලාගත් රාජකාරණය පවත්වන්නෙමි) වේ’ යැයි පැවසූ බව සුලෙයිමාන් බිත් සුර්ද (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-කෝපවීමෙන් වැළකී සිටින මෙන් නීත්‍යානුකූලව තුමා උප දෙස් කරන අතර, එසේ කෝපය පැමිණවීම එය මෙල්ල කරන්නාට ප්‍රසංසා කරයි.
- 2-සිටගෙන සිටින කළු කෝපය පැමිණවීම හිඳ ගත යුතු බවත්, එසේ කෝපය ඉවත් නොවූයේ නම්, ඔහු නිදාගත යුතු බවත් මග පෙන්වා දී ඇත.
- 3-කෝපය පැමිණි විට අල්ලාගත් වෙන සෙකාන්ගේ උවදුරුවලින් රාජකාරණය පැහැය යුතු බව නීත්‍යානුකූලව මග පෙන්වා දී ඇත.

46-මිනිස් මනසේ කාර්යය

▶ නීත්‍යානුකූලව (සල්) තුමා ‘මිනිස් මනසේ කාර්යය මෙල්ලාට නොගත කළු සිටියෙමි. එබැවින් (මින් ඉදිරියට)

ඒවා කරා යන්න' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව බුමරෙදා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

'මෙය පරලොව දිනය සිහි කරයි' යන වැකිය සහිතව තීර්මිදි ග්‍රන්ථයෙහිද මෙම වදන සඳහන්ව පවතී.

▶ මිනිවල කරා ගමන් කළේනම්, මෙලෙස උසුරන ලෙස නභිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා තමාගේ ශ්‍රාවකරුවන්ට ඉගැන්වූ බව සුලෙයිමාන් බීන බුමරෙදා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : මුස්ලිම් හා ඉබ්නු මාජා)

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا
إِنْ شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لِلْحَقِيقُونَ، نَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ

අස්සලාමු අලෙයිකුම් අහ්ලද් දියාරි මිනල් මු:මිනීන වල් මස්ලිමීන්, ට ඉන්නා ඉන්ෂා අල්ලාහ් ලලාහිකන්. නස් අලලාහ් ලනා වලකුමල් ආෆියා.

අර්ථය :

මිනිවලෙහි සිටින විශ්වාස වන්න මුස්ලිම් වරුනි, මඛලා මකරෙහි සාමය පහළි වෙවා. අල්ලාහ්ගේ කැමැත්ත මන නියතව, අපිද මඛලා මුන ගැසීමට සිටින්නන්ය. අපහට හා මඛලාට යහපත අයදින්නෙලු.

▶ නභිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා 'මඛලා මිනිවල පෙරටු කර සලාතය ඉටු නොකරන්න. ඒ මන හිඳ නොගන්න' යැයි පැවැසූ බව අබුමර්සද් (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නඛිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා ‘මබලාගෙන් කෙතෙක් ගින්නක් මත හිඳගෙන එමගින් මහුගේ අඳුම් හා ගරී රය දැවීම, මිනිවළ මත හිඳ ගැනීමට වඩා උතුම්ය’ යැයි පැවැසූ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.
 (ගුනවය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-මිනිවල බැහ දැකීම සතුටුදායක කරුණකි. එය එලොව දිනය සිහි ගන්වයි.
- 2-සුසාන හුමියතුල පිවිසෙන කළු නඛිතායක තුමා පැවැසූ පරිදි ප්‍රාර්ථනා කිරීම සතුටුදායක වේ.
- 3-මිනිවල පෙරටුකර සලාතය ඉටු කිරීම තහනමය. මක් නිසාදයත්, එසේ කිරීම එය කරා වන්දනාමාතය කිරීමට හේතුවක් වශයෙන් පවතී.
- 4-මිනිවළ මත හිඳ ගැනීම තහනමය.

47-මත්පැන් පානය කිරීම

▶ ‘විශ්වාස වන්තයෙහි, නියතව, මත්පැන්ද, සුදු කෙළියද, (නැමදුම සඳහා) සිටුවන ලද දේ (පිළිරු) ද, සලකුණ බලන (සුදු) කෙළියෙහි) රතලද (මේ සියල්ල) මෛතාන් ගේ කාර්යයන්ගෙන් යුත් අප්‍රිය කළ යතු ඒවාය. එනිසා, මේවායින් වැළකී සිටින්න. (එනිසා) මබලා ජයග්‍රහණය කරන්නෙහුය’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.
 (අල්කුරෆෑන්-5:90)

▶ ‘සැබවින්ම, මත්ගතිය පැති කරන සැම දේ මත්පැන්ය. සැම මත්පැන්ම තහනමය. මෙලොවෙහි කවරෙක් හෝ

අඛණ්ඩව මත්පැන් පානය කර, ඒ කෙරෙහි (අල්ලාහ් ගෙන්) පාපොච්චාරණය නොකර සිටිමින් මරණයට පත් වෙන්නේද, මහු පරලෝ දිනයේ එය පානය නොකරයි' යනුවෙන් නභිතායක මහම්මද් (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ 'මත්වීම ඇති කරන සෑම දේ තහනම්ය. මද්‍යපාන ද්‍රව්‍ය යන් පානය කරන්නාට අල්ලාහ් (පරලොව දිනයේ) නීත තුල් හබාල් (නමැති පානය) පොවන බවට ගිවිස ගෙන සිටී' යනුවෙන් නභිතායක මහම්මද් (සල්) තුමා පැවැසූ කළ 'අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝ, නීත තුල් ක්හබාල් යනු කුමක්ද ? යනුවෙන් එතුමාගේ යහළුවන් විමසූහ. එයට නභිතුමා 'එය අපාය වාසීන්ගේ දහඩිය හෝ සැරව' යැයි ප්‍රකාශ කළ බව ජාබ්ර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ තාරික් බින් සුමෙද් (රලි) තුමා නභිතායක මහම්මද් (සල්) තුමාගෙන් මත්පැන් පානය පිළිබඳව විමසූ කළ එතුමා එය තහනම් කළේය. පසුව මහු 'මා එය පාවිච්චි කරන්නේ බෙහෙතක් ලෙසටය' යනුවෙන් කීය. එයට එතුමා 'නියත වශයෙන්ම, එය ලෙඩක් හැර බෙහෙතක් නොවන්නේය' යැයි පැවැසූ බව මහු වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ 'කවරෙක් මෙලොවෙහි මත්පැන් පානය කළේද, මහුගේ දින හතලිහක උදෑසන සලාතයන් පිළිගනු නොලැබේ. මහු පාපොච්චාරනය කළේ නම්, අල්ලාහ් පිළිගනී. මහු නැවත පානය කළේ නම්, මහුගේ දින හතලිහක උදෑ සන සලාතයන් පිළිගනු නොලැබේ. මහු පාපොච්චාරනය

කළේ නම්, අල්ලාස් එය පිළි ගනී. මහු නැවත පානය කළේනම්, මහුගේ දින හතලිහක උදාසන සලාතයන් පිළිගනු නොලැබේ. මහු පාපොච්චාරනය කළේ නම්, අල්ලාස් එය පිළිගනී. මහු නැවත පානය කළේ නම්, මහුගේ දින හතලිහක උදාසන සලාතයන් පිළිගනු නොලැබේ. මහු පාපොච්චාරනය කළේ නම්, අල්ලාස් එය පිළිගනී. මහු නැවත සිව්වැනි වතාවත් පානය කළේ නම්, මහුගේ දින හතලිහක උදාසන සලාතයන් පිළිගනු නොලැබේ. මහු පාපොච්චාරනය කළේනම්, එය අල්ලාස් පිළි නොගන්නා අතර, මහුට සැරව ගංගාවෙන් පොවයි' යැයි නබිනායක මුහම්මද් (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබ් දුල්ලාස් බිත් උමර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : හිර්මද්)

ප්‍රයෝජන

- 1-මත්පැන් පානය කිරීම තහනම්ය.
- 2-එය පානය කරන්නාට දැඩි ලෙස අවවාද කර ඇත.
- 3-එය ලෙඩක් හැර බෙහෙතක් නොවේ.

48-හිඟ්විල තර්ක විතර්කවල යෙදීම

▶ නබිනායක මුහම්මද් (සල්) තුමා 'මට පසුව යහමගෙහි සිටින කිසිදු සමාජයක් හෝ තර්ක විතර්කවල යෙදීමේ හේතුවෙන් තොරව මංමුලාවට නොපත් වේ' යැයි පවසා 'මවුන් මෙම උදාහරණය ඉදිරිපත් කළේ නිශ්චල විතර්ක යටම වෙය. (43:58)' යන අල්කුර්ආන් වැකිය පාරායනා කළේය' යැයි අබ්දුලාමා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : හිර්මද්)

▶▶ මුහුම්මදු (සල්) තුමා 'මිනිසුන් අතර අල්ලාහ්ගේ දැඩි කෝපයට ලක්වන්නේ අධිකව තර්ක විතර්කවල යෙදෙන්නන්' යැයි පැවැසූ බව ආයිෂා (රලි) වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶▶ නබිතායක මුහුම්මදු (සල්) තුමා 'තමා පවසන කරුණු සත්‍යය වුවත්, ඒ ගැන තර්ක නොකර සිටින්නාට ස්වර්ගයෙහි පහළ කොටසෙහි මාලිගාවක්ද, විහිළුවට වුවත් අසත්‍යය නොපසා සිටින්නාට ස්වර්ගයේ මැද කොටසෙහි මාලිගාවක්ද සහ යහපත් ගුණ ධර්මයෙන් සිටින්නාට ස්වර්ගයේ ඉහළ කොටසෙහි මාලිගාවක්ද ලබා දීමට මෙ වගකීම් දරන්නාමි' යනුවෙන් පැවැසූ බව අබු උමාමා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අබුදාවුද්)

▶▶ නබිතායක මුහුම්මදු (සල්) තුමා 'එලොව දිනයේ මාහට සම්පව අසුන්ගෙන සිටින්නන් හා මාහට ඉතාමත් ප්‍රිය වන්නයන් බලා අතර සිටින සන් ගුණධර්ම ශීලීන්ය. එසේම, පරලොව දිනයේ මාගෙන් ඇතිවී සිටින්නන් හා මාහට ඉතා අප්‍රිය වන්නයින් බලා අතර සිටින නිශ්චල කතාබහක යෙදෙන්නන්, තමාගේ කතාවන් උතුම් ලෙස සිතන්නන් හා විශ්මයෙන් කට අරින්නන්ය' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළේය. එවිට සහාබාදරුවන් තබිතුමනි. 'නිශ්චල කතාබහක යෙදෙන්නන් හා තම කතාවන් උතුම් ලෙස සිතන්නන් පිළිබඳව අපි දනිමු. නමුත්, විශ්මයෙන් කට අරින්නන් යනු කවරෙක්ද?' යනුවෙන් විමසූහ. එකළ එතුමා 'මවුන් අහංකාරකම පෙන්වන්නන්ය' යනුවෙන් පිළිතුරු දුන් බව ජාබිර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : හිරිමුද්)

ප්‍රයෝජන

- 1-තර්ක කිරීමෙන් වැළකී සිටීමට උනන්දු කර ඇත. පලක් ඇති කරුණක් සඳහා තර්ක කළ හැක. නමුදු, එය යහ පත් ශීලයෙන් පැවතිය යුතුය.
- 2-අධික ලෙස තර්ක විතර්කවල යෙදීම පිළිබඳව අවවාදකර ඇත.
- 4-නඹතුමා තිශ්ඵල කතා බහක යෙදෙන්නන් සහ තම කතාවන් උතුම් ලෙස සිතන්නන් පිළිකල්කර ඇති අතර එලොව දිනයේ මවුන් එතුමාගෙන් ඇත්වමින්ද සිටිති.

49-ගස් සිටුවීම හා වගා කිරීම

▶ නඹනායක මුහම්මද (සල්) තමා අත්සාරි වරියකු වූ උම්ම මුබෂමිර් යන ස්ත්‍රියට අයත් ඉඳි වත්තක් තුලට පිවිසිය. පසුව එතුමා අයගෙන් ‘මෙම ගස් සිටුවූයේ මුස්ලිම් වරයෙකුද? නොඑසේ නම්, කාගිට්වරයෙකුද? යනුවෙන් විමසීය. එයට ඇය ‘මුස්ලිම් වරයෙකු බව කීය. එකළ නඹතුමා ‘මුස්ලිම් වරයෙකු ගසක් සිටුවූයේ නම් හෝ කුමක් හෝ වගා කළේ නම් එයින් මිනිසුන් හෝ සිව්පාවන් හෝ වෙනත් කිසිවක් හෝ අනුභව කළේ නම්, එය මහු කළ සඳකා හෙවත් පිතක් ලෙස සලකනු ලැබේ’ යැයි පැවැසූ බව ජාහිර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නඹනායක මුහම්මද (සල්) තමා ‘කවුරු මුස්ලිම් වරයෙක් හෝ ගසක් සිටුවා එයින් අනුභව කළ සෑම දේම මහුට සඳකාවකි. එයින් සොරකම් කළ දේද මහුට සඳකාවකි.

එයින් සිව්පාවන් අනුභව කළ දේද මහුට සදකාවකි. එයින් පර්වයන් අනුභව කළ දේද සදකාවකි. එයින් කිසි වක් අඩුවුවද එයද මහුට සදකාවකි' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව ජාතිර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුකලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-වගා කිරීමට හා ගස් සිටුවීමට ශ්‍රේෂ්ඨත්වයක් ඇත.
- 2-ගස්වලින් සහ බෝගවලින් මිනිසුන් හා සිව්පාවන් අනුභව කළේනම්, එය ඒවා වගා කළ අයට සදාකාවකි.

50-වෙළඳාමෙහි නීතිරීති

▶▶ නභිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ආහාර ගොඩක් පසුකර ගමන් කළේය. එවිට එය තුලට තම අත දැමූ එතුමාගේ ඇඟිලිවලට තෙත ගතියක් දැනින. එවිගස එතුමා ආහාර වෙළන්දැනී මෙය කුමක්ද? යනුවෙන් විමසීය. එයට මහු 'අල්ලාන්ගේ දූතයාණෙනි, වැහි ජලයෙන් එසේ තෙත්විය' යනුවෙන් කීය. එකළ නභිතුමා 'ඒවා (තෙත්වූ දේ) මිනිසුන්ගේ බැල්මට පෙනෙන සේ උඩට තැබිය හැකිනේ? කවරෙක් වංචා කරන්නේද, මහු මාහට අයත් කෙතෙක් නොවන්නේය' යනුවෙන් පැවැසූ බව අබුහුරෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුකලිම් හා නිර්මදු)

▶▶ නභි මුහම්මදු (සල්) තුමා 'විකුණුම් කරන්නා හා මිලදී ගන්නා යන දෙදෙනා ඉවත්වන තෙක් (වෙළඳාම) කඩ කිරීමට උරුමකම් ඇත්තන්ය. මවුන් දෙදෙනා සත්‍යයම

පවසා (කිසිදු දෙයක් හෝ වසං නොකර) පැහැදිලි කළේ නම්, මවුන්ගේ වෙළඳාමෙහි බරකත් භාවත් අභිවෘද්ධිය ඇති කරනු ලැබේ. මවුන් දෙදෙනා අසත්‍යය පවසා සත්‍ය තාවය වසං කළේ නම්, මවුන්ගේ වෙළඳාමෙහි බරකත් භාවත් අභිවෘද්ධිය නැති කරනු ලැබේ' යනුවෙන් පැවැසූ බව හකිම් බින් හිසාම් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

වෙළඳාමෙහි දිවුරීම

▶ නභිත්‍යක මුහම්මදු (සල්) තුමා '(වෙළඳාමෙහි) දිවුරීම භාණ්ඩයන් විකිණීමට උපකාර වන අතර, එය ලාභයෙහි පාඩුව ගෙන දෙයි' යනුවෙන් පැවැසූ බව අබු හුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නභිත්‍යක මුහම්මදු (සල්) තුමා '(වෙළඳාමෙහි) අධිකව දිවුරීම ගැන මම අවවාද කරමි. මන්දයත්, සැබැවින්ම, දිවුරීම භාණ්ඩ විකිණීමට උපකාරවේ. පසුව ලාභයෙහි අභිවෘද්ධිය නැති කරයි' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු කතාදා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-විකිණීමෙහි සහ මිලදී ගැනීමෙහි රැවටීම් තහනම්ය. එය මහා පාපයකි.
- 2-විකුණුම් කරන්නා සහ මිලදී ගන්නා යන දෙදෙනා හට මවුන් ඉවත්ව යාමට ඡෙර වෙළඳ භාණ්ඩයක් පිළිගැනීමේ හෝ ප්‍රතිත්ෂේප කිරීමේ අයිතිය හිමිවේ.

3-වෙළඳාමෙහි දිවුරීම තහනම්ය. එසේ දිවුරීම වෙළඳාමෙහි අභිවෘද්ධිය විනාශ කරයි.

51-අධිකව සිනාසීම

▶ ‘අධිකව සිනා නොවන්න. අධිකව සිනාසීම හාදය පාලු කරයි’ යනුවෙන් නීත්‍යානුකූලව මනව මිනීම (සල්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අභ්‍යන්තර)

▶ ‘නීත්‍යානුකූලව මනව මිනීම (සල්) තුමා හකු දත් පෙනෙන සේ සිනාසීම මම කිසියම් විටක හෝ නොදිටිමි. එතුමා සිනා හවුයේ මද සිනහව පමණයි’ යනුවෙන් අයිෂා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

▶ නීත්‍යානුකූලව මනව මිනීම (සල්) තුමා ‘මඟ මඟගේ සහෝදර යාගේ මහණ බලා මද සිනහවීම මඟට පිනකි. මඟ කුසල් කෙරෙහි අණ කිරීම හා අකුසල් ගැන වැළැක්වීම මඟට පිනකි. නොමගෙහි සිටින කෙනෙකුට මඟ සුමග පෙන්වීම මඟට පිනකි. අස් නොපෙනෙන අන්දමකට මඟ මග පෙන්වීම මඟට පිනකි. මාර්ගයෙහි ඇති ගල්, මුල් සහ කටු යනාදීන් මඟ ඉවත් කිරීම මඟට පිනකි. මඟ බාලියෙහි ඇති ජලය මඟ සහෝදරයෙකුගේ බාලියෙහි වැක්කිරීමද මඟට පිනකි’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබුදර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : භරිෂ්ට්)

ප්‍රයෝජන

- 1-අධිකව සිතහවිම තහනම්ය.
- 2-එය භාදය පාලවීමට හේතුවකි.
- 3-එය නඹිතමාගේ යහමගක් නොවන්නේය.

52-බොරුවට දිවුරීම

▶ නඹිතායක මහම්මද (සල්) තුමා ‘කවරෙක් හෝ මුස්ලිම් වරයෙකුගේ ධනයක් පැහැර ගැනීම සඳහා බොරු දිවුරුමක් කමේ නම්, අල්ලාන් මහ මත කෝපවී සිටින තත් වශය මහු අල්ලාන්ව මුණ ගැසේ’ යනුවෙන් පවසා පසුව මේ පිළිබඳ ‘කවරෙක් අල්ලාන් හා සමග කරනලද ගිවිසුම හා තමන් කළ බොරු දිවුරුම් ස්වල්ප මිළිකට වකුණුම් කරන්නේද, මවුන්ට පරලෝ දිනායෙහි කිසිදු හාගාය යන් හෝ නොමැත. තවද, අල්ලාන් මවුන් සමග කථා බහක නොයෙදෙයි. එසේම, අවසන් දිනායේ මහු මවුන්ව කරුණාවන්ත බැල්මෙන් නොකලයි. තවද මවුන්ව (පාපයෙන් සිට) පවිත්‍ර නොකරයි. එසේම, මවුන්ට නින්දිත වේදනා පවතී’ (3:77) යන අල්කුර්භාන් වැකිය පාරායනා කළ බවට අබ්දල්ලාන් ඛිත් මස්ථාද (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුතාර් හා මුස්ලිම්)

▶ නඹිතායක මහම්මද (සල්) තුමා ‘කවරෙක් හෝ බොරු දිවුරුමක් මගින් මුස්ලිම් වරයෙකුගේ අයිතිවාසිකමක් උදරා ගන්නේද, අල්ලාන් මහුට අපාය අනිවාර්ය කරයි. ස්වර්ගය මහුට තහනම් කරයි’ යනුවෙන් පැවැසූ කළ

පුද්ගලයෙකු ‘අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෙනි, ස්වල්ප දෙයක් වුවත්ද?’ යනුවෙන් විමසූ විට එතුමා ‘මව් අරාක් ගහක (දත් මදින ප්‍රමාණ) කෝටුවක් වුවත්’ යනුවෙන් පැවැසූ බව අබු අමාමා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ ‘අල්ලාහ්ට ආදේශ කිරීම, දෙමාපියන් හට නින්දා කිරීම, පණ ඇති දේ සාතනය කිරීම හා ඛොරුවට දිවුරීම යනාදීන් මහා පාපයන්වේ’ යනුවෙන් තබී (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබුදුල්ලාහ් බින් අමරු (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

වෙනත් වාර්තාවක එක් ගැමියෙකු තබීනයක මුහම්මදු (සල්) තුමා වෙත පැමිණ ‘අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෙනි, මහා පාපයන් කුමක්ද?’ යනුවෙන් විමසීය. එකළ තබීතුමා ‘අල්ලාහ්ට ආදේශ කිරීම’ යැයි පැවැසීය. පසුව කුමක්ද? යනුවෙන් මහු නැවත විමසූ කළ තබීතුමා ‘ඛොරුවට දිවුරීම’ යැයි පැවැසීය. පසුව මහු ‘ඛොරුවට දිවුරීම යනු කුමක්ද? යනුවෙන් විමසීය. එයට තබීතුමා ‘මුස්ලිම් වරයෙකුගේ ධනයක් පැහැර ගැනීම සඳහා කරන දිවුරීමකි’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

ප්‍රයෝජන

- 1-ඛොරුවට දිවුරා මුස්ලිම් වරයෙකුගේ ධනයක් පැහැර ගැනීම ඉමහත් තහනමකි.
- 2-මෙසේ කරන්නාට උග්‍ර දඩුවම් ලැබේ. මහුගේ එම දිවුරුම මහුව නරකාදියෙහි ගිල්වයි.
- 3-මෙයින් වැළකී සිටීම අනිවාර්යවේ.

53-බොරු කතෘත්‍ය

▶▶ ‘බොරු කීමෙන් වැළකී සිටින්න’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුරූෂා-22:30)

▶▶ ‘කුමක් පිළිබඳව මතට දැනුම් ඥානයක් නොමැතිද, ඒවා අනුගමනය නොකරන්න. නියත වශයෙන්ම, ඇස්, කන් හා හෘදය යන සෑම දේ කෙරෙහි ප්‍රශ්න කරනු ලැබේ’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුරූෂා-17:36)

▶▶ නඛිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘මහා පාපයන් ගැන මතලාට මම දැනුම් දෙන්නද?’ යනුවෙන් විමසීය. එසේ මයි අල්ලාහ්ගේ දුතයාණෙනි, යනුවෙන් කීවූ. එවිට නඛි තුමා ‘අල්ලාහ්ට ආදේශ කිරීම දෙමාපියන් හට නින්දා කිරීම යනුවෙන් පවසා හානිසිව් අසුන් ගත්තේය. පසුව අපි එතුමා නිශ්ශබ්ද නොවෙයිද? යනුවෙන් අපි කියන තරමට බොරු සාකඡි කීම’ යැයි නැවත නැවත ප්‍රකාශ කළේය. මෙය අබුබාකර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුෂාර් හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-බොරු සාකඡි කීම තහනමකි.
- 2-මෙය මහා පාපයකි. මන්දයත්, මෙහි අසත්‍යය පැවැසීම හා මුස්ලිම් වරයාගේ හිමිකම පැහැර ගැනීම අන්තර් ගතවේ.

54-ගෘහ කිරීම

▶ නවීනායක මුහම්මද (සල්) තුමා 'විශ්වාස වන්තයෙකුට ශාප කිරීම මහුව සානනය කිරීම සේය' යැයි පැවැසූ බව ලෝභාක් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුණව : බුන්දර් හා මුස්ලිම්)

▶ නවීනායක මුහම්මද (සල්) තුමා 'සත්‍ය වන්තයා අධිකව ශාප කරන්නෙකු ලෙස සිටිය නොයුතුයි' යැයි පැවැසූ බව අබ්දුහරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුණව : මුස්ලිම්)

▶ අධිකව ශාප කරන්නන් පරලොව දිනයෙහි රුකමදාරු කරන්නන් ලෙස හෝ පරිත්‍යාග ශීලිත් ලෙස හෝ නොසිටිති' යැයි නවීනායක මුහම්මද (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබ්දු දර්දා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුණව : මුස්ලිම්)

▶ 'විශ්වාස වන්තයෙක් දොස්පද කියන්නෙකු, ශාප කරන්නෙකු, අකුසල් කරන්නෙකු හා කැන වචන කියන්නෙකු ලෙස නොසිටිය යුතුයි' යැයි නවීනායක මුහම්මද (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු මස්දාද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුණව : බර්හුද්)

▶ 'දාසයෙක් කිසියම් දෙයකට (හෝ කෙනෙකුට) ශාප කළේ නම්, එම ශාපය අහස කරා නගිනවිට එකී දොරටු වැසේ. පසුව එය පොලොව කරා බසිනවිට එකී දොරටුද වැසේ. පසුව එය වම හා දකුණු දෙසට හැරී බලනවිට එහිද මාර්ගයක් නොලැබේ. එබැවින්, එය කවරෙක්ට

ශාස කරන ලද්දේද මහු එයට සුදුස්සෙකු නම්, මහු කරා යයි. මහු සුදුස්සා නොවන්නේ නම්, එය ශාස කළ අය වෙතම යාචි' යනුවෙන් නතිනායක මුහම්මද (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබු දර්දා (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අබුදාවුද්)

ප්‍රයෝජන

- 1-පොදුවෙන් මුස්ලිම් වරුන්ට ශාස කිරීම කෙරෙහි අවවාද කර ඇත.
- 2-අසාධාරණයක් ලෙස කෙතෙකුට ශාස කළේනම්, එම ශාසය මහු වෙතම යාචි.
- 3-ශාස කිරීම සත්‍ය වන්නයින්ගේ හෝ යහපත් ශීලීන්ගේ ගුණාංග නොවන්නේය.

55-කව්

▶▶ 'තවද, කවිවරුන්ව පිළිපදිනුයේ නොමග ගිය අය වේ. තියතව, මවුන් එක් එක් බැවුම්වල ආවිදින්නෝය යන්න මඟ නොදුටුවෙහිද? තවද, තියතව, මවුන් තමන් නොකළ දෙය (කළ දෙය ලෙස) පවසති. (නමුදු මවුන්ගෙන්) විශ් වාසකර, යාකමිද කර, අල්ලාන්වද අධික ලෙස සිහිකර, තමන් අසාධාරණයට ලක්වූ පසුව පලිගන්නේද මවුන් හැරය.

(අල්කුර්ආන්-26:224-227)

▶▶ තබි (සල්) තුමා 'කවිවලද ජදානය ඇත්තේය' යනුවෙන් පැවැසූ බව උබයි බින් ක:බ් (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුතාර්)

▶ බහු කුමාරයා සුද්ධය සිදුවූ සමයේ නවීනායක මහමි මද (සල්) තුමා හස්සාන් (රලි) තුමා අමතා ‘ආදේශකරුවන්ට (පිළිතුරක් ලෙස) වස් කවි ගායනා කරන්න. මහ හා සමග පිබිටිල් (අලෙ) මලක්වරයා සිටින්නේය’ යැයි පැවැසූ බව බර්රාඋ බිත් ආසිබි (රලි) පවසන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාර් හා මුස්ලිම්)

▶ නවීනායක මහමිමද (සල්) තුමා ‘පුද්ගලයෙකුගේ හද වනෙහි සැරව පිරි ඵලෙගින් හදවන නරක්වීම එහි කවි පිරි තිබීමට වඩා මහුට උතුම්ය’ යනුවෙන් අබුහුමෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාර් හා හිර්මද්)

ප්‍රයෝජන

- 1-කවිවල අතර හොඳ හා නින්දිත කවිද ඇත.
- 2-පුද්ගලයෙකුගේ සිත්සතනෙහි දේව සිතුවිල්ල හා අල්කුර් ආනය නොවන අන්දමට අධිකව කවි කට පාඩම් කිරීම කෙරෙහි අවවාද කර ඇත.

56-තහනම් වචන

▶ නවීනායක මහමිමද (සල්) තුමා ‘කවරෙක් හෝ තම සහෝදරයාව කාගිරි (ප්‍රතික්ෂේප කරන්නා) යනුවෙන් ඇමතුවේ නම්, මුවන් දෙදෙනාගෙන් කෙනෙකු එසේම කාගිරි වේ. (එනම්,) අමතනලද තැනැත්තා කාගිරිනම් මහු කාගිරිවේ. කාගිරි නොවන්නේ නම්, එසේ ඇමැතු තැනැත්තා කාගිරිවේ’ යනුවෙන් පැවැසූ බව ඉබ්නු උමර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාර් හා මුස්ලිම්)

▶▶ ‘කවරෙක් කෙනෙකුට කාරී යනුවෙන් හෝ අල්ලාහ්ගේ සතුරා යනුවෙන් ඇමතුවේ නම්, මහු එසේ නොමැති නම්, එම වචනය ඇමතු තැනැත්තා කරා නැවත එවී’ යනුවෙන් තමා නතිනයක මුහම්මද් (සල්) තුමාගෙන් සවන් දුන් බව අබුදර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶▶ මම නතිනයක මුහම්මද් (සල්) තුමාගේ පිටුපස අසුන් ගෙන වාහනයකින් ගමන් කරමින් සිටියෙමි. එතුමාගේ වාහනය (පාද ලිස්සී) බිමට වැටුණි, එවිට මම ‘ෂේනාන් විනාශවනු මැනවි’ යැයි කීමි. එකළ එතුමා ‘ෂේනාන් විනාශවනු මැනවි යැයි නොකියන්න. මක්නිසාද යත්, එසේ කීමෙන් මහු නිවසක ප්‍රමාණයට මහත්වී ‘මාගේ හැකියාවෙන් එම වාහනය බිමට තල්ලු කළෙමි’ යැයි (ආඩම්බරයෙන්) දොඩවයි. නමුත්, බිස්මිල්ලාහි (අල්ලාහ්ගේ පැවැත්මෙන්) යනුවෙන් පවසන්න. මක්නිසාද යත්, එසේ කීමෙන් ෂේනාන් කෙටිවී මැස්සෙකුගේ ප්‍රමාණයට පරිවර්තනයවේ’ යනුවෙන් පැවැසූ බව අබුදර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අත්මද්)

ප්‍රයෝජන

- 1-මුස්ලිම්වරයෙකු අමනා කාරී යැයි ඇමතීම තහනම්ය.
- 2-මුස්ලිම්වරයෙකු අමනා අල්ලාහ්ගේ සතුරා යැයි ඇමතීම තහනම්ය.
- 3-මේවන් වචන මුස්ලිම් වරයෙකු අමනා පවසන කළ මහු එයට සැසිසා නොඑන්නේ නම්, එය ඇමතු තැනැත්තා වෙතම එවේ.

4-මෙහෙයුම් විනාශවනු යැයි නොකිව යුතුය. ඒ වෙනුවට
බිස්මිලාහ් යැයි කිව යුතුය.

57-පිහාද කිරීමේ විශේෂත්වය

▶ ‘විශ්වාස වන්තයෙහි, එක් ව්‍යාපාරයක් ගැන මා බලාපොරොත්තු වී දෙනු ලබන දේද? පිඩා සහිත වේදනාවෙන් එය බලාපොරොත්තු වී ගනී. (එවන් ව්‍යාපාරය වනුයේ) බලාපොරොත්තු වී, ඔහුගේ (මෙම) දුකයාද, විශ්වාසය කර බලාපොරොත්තු වී සම්පත් හා බලාපොරොත්තු වී මගින් අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයෙහි සටන් (පිහාද) කිරීම වේ. බලාපොරොත්තු වී නම්, මෙය බලාපොරොත්තු වී වඩාත් හොඳ වේ.’ යැයි අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කූරාන-61:10,11)

▶ නවීනායක මුහම්මද් (සල්) තුමාගෙන් ‘කියාවන් අතර උතුම් කියාව කුමක්ද?’ යනුවෙන් විමසුවිට එතුමා ‘අල්ලාහ්ගේ හා ඔහුගේ දුකයා වී විශ්වාස කිරීමකි’ යනුවෙන් පැවැසීය. පසුව කුමක්ද? යනුවෙන් විමසූ කළ එතුමා ‘අල්ලාහ්ගේ මගෙහි පිහාද කිරීමකි’ යනුවෙන් පැවැසීය. පසුව කුමක් බව විමසූ කළ එතුමා ‘පිළිගනු ලබන හැඳුණු කාර්යයකි’ යැයි පැවැසීය. මෙය අබු හුමෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි ශා මුස්ලිම්)

▶ ‘උදාසීන හෝ සවස් වරුවේ හෝ අල්ලාහ්ගේ මගෙහි (පිහාදය සඳහා) වරක් පිටත්වීම මෙලෝ හා එහි ඇති සෑම දේට වඩා උතුම්ය’ යැයි නබි (සල්) තුමා පැවැසූ බව අනාස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි ශා මුස්ලිම්)

▶ ‘කවර දාසයෙකුගේ දෙපාවන්හි අල්ලාහ්ගේ මාර්ගයෙහි දිවිලි පටලය නොවදන්නේද, අපාය මහුව අනුභව කරයි’ යනුවෙන් නඛිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බවට අබ්දුල් රහ්මාන් ඛිත් සුබයිර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුෂාර්)

▶ නඛිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමාගෙන් ‘අල්ලාහ්ගේ දුන යාමෙහි, අල්ලාහ්ගේ මගෙහි පිහාද කිරීමට සමානව පවතින්නේ කුමක්ද ?’ යනුවෙන් විමසූ කළ නඛිතුමා ‘එයට මබලා ගක්තිය නොලබති’ යනුවෙන් පැවැසීය. මෙසේ එතුමාගෙන් දෙනුත් වතාවත් විමසූ කළද එතුමා ‘එයට මබලා ගක්තිය නොලබති’ යනුවෙන් පවසා, පසුව ‘අල්ලාහ්ගේ මගෙහි පිහාදය කරන්නාට උදාහරණය නම්, උපවාස ශීලය හා සලාතයන් නොකඩවා ඉටුකර, අල්ලාහ්ගේ (අල්කුර්ආන්) වදන්වලට කිකරුවී අනුගමනය කරන්නාය. මෙවන් පිහාදයෙහි යෙදෙන්නා තම නිවස කරා පැමිණෙන තෙක් එම ස්ථාවරයෙන්ම සිටී’ යනුවෙන්ද පැවැසූ බව අබ්බුහාමෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුෂාර් හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-අල්ලාහ්ගේ මගෙහි පිහාද කරන්නාට ඉමහත් තරාතිර මක් ලැබේ.
- 2-සැබැවින්ම, පිහාදය ක්‍රියාවන් අතර උතුම් ක්‍රියාවකි.
- 3-මෙය නරකාදියෙන් ජය ගැනීමට හේතුවේ.

58- ජිනාද් කර්නා භා ද්වි පුද්ගලාගේ කුලය

▶ නවිතායක මහම්මද (සල්) තුමා පැවැසූ වදනක් අබු හුරෙරා (රලි) තුමා මෙසේ වාර්තා කරයි.

‘අල්ලාන් කෙරෙහි විශ්වාසය, මහුගේ දුතවරයා කෙරෙහි සත්‍යභාවය සහ මහුගේ මගෙහි ශුද්ධ වූ යුද්ධ කිරීමේ වෙනතාව කවරෙකුට අල්ලාන්ගේ මගෙහි සටන් කිරීමට පිටත් කළේද, මහුගේ වගකීම අල්ලාන් භාර ගනී. එනම්, මහුව ස්වර්ගය කරා පිවිස වීමේ හෝ කුලිය හා යුධ සම්පත් පිරිනමමින් මහු පිටත්වූ නිවස කරා ආපසු පිවිස වීමේ වගකීම අල්ලාන් භාර ගන්නේය. මහම්මදගේ ප්‍රාණය කවරෙක් සතුව පවතින්නේද, මහු මත දිවුරා කියමි. කවරෙක් අල්ලාන්ගේ මාර්ගයෙහි (සටන් කර එමගින්) තුවාලයක් ලැබුවද, මහු පරලොච දිනයේ එසේ තුවාලයෙන්ම පැමිණේ.

මහම්මදගේ ප්‍රාණය කවරෙකු සතුව පවතින්නේද, මහු කෙරෙහි දිවුරා කියමි. මුස්ලිම් වරුන්ට අසිරුනාවයක් නොවන්නේනම්, අල්ලාන්ගේ මගෙහි සටන් කරන කිසියම් කුඩා සේනාවක් සමග හෝ කිසිවිටක මම නොයා නොසිටියෙමි. නමුදු මවුන් සෑම දෙනාටම වාහන පහසුකම් සපයා දීමට මා වෙත පහසුකම් නොතිබුණි. එසේම මවුන් වෙතද පහසුකම් නොතිබුණි. සමහරවිට මා එම කුඩා සේනාව සමග ගියේනම්, වාහන පහසුකම් නොමිද අයට මා සමග නොපැමිණ සිටීමට අසිරුනාවයවක් ලෙස පැවැතිය හැක.

මුහම්මදගේ ප්‍රාණය කවරෙක් සතුව පවතින්නේද, මහ කෙරෙහි දිවුරා කියමි. නියතව, මා අල්ලාන්ගේ මගෙහි සටන් කරමින් සිය දිවිය පුදකර, (නැවත පණ දීම) පසුව සටන් කරමින් දිවිය පුදකර, (නැවත පණ දීම) පසුව සටන් කරමින් දිවිය පුද කිරීමට මා කැමැත්තෙමි' යනුවෙන් පැවැසිය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ මුහම්මද (සල්) තුමා 'අගිල්ලෙන් කෙතිත්තීම කෙතෙකු (සාදාරණයෙන්) කෙසේ ගණන් ගන්නේද, එසේම, (අල්ලාන්ගේ මගෙහි) දිවි පුදන්නා තමා සාතනය කිරීමද ගණන් ගනී' යැයි ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : ඊර්මදි)

▶ නබි මුහම්මද (සල්) තුමා 'ස්වර්ගයෙහි පිවිස සිටින්නන් අතර, (ගුද්ධවූ සටනෙහි) දිවි පුදකළ අය හැර අන් කවරෙකු හෝ මෙලොවෙහි සියළුම දේ ලැබුනත්, මෙලොව කරා නැවත ඒමට අකැමැතිවේ. අල්ලාන් මහුට (දිවි පුද කළ අයට) ලබාදී ඇති දායාදයෙහි වටිනාකම දිවීමෙන් මහු පමණක් මෙලොව කරා නැවත පැමිණ අල්ලාන්ගේ මාර්ගයෙහි දස වතාවත් තමා සාතනය කළ යුතු බවට සිතයි' යැයි ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ 'දිවි පුදන්නාගේ ණය හැර අන් සෑම පාපයක් අල්ලාන් සමා කරන්නේය' යැයි නබිතායක (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබුදුල්ලාන් බින් අමිරු (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-පරිශුද්ධ යුද්ධයේ සටන් කිරීමට උසස් තරාතිරමක් තිබේ. ස්වර්ගයෙහි පිවිසීමට මෙය ඉමහත් කාරණයක් ලෙසට පත්වේ.
- 2-දිවි පුද්ගලයන්ට ඉමහත් කුලියක් ලැබේ. සාත්තයෙහි වෙද නාව මහට සරලවේ.
- 3-දිවි පිදීම පාපයන් සියල්ල මකාදමන පව් සමාව ලැබීමට ඉමහත් හේතුවේ.

59- ජිනාදයෙහි නඹතුමාගේ ග්‍රාවකරුවන්

▶ ඛද්රය (යනු ප්‍රථම යුද්ධය සිදුවූ ස්ථානය) කරා පිටත්වූ නඹ මුහම්මද් (සල්) තුමා සහ එතුමාගේ ග්‍රාවකරුවන් අවසානයේ මුෂ්රික් වරුන්ට (මස්ලිම් වරුන්ට විරුද්ධව යුද්ධ කිරීමට පැමිණි ආදේශ කරුවන්) පෙරාතුව ඛද්රයට පැමිණියහ. පසුව මුෂ්රික් වරුන්ද එහි පැමිණියහ. එකළ නඹතුමා ‘මබලා කුමන තැනකට ගියද, එහි මබලාට පෙරාතුව මා නොපැමිණ සිටිය නොහැක.

පසුව, මුෂ්රික් වරුන්ද එහි සමීපව පැමිණ කළ නඹතුමා ‘ස්වර්ගය ලබාගැනීම සඳහා නැගිටිමට පැමිණෙන්න. එකී පළල අහස් හා පොලොව තලයෙහි ප්‍රමාණවේ’ යනුවෙන් පැවැසීය. එවිට උමෙර් බින් හිමාමි (රලි) තුමා ‘අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, අහස් හා පොලොවෙහි ප්‍රමාණ ස්වර්ගයද?’ යැයි විමසීය. එවිට එතුමා ‘මව්’ යනුවෙන් කී විගස උමෙර් (රලි) තුමා ‘ආහා ආහා’ යැයි කීය.

‘ආහා ආහා යැයි මඛ කීමට උනන්දු කළේ කුමක්ද?’ යනුවෙන් නඹතුමා විමසූ කළු උමෙරේ (රලි) තුමා ‘අල් ලාන්ගේ දුතයාණෙනි, මම ස්වර්ග වාසියෙක් වීමේ ආහා වෙන් එසේ කීමේ’ යනුවෙන් කීය. එයට නඹතුමා ‘නියත වශයෙන්ම, මඛ ස්වර්ග වාසියකි’ යනුවෙන් පැවැසීය. පසුව මහු සිය රතල කුඩුවෙන් ඉඳි ස්වල්පයක් රැගෙන එය අනුභව කළේය. පසුව, යුද්ධයෙහි යෙදී සිය දිවිය පුද කරන තෙක් සටන් කළේය. මේ බව අනස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ මාගේ පුංචි පියාට අනස් බිත් නල්රු (රලි) තුමා බද්ර යුද්ධයට සහභාගි නොවීය. මහු (නඹ මුහම්මදු (සල්) තුමා අමතා) ‘අල්ලාන්ගේ දුතයාණෙනි, මුෂරික් වරුන්ට එරෙහිව යෙදෙන යුද්ධයේ අල්ලාන් මාව සහභාගි කළේ නම්, මා කෙසේ ක්‍රියා කරන්නෙව්ද යන්නෙහි අල්ලාන් දැනී’ යනුවෙන් කීය.

පසුව පැවැති උහද් යුද්ධ සමයේ මුෂරික් වරුන් යුද්ධයෙහි යෙදුනු අවස්ථාවේ මහු සටන් කරමින් ඉදිරියට ගියේය. එහිදී මහු ස:ද් බිත් මුආද් (රලි) තුමාව මුත ගැසීය. එවිට මහු ස:ද් බිත් මුආද් (රලි) තුමා අමතා ‘නල්රුගේ ස්වාමියා කෙරෙහි දිවුරා කියමි. උහද් කන් දට එහා සිට මම ස්වර්ගයෙහි සුගන්දය හැඟන්නෙමි’ යැයි කීය. පසුව ස:ද් (රලි) තුමා නඹතුමා වෙත පැමිණ ‘අල්ලාන්ගේ දුතයාණෙනි, අනස් බිත් නල්රු (රලි) තුමා ක්‍රියා කළ සේ මටනම් ක්‍රියා කළ නොහැක’ යනුවෙන් කීය.

කඩුවෙන් හෝ හෙල්ලෙන් හෝ රිතලයෙන් හෝ සිදුවූ අසුවකට වඩා අධික ප්‍රමාණ තුමාල මහුගේ ගර්චයෙහි අපි දිවිලියනුවෙන් අනස් (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶▶ එක් ගැමියෙක් නවීනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා වෙත පැමිණ එතුමාට සිලි ගෙන, අනුගමනය කළේය. පසුව මහු මා මබතුමා සමග යුද්ධයට පිටත්වන්නේද ? යනුවෙන් කීය. මහු ගැන නවීතුමා තම ශ්‍රාවකරුවනට යම් උපදේශයක් පැවැසීය. පසු දිනක පැවැති යුද්ධයක දී නවීතුමාට ලැබූ යුධ සම්පත් කීපයක් එතුමා බෙදා හැරීයේය. එයින් මහුටද කොටසක් වෙන්කර එය තම ශ්‍රාවකරුවන් මගින් මහුට යැව්වේය.

එම අවස්ථාවේ මහු ශ්‍රාවකරුවන්ගේ මටුන් තණ කැමට දක්කාගෙන සිටියේය. මහු පැමිණ විට මහුගේ කොටස මහුට පිරිනැමූහ. මෙය කුමක්ද ? යැයි මහු විමසීය. මෙය නවීතුමා මඟට ලබාදුන් කොටස බව මවුන් කීහ.

වහාම මහු නවීනායක තුමා හමුවට ගොස් නවීතුමනී, මෙය කුමක්ද ? යනුවෙන් විමසීය. එයට නවීතුමා 'මෙය මඟ වෙනුවෙන් මා ලබාදුන් කොටසකි' යනුවෙන් පැවැසීය. එවිට මහු 'මම මෙය සඳහා මබතුමාට අනුගමනය නොකළෙමි' යනුවෙන් පවසා, තම උගුර සංඥා කරමින් මම මබතුමා අනුගමනය කරන්නේ මෙම ස්ථානයෙහි රිතලයෙන් පහර ලබා සිය දිවිය පුදකර, ස්වර්ගයෙහි පිවිසීම සඳහාය' යනුවෙන් කීය. එය සවන්දුන් නවීතුමා 'මඟ අල්ලාහ්ව සත්‍යය කළේ නම්, අල්ලාහ් මඟව සත්‍යය කරයි' යනුවෙන් පැවැසීය.

ශ්‍රාවකරුවන් එම ස්ථානයේ ස්වල්ප වෙලාවක් රැඳී සිට පසුව සතුරන් සමග යුද්ධ කිරීම සඳහා පිටත්ව ගියහ. එම යුද්ධයේදී මහු සාතනයට පත්විය. පසුව මහුව නම් තුමාගේ ඉදිරියට මසවා ගෙනෙනු ලැබින. මහු සංඥා කළ පරිදි මහුගේ උගුරෙහි ඊතල පහරෙන් තුවාලවී තිබින. ‘මොහුද අර පුද්ගලයා?’ යනුවෙන් නම්තුමා විමසීය. ශ්‍රාවකරුවන් ‘මව’ බව කීහ. එකළ නම්තුමා ‘මහු අල්ලාහ්ව සත්‍ය කමේය. අල්ලාහ්ද මහුව සත්‍යය කමේය’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කමේය. මෙය ඡද්දාද් බිත් හාද් (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : නසාඉ)

ප්‍රයෝජන

- 1-නම්තුමාගේ ශ්‍රාවකරුවන්ට බලවත් විශ්වාසයද, අල්ලාහ් ගේ මගෙහි සිය දිවිය පුදකිරීමේ උනන්දුවද තිබින.
- 2-මවුන්ට වීරකම හා කුසල් ක්‍රියාවන් කරා යොමුවීමේ සිසු භාවය තිබින.

60-මුස්ලිම්වරුන්ගේ අවගන්තා ඉටු කිරීම

▶ නම්නායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘මුස්ලිම්වරයා අන් මුස්ලිම්වරයාට සහෝදරයාය. මහුට මහු අපරාධ නොකරයි. මහුව ආරක්ෂා කරයි. කවරෙක් තම සහෝදරයාගේ අවගන්තාවය ඉටු කිරීමෙහි යෙදී සිටින්නේද, මහුගේ අවගන්තාවය ඉටු කිරීමෙහි අල්ලාහ් යෙදී සිටී. කවරෙක් හෝ මුස්ලිම් වරයෙකුගේ පීඩාවක් ඉවත් කරන්නේද, මහුගේ

පරලොච පීඩාවක් අල්ලාහි ඉවත් කරයි. කවරෙක් හෝ මුස්ලිම් වරයෙකුගේ දුර්වලතාවයක් වසං කරන්නේද, පරලොච දිනයෙහි අල්ලාහි මහුගේ දුර්වලතාවයන් වසං කරයි' යැයි පැවැසූ බව ඉබ්නු උමර් (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ නබීනායක මුහම්මද (සල්) තුමා 'කවරෙක් මුස්ලිම් වරයෙකුට මෙලොවෙහි සිදුවන පීඩාවක් ඉවත් කළේද, මහුගේ පරලොච පීඩාවක් අල්ලාහි මහුගෙන් ඉවත් කරයි. කවරෙක් ණය කරදරයෙන් ලක්වී සිටින්නාට (එය අත්හැර හෝ කල් දී හෝ) සැලකිල්ලක් ලබා දෙන්නේද, මහුට අල්ලාහි මෙලොවෙහි හා එලොවෙහි සැලකිල්ලක් ලබා දෙයි. කවරෙක් මුස්ලිම් වරයෙකුගේ දුර්වලතාවයක් වසං කළේද, අල්ලාහි මහුගේ දුර්වලතාවයන් මෙලොවෙහි හා එලොවෙහි වසං කරයි. දාසයෙක් තම සහෝදරයාට උපකාර කරන කළ අල්ලාහි මහුට උපකාර කරමින් සිටී. කවරෙක් දැනුම් දෙනයක් ලබා ගැනීමේ මගෙහි යෙදෙන්නේද, මහුට අල්ලාහි ස්වර්ගයට යාමේ මාර්ගය සරල කරයි.

කුමණ කණ්ඩායමක් අල්ලාහි මස්පිදයක එක් රැස්වී එහි අල්ලාහිගේ ධර්ම ග්‍රන්ථය පාරායනා කර, මවුනතර පරස්පරව ඉගෙන ගන්නේද, මවුන් කෙරෙහි අල්ලාහිගේ කරුණාව පහළවේ. මහුගේ දායාදයන් පිරිවරමින් පවතී. මලක්වරුන් මවුන් වටකර සිටිති. අල්ලාහි මවුන් ගැන මහු සමග සිටින මලක්වරුන්ට ප්‍රකාශ කරයි. කවරෙකුගේ ක්‍රියාව මහුව පසුබැමට ලක් කළේද, එවන්නාගේ

වංශ භාවයට එය ඉදිරියට ගෙන යාමට නොහැකි වේ' යැයි ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1- මුස්ලිම්වරුන්ගේ අවශ්‍යතාවන් ඉටුකිරීම සඳහා වෙහෙස දැරීම උතුම් කාර්යයකි. විශේෂයෙන් මවුන් අතර සිටින අසරණයන්ගේ අවශ්‍යතාවන් ඉටු කිරීම උතුම්ය. මන්ද යත්, මවුන්ගේ අවශ්‍යතාවන් මවුන්ට අති දුෂ්කරය.
- 2- කවරෙක් තම සහෝදර මුස්ලිම් වරයාට උපකාර කරන්නේද, මහුට අවශ්‍යවූවිට අල්ලාන් මහුට උපකාර කරයි.

61-සුන්නා හා බිද්ආ

සුන්නා යනු නබි තුමාගේ මග යනුවෙන්ද, බිද්ආ යනු එයට පටහැනිව ධර්මය තුළ ඇතුළත් කරනලද අදහස් හා ක්‍රියාවන් යනුවෙන්ද හැඳින්වේ.

▶ '(මි : නබි, මිනිසුන්ට) මඟ පවසන්න. මඟලා අල්ලාන්ව ප්‍රිය කරන්නේ නම්, මාව පිළිපදින්න. අල්ලාන් මඟලාව ප්‍රිය කරයි. තවද මඟලාගේ පාපයන්ට සමාව ලබා දෙයි' යනුවෙන් අල්ලාන් පවසන්නේය.

(අල්කුර්ආන්-3:31)

▶ 'නමුත්, මඟගේ ස්වාමියා කෙරෙහි දිවුරා කියමි. සත්‍ය වශයෙන්ම, මවුන් තමන් අතර ඇතිවූ ආරාධුලේදී මඟව විනිශ්චයකරු ලෙස කර, මඟ දෙන්නා වූ තීරණය තම සිත්වල කිසිම අත්‍යවිනිශ්චයෙන් තොරව සම්පූර්ණයෙන්

පිළිගන්නා තෙක් ඔවුන් විශ්වාස වන්තයින් වන්නෝය' යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්බූර්ආන-4:65)

▶ නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා 'කවරෙක් අපගේ මෙම ධර්මයෙහි නොමැති දෙයක් අලුතින් ඇති කරන්නේද, එය ප්‍රතික්ෂේප කළ යුතු දෙයක් වේ' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව ආයිෂා (රලී) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා 'කවරෙක් අපි අණ නොකළ කාර්යයක් කරන්නේද, එය ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබේ' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව ආයිෂා (රලී) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා අපට සිත් ගැස්සී නොව වලින් කැලෑ හැලෙන විශිෂ්ට දේශනාවක් කළේය. අපි 'අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෙනි, මෙය සමුගැනීමේ දේශනාවක් සේ පවතින්නේය. අපට (තවත්) දේශනා කරන්න' යනුවෙන් කීවෙමු.

එකළ නබිතුමා 'බෙලා අල්ලාහ් කෙරෙහි බියකමෙන් සිටින ලෙසත්, හඟෂා (ඉතියෝපියා)වෙ නීග්‍රෝ වහලෙක් බෙලාට නායකයා වශයෙන් පත් කළත්, මහුට සවන්දී කීකරුවන ලෙසත් මම බෙලාට අනුශාසනා කරමි. මින් ඉදිරියට ජීවත් වන්නන් නිශ්චය වශයෙන්ම, විවිධ මත තොන්තර රැසක් දකිති. එකළ බෙලා මාගේ මගද යහ මගෙහි ජීවත් වූ කලීතා හෙවත් ජනාධිපති වරුන්ගේ මගද පිළිපැදිය යුතුය. එනම්, මාගේ යහමග සිය හකු

දැනටත් හොඳින් කටයුතු කරමින් සිටියහ. (ආගමික නාමයෙන්) අපගේ ඇතිවන බිඳහීන් කරුණු ගැන මම බලාපොරොත්තු වෙමි. නියතව, එසේ බිඳහීන් සැම බිඳහීන් කරුණුම නොමගකි' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව ඉරිදාදාදා බිත් සාරියා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : අබුදවුද් ආ ටර්ෂි)

▶ නවීනායක මුහම්මද් (සල්) තුමා දේශනා කරන කළ 'නිශ්චයෙන්ම, වැඩි අතර ඉමහත් උතුම් වැඩි අල්ලාහ් ගේ වැඩියකි. යහ මගෙන් උතුම් යහමග නවීනායක මුහම්මද් (සල්) තුමාගේ මගකි. ක්‍රියාවන් අතර නපුරුම ක්‍රියාව අපගෙන් බිහිවූ බිත්හීන් කරුණකි. සැම බිත්හීන් කරුණුම නොමගකි' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව ජාබීර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-ආගමෙහි බිඳහීන් කරුණක් ඇති කිරීම තහනම්ය. මන්ද යත්, මෙය මුස්ලිම් වරයෙක් නම්තුමා මාර්ගය නොකළ කරුණක් මගින් අල්ලාහ්ට වන්දනාමාන කිරීමක් සේය.
- 2-බිඳහීන් කිරීම ඉමහත් පාපයකි. මෙය නොපිළිගනු ලබන අතර එය මහු වෙතම නැවත යවනු ලැබේ.
- 3-සැම බිඳහීන් වර්ගවල සිටම වැළකී සිටීම අනිවාර්ය වේ. මක්නිසාදයත්. ඒවා සියල්ල නපුරු සහ නොමග යොමු කිරීමකි.
- 4-අල්ලාහ්ගේ ස්තූතිය හා මහුගේ පව සමාව ලැබීමට අයත් මගනම්, නවීනායක තුමාව පිළිපැදීමය.

62-සලවාත් කීමෙහි විශේෂත්වය

▶▶ ‘නියත වශයෙන්ම, අල්ලාහ් සහ මහුගේ මලක් වරුන් නබිතුමා කෙරෙහි සලවාත් කියති. (එබැවින්) විශ්වාස වන්නයින්, මබලාද මහු කෙරෙහි සලවානය හා සලාමය පවසන්න’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්බූර්ආන්-33:56)

▶▶ නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘කවරෙකු මා කෙරෙහි වරක් සල්වාත් කියන්නේද, එය වෙනුවට අල්ලාහ් මහු කෙරෙහි දස වරක් සලවාත් පවසයි’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බවට අබ්දුල්ලාහ් බිත් අමරු (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ ‘මබලාගේ දිනයන් අතර විශිෂ්ට දිනය සිකුරාදා (ජුම්ආ) දිනයකි. ඒදින මා කෙරෙහි අධිකව සලවාත් කියන්න. මන්ද යත්, මබලා පවසන සලවානය සැබැවින්ම මාහට දන්වනු ලැබේ’ යනුවෙන් නබි තායක මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසුවේ ‘අල්ලාහ්ගේ දුතයාණෙනි, මබතුමා අභාව ප්‍රාප්තවී දිරාපත් වීමෙන් පසුව අපි පවසන සලවාත් මබ තුමා හමුවට කෙසේ දන්වනු ලබන්නේද?’ යැයි ශ්‍රාව කරුවන් විමසූහ. එවිට එතුමා ‘නිසැකයෙන්ම, අල්ලාහ් නබි (වක්තෘ)වරුන්ගේ දේහ අනුභව කිරීම පෞච්චාවට තහනම් කර ඇත’ යැයි එතුමා පැවැසීය. මේ බව අවස්ථා බිත් අවස්ථා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නවීනායක මහමල්ල (සඳ) තුමා 'මාගේ මිනිවල උත්සව පවත්වන ස්ථානයක් ලෙස නොකර ගන්න. මා කෙරෙහි සලවාත් කියවන්න. මඟලා කුමන තැනක සිටියද, මඟලා පවසන සලවාත් මා වෙත දන්වනු ලබන්නේය' යනුවෙන් පැවැසූ බව අඛණ්ඩරේරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අඛණ්ඩරේරා)

▶ 'කවරෙක් හෝ මා කෙරෙහි සලවාත් පැවැසුවේ නම්, මහුගේ සලවානයට මම පිළිතුරු දෙන තෙක් අල්ලාපත් මාගේ ප්‍රාණය මාහට ලබා දෙන්නේය' යනුවෙන් නවීනායක මහමල්ල (සඳ) තුමා පැවැසූ බව අඛණ්ඩරේරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අඛණ්ඩරේරා)

▶ නවීනායක මහමල්ල (සඳ) තුමා 'මාගේ නාමය පවසන කළු කවරෙකු මා කෙරෙහි සලවාත් නොපැවැසුවේද, මහු විනාශයට පත් වේවා' යනුවෙන් පැවැසූ බව අඛණ්ඩරේරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අඛණ්ඩරේරා)

ප්‍රයෝජන

- 1- නවීනායක මහමල්ල (සඳ) තුමා කෙරෙහි සලවාත් කීම සතුටුදායක කරුණකි.
- 2- එය අධිකව කීම, විශේෂයෙන් සිකුරාදා දිනයෙහි කීම සතුටුදායක කරුණකි.
- 3- නවීනායක මහමල්ල (සඳ) තුමාගේ කෙරෙහි සලවාත් කියන්නාට කුලිය ලැබේ.

63-ආයතනවල අවකාශ ලබාදීම

▶ නීත්‍යානුකූලව (සල්) තුමා 'මෙලාට පෙර විසු මිනිසුන් සෙසුන්ට ප්‍රාණය මලක්වරුන් අත්පත් කර මහලෙන් 'මෙ කුසල් ක්‍රියාවන් කුමක් හෝ කර ඇත්තේද?' යනුවෙන් විමසූහ. මහ 'කිසිවක් නොමැති' බව කීය. පසුව මවුන් මහලෙන් 'ඒ බව කල්පනා කර බලන්න' යනුවෙන් කීහ. එකළ මහ 'මා මිනිසුන්ට ණයට (මුදල්) දුන් නොමි. ණයෙන් පීඩනයට ලක්වූ අයට අධික අවකාශ ලබා දෙන ලෙසද, ණය නැවත ලබා දීමට හැකියාවන් ඇති අය සමග සැහැල්ලු ලෙස හැසිරෙන ලෙසද (මාගේ ණය එකතු කරන) තරුණයන්ට මම අණ කළේමි' යනුවෙන් කීය. එකළ අල්ලාහ් 'මහ සමග අවාකභාවයෙන් හැසිරෙන්න' ලෙසට (මලක්වරුන් අමතා) පැවැසිය' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ 'පුද්ගලයෙක් මිනිසුන්ට ණයට දෙමින් සිටිය. මහ (තම ණය මුදල් එකතු කරන) තරුණයා අමතා 'ණයෙන් කර දරයට ලක්වූ අය කරා මබ ගියේ නම්, මහ හා සමග සැහැල්ලු ලෙස හැසිරෙන්න. (එවිට) අල්ලාහ් අප සමග සැහැල්ලු ලෙස හැසිරෙයි' යනුවෙන් පවසා ඇත්තේය. පසුව මහ අල්ලාහ් හමුවට ගිය විට අල්ලාහ් මහ සමග සැහැල්ලු ලෙස හැසිරීය' යනුවෙන් නීත්‍යානුකූලව (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ අඛණ්ඩ කාර්ය (රැකියාව) තුළ නොමැතිව පවතින ණය ලබාගත් පුද්ගලයා වශයෙන් සලකා බැලිය යුතුය. මෙහි සැලකිය යුතු දිනක මෙහි හමුවූ කල මෙහි නොමැතිව පවතින ණයට ලක්වී සිටින බව කිය. එයට අඛණ්ඩ කාර්ය (රැකියාව) තුළ 'අලුතෙන් කෙරෙන දිවුරා කියන්නේද?' යැයි විමසූ කළ මෙහි 'අලුතෙන් කෙරෙන දිවුරා කියමි' යනුවෙන් කියවේ. වහාම අඛණ්ඩ කාර්ය (රැකියාව) තුළ 'කවරෙක් නොමැතිව පවතින දිනයෙහි ණයෙන් අලුතෙන් පස් ලබා දීමට අදහස් කරන්නේද, මෙහි ණයෙන් ණයට ලක්වූ නැතැත්තාට අධික ලෙස අවකාශ ලබා දිය යුතුය. නොඑසේ නම්, එම ණය අත් හැරිය යුතුය' යනුවෙන් නීතිමය ලෙස විමසීම (සල්) තුළින් නොමැතිව පවතින දින වශයෙන් සලකා බැලිය යුතුය.

(ගුණය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-ණයෙන් ණයට ලක්වූ පුද්ගලයාට අධික අවකාශයක් ලබාදීම හෝ එම ණය අත්හැරීම සතුටුදායක කරුණකි.
- 2-එසේ කිරීම පරලොව දිනයෙහි ණයෙන් මිදීමට හේතුවේ.
- 3-මෙසේ කිරීම අලුතෙන් දායකයා සමග සැලැස්ලු ලෙස හැසිරීමට හේතුවේ.

64-පොලී මුදල් අවවාදය

▶ 'මෙහෙයුම් පහර දීමෙන් කවරෙකුට සිහිය විකල්වීමට කල්පිත, එවැනිනොකු නැතිවීමට හෝ හැර, (වෙනත් අන්දමකින් අන්තිම දිනයේ) පොලිය අනුභව කරන්නන්

නොනැගිටින්නෝය. එ(ම තත්වයට මුදුන් ලක් වීම)ය නියතව වෙළෙඳාම පොලිය වැනිය යැයි සැබැවින්ම මුදුන් කී නිසාය. තවද, අල්ලාහ් වෙළෙඳාම අනුමතකර, පොලිය තහනම් කළේය. එබැවින්, (බෙලාගෙන්) කවරෙකු හට තම ස්වාමියාගෙන් (පොලිය ගැන අවවාදකර) උපදේශය පැමිණ, පසුව එයින් මහු වැළකී සිටියේද (මහු එයට) පෙර (ලැබ) ගිය දෙය මහුටය. තවද, මහුගේ කාර්යය අල්ලාහ් දෙසය. තවද, (මෙම අණය ලැබීමෙන් පසු) කවු රුන් (පොලිය ලැබීම දෙස) හැරුණෝද මුදුන් නිරයේ වැසියන්ය. මුදුන් එහි නිරුරුව (රැඳී) සිටින්නන්ය. අල්ලාහ් (එහි කිසිම අභිවෘද්ධියක් නොමැතිව) පොලිය නැතිකර දමන්නේය. තවද, දාන (අභිවෘද්ධිය මගින්) වර්ධනය කරයි. තවද, පව කර ප්‍රතික්ෂේප කරමින් සිටින එක් එක්කෙනාව අල්ලාහ් ප්‍රිය නොකරයි.

(අල්කුරාන-2:275,276)

▶ විශ්වාස වන්නයෙනි, අල්ලාහ්ට බිය වන්න. තවද, බෙලා (සත්‍ය) විශ්වාස වන්නයින් නම්, පොලියෙහි (අරගත් දෙය හැර) ඉතිරිය (නොගෙන) හැර දමන්න. එහෙයින් (අණ කළ පරිදි) බෙලා නොකරන්නේ නම්, අල්ලාහ් ගෙන්ද මහුගේ දුකයාගෙන්ද සංග්‍රාමයේ නිවේදනය අරගන්න. තවද බෙලා (සමාව ඉල්ලා) පසුතැවිලිවී හැරුණේ නම්, බෙලාගේ මුල් මුදල් බෙලාට ඇත. බෙලා (අධිකව අරගෙන ණයවුවන්ට කිසිම) අසාධාරණය නොකරන්න. (එසේම) බෙලාද (මුල් මුදල් ලබා ගැනීමේදී) අසාධාරණයට ලක් නොවන්නොහුය' යැයි අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුරාන-2:278,279)

▶ නවීනායක මුහුම්වල (සල්) තුළ 'මහා පාපයන් හතකින් මෙලා වැළකී සිටින්න' යනුවෙන් පැවැසූ කළ, ශ්‍රවකරුවන් 'අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෙනි, ඒවා කුමක්ද?' යනුවෙන් විමසූහ. එයට නවීතූමා '(ඒවා) අල්ලාහ්ට ආදේශ කිරීම, හුනියම් කිරීම, හේතුවෙන් තොරව අනිතිසෙන් ප්‍රාණයක් සානනය කිරීම, පොලිය අනුභව කිරීම, අනාථයන්ගේ ධනය අනුභව කිරීම, යුධ පිටියෙන් පළා යාම හා විශ් වාසනීය අසරණ පතිවත් ස්ත්‍රීන්ට දොස් පද කීම' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුළ වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ නවීනායක මුහුම්වල (සල්) තුළ පොලිය ලබා ගන්නාට හා ලබා දෙන්නාට ශාප කළ බව ඉබ්නු මස්ථාද් (රලි) තුළ වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-පොලිය ගැනීම ඉමහත් නහනමකි. මෙය විනාශය ගෙන දෙන මහා පාපයන් අතර එකකි.
- 2-එය විස්තීර්ණ භාවය විනාශ කරයි. පොලිය අබණ්ඩව අනුභව කරන්නාට එරෙහිව අල්ලාහ් හා මහුගේ දූත වරයා යුධ ආඥාව ප්‍රකාශ කරති.
- 3-පොලිය ලබා ගන්නා හා ලබා දෙන්නා නවීනායක තුළාගේ ශාපයට ලක්වෙති.

65-අල්කුර්ආනයයෙහි විශේෂත්වය

▶ ‘මබලාගෙන් කවරෙක් හෝ සිය නිවසට පැමිණිවිට ඉතා මහත් ගර්භනී මටුවන් තුන් දෙනෙක් ලබා ගැනීමට කැමැති වන්නෙහුද ? යනුවෙන් නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා අපෙන් විමසූ කළ අපි ‘මව’ යනුවෙන් කීමු. එකළ නබිතුමා ‘මබලාගෙන් කෙනෙකු සිය සලාතයෙහි පාරායනා කරන වැඩි තුනක්, ඉතා මහත් ගර්භනී මටුවන් තුන් දෙනෙකු ලැබීමට වඩා මහුට උතුමිය’ යැයි පැවැසූ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ ‘කවරෙක් අල්ලාහ්ගේ ධර්ම ශ්‍රත්ථයෙන් එක් අකුරක් පාරායනා කරන්නේද, මහුට එක් කුසලක් ලැබේ. එක් කුසලක් යනු, එවන් දශ ගුණයකි. අලිෆ් ලාමි මීම් (—) එක් අකුරක් බව මම නොකියමි. එනමුත්, අලිෆ් එක් අකුරකි. ලාමි එක් අකුරකි. මීම් එක් අකුරකි’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබුදුල්ලාහ් ඉබ්නු මස්ථාද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : ඊර්මද්)

▶ ‘කවරෙක් දක්ෂකමින් අල්කුර්ආනය පාරායනා කරන්නේද, මහු ගොරවනිය යහපත්ගිල මලක්වරුන් සමග සිටී. කවරෙකු ඉතා ශ්‍රමයෙන් ගොතා ගොතා පාරායනා කරන්නේද, මහුට කුලී දෙකක් ලැබේ’ යනුවෙන් නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අයිෂා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-අල්කුර්ආනය පාරායනා කිරීමේ විශේෂය.
- 2-පාරායනා කරන සෑම අකුරක් සදහාම කුසලක් ලැබේ.
- 3-දූෂකමිත් පාරායනා කරන්නා ස්වර්ගයෙහි මලක්වරුන් සමග සිටී.
- 4-ශ්‍රමයෙන් පාරායනා කරන්නාට කුලී දෙකක් ලැබේ.

66-සුරා බකරා හා අලූමිරාහි විශේෂත්වය

▶ නබිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා ‘බලලාගේ නිවැස් මිනී වළ ලෙස නොපවත් වන්න. කුමන නිවසෙහි සුරා බකරා පරිච්ඡේදය පාරායනා කරනු ලබන්නේද, සැබැවින්ම, සානාත් එහි සිට බියවී පලා යයි’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අඛුභුරෙරු (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නබිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා ‘අල්කුර්ආනය පාරායනා කරන්න. නිශ්චයෙන්ම, එය පරලොව දිනයෙහි නමාව පාරායනා කළ අය වෙනුවෙන් නිර්දේශ කරන්නෙකු සේ පැමිණේ. සුදු සොන්දර්සමත් බකරා සහ අලූමිරාත් යන පරිච්ඡේදයන් දෙක පාරායනා කරන්න. මන්දයත්, එම පරිච්ඡේදයන් දෙක පරලොව දිනයෙහි වළාකුලු ලෙස හෝ සෙවණැල්ල ලබා දෙන කුඩයක් ලෙස හෝ පියාඹන පක්ෂි රුවක් ලෙස හෝ පැමිණේ. ඒවා පාරායනා කළ අය වෙනුවෙන් එය නර්ක කරයි. බකරා පරිච්ඡේදය පාරායනා කරන්න. එය පාරායනා කිරීම

අභිවෘද්ධියකි. එය පාරාසානා නොකර සිටීම පාඩුවකි. එම අභිවෘද්ධිය ලබා ගැනීම කාල කන්තියන්ට නොහැකි වේ' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අඟු උමාමා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නභිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා 'කවරෙක් රාත්‍රියෙහි බකරා පරිච්ඡේදයේ අවසන් වැකි දෙක පාරාසනා කරන්නේද, එයම මහුට ප්‍රමාණවත්වේ' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අඟු මස්ථාද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

ප්‍රයෝජන

- 1-බකර හා ආලඉමිරාත් යන පරිච්ඡේදයන්ට විශේෂ භාවයක් තිබේ.
- 2-එම පරිච්ඡේදයන් දෙක ඒවා පාරාසනා කරන්නා වෙනුවෙන් තර්ක කරයි.
- 3-බකරා පරිච්ඡේදය පාරාසනා කිරීම සානාත්ව නිවැසිත් පිටමන් කරයි.
- 4-බකරා පරිච්ඡේදයෙහි අවසන් වැකි දෙක පාරාසනා කිරීමටද විශේෂයක් තිබේ.

67-අල්ලාහ්ගේ මහෙහි විසඳුම් කිරීම

▶ 'දාසයන් සෑම දා උදෑසන සමයට පැමිණෙන විට මහු කරා මලක්වරුන් දෙදෙනෙකු පැමිණෙති. මවුන්ගෙන් කෙනෙක් 'ස්වාමිණි, මබගේ මගෙහි විසඳුම් කරන්නාට කුසල ලබා දෙනු මැනවි' යනුවෙන්ද, 'මබගේ මගෙහි

විසඳුම් නොකර සඟවන්නාට විනාශය ලබා දෙනු මැනවි' යනුවෙන්ද ප්‍රාර්ථනා කරන බව නීත්‍යානුකූලව (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ වදනක් අඛණ්ඩව (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶▶ නීත්‍යානුකූලව (සල්) තුමා 'කරන පින් ධනය උන නොකරයි. දාසයෙක් කෙනෙකුට සමාව දීමෙන් මහුගේ භාවය අල්ලාහ් උසස් නොකර නොසිටී. කවරෙක් අල්ලාහ් වෙනුවෙන් බැගැපන්නෙක් හැසිරෙන්නේද, අල්ලාහ් මහුව උසස් නොකර නොසිටී' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අඛණ්ඩව (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ 'අල්ලාහ් පවිත්‍රභාවය හැර අන් කිසිවක් පිළි නොගන්නා බැවින්, කවරෙක් හෝ පවිත්‍ර ජීවනෝපායෙන් එක් ඉඳි යක් හෝ පින් කළේනම්, එය අල්ලාහ් සිය දකුණු අතින් පිළිගනී. පසුව මබලා අශ්ව පැටියෙක් හදා වඩා ගන්නා සේ අල්ලාහ් එය පින් කළ අය වෙනුවෙන් කන්දක ප්‍රමාණය වන තෙක් හදා වඩා වර්ධනය කරයි' යනුවෙන් නීත්‍යානුකූලව (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අඛණ්ඩව (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶▶ 'පුද්ගලයෙකුට අල්ලාහ් ධනය (පොහොසත්කම) ලබා දී එය සත්‍යයෙහි විසඳුම් කිරීමේ හැකියාවද ලබා දී ඇත. තවත් පුද්ගලයෙකුට අල්ලාහ් දැනුම් දෙන ලබා දී මහු එය (අන් අයට) ඉගැන්වීමෙහි හා එමගින් විනිශ්චය කිරීමෙහි නිරතවී සිටී. මෙම පුද්ගලයන් දෙන්නෙකු

කෙරෙහි හැර අන් කිසිවෙකු කෙරෙහි හෝ ඊර්ෂ්‍යාව නොකළ යුතුය' යනුවෙන් නඛිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු මස්දාද් (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-පින් කිරීම හා අල්ලාහ්ගේ මගෙහි වියදම් කිරීම පිළිබඳ විශේෂත්වය.
- 2-අනුමත මාර්ගයෙන් උපයාගත් දේයින් කරන පින් (පමණක්) පිළිගනු ලැබේ.
- 3-පින් කිරීම ධනසෙහි වර්ධනය වීමට හා එහි විස්තීර්ණ භාවය ඇති වීමට හේතුවේ.

68-දානය කිරීමෙහි විශේෂත්වය (1)

▶ 'දානය ගැන, නැතිනම් (මැරුණු නම්) හොඳ දෙය ගැන, නැතිනම් මිනිසුන් අතරෙහි සමාදානය ඇති කිරීම පිළිබඳව අනෙකු කළ කෙනා හැර, මවුන් කලා කරන රහස්හි බොහෝ දේහි කිසිම යහපතක් නොමැත. නවද, යමෙක් අල්ලාහ්ගේ සෙතහස සොයා එය කළේනම්, අප මහුට ඉමහත් (හොඳ) කුලිය දෙනුයේ' යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුරාෆාන-4:114)

▶ 'කුමනා දෙයක් මඛලා වියදම් කළද, එයට යුතු දෙය මහු පිරිනමයි' යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුරාෆාන-34:39)

▶ මම නඹිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා වෙත පැමිණිමි. එකළ එතුමා ‘ධනය ගුණ කිරීමේ ආශාව (පරලොව දින කෙරෙහි) මඛලාව නොසැළකිලිමත් කළේය (102:1)’ යන වැකිය පාරායනා කර, ‘මිනිසා මගේ ධනය, මගේ ධනය යනුවෙන් පවසයි. නියත වශයෙන්ම, මඛ අනුභව කර නැති කළ හෝ මඛ අඳුම් අඳ නැති කළ හෝ මඛ දානය කර වියදම් කළ හෝ දෙය භාර මඛගේ ධනය වෙතත් කුමක් තිබේද?’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අඹ දුල්ලාන් ඛිත් සිග්ගිර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ ‘පුද්ගලයෙක් මුඩු ඛිමක සිටින කළ ‘මෙම මිනිසාගේ වත්තෙහි වර්ෂාව වස්සවනු මැනවි’ යනුවෙන් වලාකුළෙන් සිට නාදයක් ඇසීය. වහාම එම වලාකුළු ගමන් කර ගෙන ගොස් ගල් පරවූ ස්ථානයක තම ජලය ඉස්සීය. එහි පිහිටා ඇති ඇලක් එකී සෑම ජලයම උරා ගත්තේය. එම පුද්ගලයා එම ජලය ලුහු බඳිමින් ගමන් කරන කළ එහි එක් වත්තක මිනිසෙක් උදෙල්ලෙන් ජලය සපයා ගෙන සිටීය.

මහු මහුව අමතමින් ‘අල්ලාන්ගේ දාසයනි, මඛගේ නම කුමක්ද?’ යනුවෙන් විමසීය. එවිට මහු වලාකුළෙන් තමා සවන්දුන් නමම පවසා, අල්ලාන්ගේ දාසයනි, මගේ නම විමසන්නේ කුමක් තිසාද? යනුවෙන් ඇසීය. එයට මහු ‘මෙම ජලය කුමන වලාකුළෙන් සිට පැමිණියේද, එම වලාකුළෙන් මඛගේ නම පවසා ‘මෙම මිනිසාගේ වත්තට වර්ෂාව වස්සවනු මැනවි’ යන ගඛිදයක් මම සවන් දුනිමි’ යනුවෙන් කීය.

පසුව එම පුද්ගලයා නැවත මහුව අනෙකු 'මග මෙහි කුමක් කරන්නේද?' යනුවෙන් විමසිය. එයට මහු 'මග මෙසේ විමසනවිට මා කිව යුතුමයි. මෙම වත්තෙහි පැළ වන දෙයින්, තුනෙන් කොටසක් දානය කරමි. (නවත්) තුනෙන් කොටසක් මම හා මාගේ පවුලේ අය අනුභව කරමි. (ඉතිරි) තුනෙන් කොටසක් නැවත මෙම වත්තෙහි වගා කරමි' යනුවෙන් පිළිතුරු දුන්නේය. මෙසේ නඟිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-දානය කිරීම විශේෂ ක්‍රියාවකි.
- 2-එය ධනසෙහි අභිවෘද්ධිය හා බරකත් හෙවත් ආර්ථිකය වර්ධනයවීමට හේතුවේ.
- 3-මුස්ලිමෙකුට ඉතිරිව පවතින්නේ මහු කළ දානය පමණය.

69-දානය කිරීමේ විශේෂත්වය (2)

▶ 'මබලා හොඳ දෙයින් කුමක් වියදම් කළද එය මබලාටම යහපතකි' යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුර්ආන-2:272)

▶ 'පරලොව දිනයේ මිනිසුන් අතර විනිශ්චය කරන තෙක් සැම මිනිසාම තමා කළ දානයේ සෙවණැල්ලෙහි සිටිති' යනුවෙන් නඟිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව උක්බා බින් ආමිර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අහ්මද්)

▶▶ ‘ඉදි භාගයක් දානය කර හෝ නරකාදියෙන් මඛලාව ආරක්ෂාකර ගන්න’ යනුවෙන් නඛිතායක මූහම්මද (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අදී බිත් හානම් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාර් හා මුස්ලිම්)

▶▶ ‘නිත්‍ය දානය, ප්‍රයෝජනවත් දැනුම් දැනගත හා තමා ගැන ප්‍රථමතා කරන විනය ගරුක දරුවා යන කරුණු තුනක් හැර මිනිසෙකු මිය යාමෙන් මහුගේ ක්‍රියාකර කම් සියල්ල විසන්ධිවේ’ යැයි නඛි මූහම්මද (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබුහුමෙරරා (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : මුස්ලිම් හා තීර්මිද්)

ප්‍රයෝජන

- 1-දානය කිරීම පරලොව දිනායෙහි බිය ජනක භාවයෙන් ජයග්‍රහණය කිරීමට හේතුවේ.
- 2-කළ දානය සුළුවෙන් හෝ වේවා, එය නරකාදියෙන් නිදහස්වීමට හේතුවේ.
- 3-දානය කළ තැනැත්තාගේ මරණයෙන් පසුද එකී කුලිය මහුට අඛණ්ඩව ලබමින් පවතී.

70-විශේෂ දානය

▶▶ ‘පොහොසත්ව සිටිනවිට කරන දානය විශේෂ දානයකි. මෙහි දානය කිරීම සමීප දැනින්ගෙන් සිට පටන් ගන්න’ යනුවෙන් නඛිතායක මූහම්මද (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුමෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාර්)

▶▶ පුද්ගලයෙක් නීත්‍යානුකූලව (සල්) තුමාණන් වෙත පැමිණ ‘අල්ලාගත් ඉඩකඩ, ඉඩකඩ කුලිය ලබා දෙන දානය කුමක්ද?’ යනුවෙන් විමසිය. එයට නීතිඥයා ‘එය ධනය ලැබීම අපේක්ෂාකර, දිළිඳුකමට පත්වේ දැයි බියවී දේහ ආරෝග්‍යයෙන් හා ලෝහකමින් සිටින කළු මඬ කරන දානය ඉඩකඩ කුලිය ලබා දෙන දානයකි. පණ උගුරු දන්ඩට පැමිණෙන මරණාසන්න මොහොතේ මහුට මෙපමණ දෙනුන් මොහුට මෙපමණ දෙනුන් යනු වෙන් පවසන අවස්ථාව පැමිණෙන තෙක් දානය කිරීම කල් නොතබන්න. එම අවස්ථාවේ එම ධනය (මඬගේ හිමිකරුවන් වන) වෙනත් අයට හිමිවෙමින් පවතී’ යනුවෙන් පැවැසීය. මේ බව අබුහුරෝ (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

▶▶ නීත්‍යානුකූලව (සල්) තුමා ‘දිළිඳුකමට දානය කරන්නාට දානය කිරීමේ කුලිය පමණක්ද, දැනියයකුට දානය කරන්නාට දානය කිරීම සහ දැනියත්වය රැකීම යන කුලිය දෙකක්ද ලැබේ’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව සල්මාන් බින් ආමර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

ප්‍රයෝජන

- 1- අවශ්‍යවූ දැනීන්ට දානය කිරීම අත් අයට දානය කිරීමට වඩා උතුම්ය.
- 2- පුද්ගලයෙක් නිවැරදි භාවයෙන් සිටින කළු, දිගු කලක් ජීවත්වීමට අපේක්ෂා කරන කළු හා දිළිඳුකම කෙරෙහි බියෙන් සිටින කළු කරන දානය උතුම් දානයකි.

71-රහසිගතව දානය කිරීම

▶▶ ‘මබලා ප්‍රසිද්ධව දානය කළේ’ නම් එයද හොඳය. තවද, එය මබලා රහසිගතව දුප්පතුවට දුන්තේනම්, එය මබලාට වඩාත් හොඳය’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුරූෆූෆ-2:271)

▶▶ ‘අල්ලාහ්ගේ සෙවණැල්ල හැර අන් කිසි සෙවණැල්ලක් හෝ නොමැති දිනයේ අල්ලාහ් හත් දෙනෙකුට පමණක් සිය අර්ෂයෙහි සෙවණැල්ල ලබා දෙයි. ඔවුහු, යුක්ති සහගතව ක්‍රියා කළ නායකයා, අල්ලාහ්ගේ වන්දනාමානායෙහි නියලී සිටී තරුණයා, මස්පිදය කරා සිය ආත්මාව යොමු කළ පුද්ගලයා, අල්ලාහ් වෙනුවෙන් ප්‍රියකර ඒ අනුව මිත්‍රවී හා ඒ අනුව වෙන්වූ පුද්ගලයන් දෙන්නා, උසස් වංශයේ හා සෞන්දර්යමත් ස්ත්‍රියෙක් දරාචාරයට කැඳවන කළ ‘මම අල්ලාහ් කෙරෙහි බියවන්නෙමි’ යනුවෙන් පැවැසූ පුද්ගලයා, තම වම් අත නොදැනෙන පරිදි සිය දකුණු අතින් රහසිගතව දානය කරන්නා හා තනිව සිට අල්ලාහ්ව සිහි කරමින් කැළඹ හෙලෙන පුද්ගලයා යන්නන්ය’ යනුවෙන් නබීනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබුහුරෙයා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුෂාර් ෆා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-ප්‍රසිද්ධව කරන දානයට වඩා රහසිගතව කරන දානය උතුම්ය.
- 2-රහසිගතව දානය කරන්නාට පරලොව දිනයේ අල්ලාහ් සිය අර්ෂයෙහි සෙවණැල්ල ලබා දෙයි.

72-ප්‍රතිචාර දැනගැනීම

▶ අපි එක් පෙරවරුවෙහි නවීනායක මහමිමුදු (සල්) තුමා හා සමග සිටින කළු පාවහන් නොපැළඳ හා ප්‍රමාණවත් අඳුම් නොපැළඳමින් එක් කණ්ඩායමක් පැමිණියහ. මවුහු සඵව හා පොරොත්තයෙන් පොරවාගෙන හා කඩු එල්ලා ගනිමින් සිටියහ. මවුන් සෑම දෙනා මුලර් ගෝත්‍රයට අයත් පිරිස්ය. මවුන්ගේ දිළිඳුකම දුටු නවීනායක මහමිමුදු (සල්) තුමාගේ මුහුණ වෙනස් විය. එතුමා වහාම තම නිවසට ගොස් පසුව නැවත පැමිණ අදානය (සලාතයට කැඳවීම) කරන ලෙස බිලාල් (රලි) තුමාට අණ කළේය. මහු අදානය හා ඉකාමතය (සලාතය ආරම්භවීම දැනුම්දීම) කිය. පසුව නවීතුමා මවුන්ට සලාතය ඉටුකළ පසු දේශනාවක් කළේය. එම දේශනයෙහි...

'මිනිසුනි, මබලා මබලාගේ ස්වාමියාට බියව (ක්‍රියා කර)න්න. මහු කවරෙකු නම් මබලාව එක් ආත්මාවෙහි සිට නිර්මාණය කළේය. එ(ම ආත්මාවෙ)හි සිට එ(ම ආත්මාවෙ)හි බිරියද නිර්මාණය කළේය. තවද, මමම දෙදෙනාගෙන් අධික පිරිමින්ද ගැහැණුන්ද පැතිරීමට සැලැස්වූයේය. තවද අල්ලාහ් මගින් (තමන්ගේ අයිතීන්) මබලා (එකිනෙකා) අසාගන්නෝද (එවන්) මහු ගැනද තවද ලේ නැ සම්බන්ධතාවය (බිඳ දැමීම) ගැනද මබලා බිය වන්න. නියතව, අල්ලාහ් මබලාව පරීක්ෂාවෙන් බලා සිටින්නා ලෙස සිටී.

(අල්කුර්ආන්-4:1)

‘විශ්වාස වන්තයෙනි, මඛලා අල්ලාහ්ට බියවන්න. එක් එක් ආත්මාව (අන්තිම දිනය වූ) හෙට වෙනුවෙන් තමා කුමක් පෙරටු කළේද යන්න බලන්නවා. තවද, මඛලා අල්ලාහ්ට බියව (ක්‍රියා කර)න්න. නියතව, අල්ලාහ් මඛලා කරන දෙය හොඳින් දැන හඳුන්නාය.

(අල්කුර්ආන-59:18)

යන අල්කුර්ආනයේ වැඩි පාරායනා කළ පසු ‘කවරෙක් හෝ තමා සතුව ඇති දිනාරයෙන්ද දිර්භමෙන්ද, අඳු මෙන්ද, තිරිගු පිටි සාඤ්ඤිතද, ඉඳි සාඤ්ඤිතද නොඑසේ නම්, ඉඳි භාගයක් හෝ දානය කරන්න’ යනුවෙන් පැවැසීය. වහාම අන්සාර්වරු (මේනාවාසීන්)ගෙන් කෙනෙකු උසුලීමට නොහැකි බරක් සහිත පසුමිබියක් රැගෙන ආවේය. පසුව මිනිසුන් එක් එක්කෙනා එසේම (රැගෙන) ආහ. අවසානයේදී ආහාර හා රෙදිවලින් යුත් ගොඩ දෙකක් දකින්නට වීම්. එවිට නබිනායක තුමාගේ මුහුණ රත්රන් සේ දිලීසීමද මම දිටිමි. එවිට නබිතුමා ‘කවරෙක් ඉස්ලාමිහි යහපත් කරුණක් ඇති කළේද, මහුට එයට අදාල කුලියද, මහුට පසු ඒවා පිළිපදින්නන්ට ලැබෙන කුලියද මහුට ලැබේ. නමුදු මවුන්ගේ කුලියෙන් කිසිවක් හෝ අඩුවක් නොසිදුවේ. එසේම, කවරෙකු ඉස්ලාමිහි අයහපත් කරුණක් ඇති කළේද, මහුට එයට අදාල පාපයද, මහුට පසුව ඒවා පිළිපදින්නන්ට ලැබෙන පාපයද මහුට ලැබේ. නමුදු, මවුන්ගේ පාපයෙන් කිසිවක් හෝ අඩුවක් නොසිදුවේ’ යැයි පැවැසීය. මේ බව ජරීර් (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-යහපත් ආදර්ශයක් උදෙසා ප්‍රසිද්ධව දානය කිරීමට ඉස්ලාම් ධර්මය අණ කරයි.
- 2-මෙසේ ප්‍රසිද්ධියෙන් දානය කිරීම මුනිවචාවක් නොවන්නේය. නමුදු එය කුසල් කිරීමට ආදර්ශයක් ලෙස පවතී.

73-සිහමන් කර් හා නොකර් ලබාගැනීම

▶ ‘මිනිසුන්ගෙන් සිහමන් කරමින් සිටින මිනිසා පරලොව දිනයෙහි මස් මාංශ නොමැති මුහුණෙන් පැමිණේ’ යනුවෙන් නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබ්දුල්ලාහ් බින් උමර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

▶ නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමාගෙන් මෙ යමක් අයැදීමි. එතුමා මට ලබා දුන්නේය. පසුව (නැවත) අයැදීමි. එතුමා ලබා දුන්නේය. පසුව (නැවත) අයැදීමි. එතුමා නැවත ලබා දුන්නේය. පසුව එතුමා ‘හකීම්, සැබවින්ම මෙම ධනය කෙරෙහි පැහැයෙන් (මොනදර්ශය) හා මිහිරි රසයක් යුත් දෙයකි. කවරෙක් එය (සිහමන් නොකර) උතුම් සිත් සනතින් ලබා ගන්නේද, මහුට එහි අභිවෘද්ධිය කරනු ලැබේ. කවරෙක් තණහා සිත්විල්ලෙන් ලබා ගන්නේද, මහුට එහි අභිවෘද්ධිය කරනු නොලැබේ. මෙවැන්නා ආහාර අනුභව කළින් කුස නොපිරුණු අය මස්ය. ඉහළින් ඇති (දානය කරන) අත පහළින් ඇති (ලබාගන්නා) අතට වඩා උතුම්ය’ යනුවෙන් පැවැසූ බව හකීම් බින් හිසාම් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

▶ නීතියක මූලධර්ම (සල්) තුළ මානව යමක් ලබා දුන් තේය. එකම මා (නීතිමය) මානව වඩා ඉතා අවශ්‍ය වුවත් මෙය ලබා දෙන්න' යනුවෙන් කිවි. එවිට එතුමා 'මෙ මෙය ලබා ගන්න. මෙ තණ්හා නොවී හා සිගමන් නොකර මෙවන් දේ මෙට ලැබෙන්නේ නම්, එය මෙ ලබා ගන්න. මෙ තණ්හාවී හා සිගමන් කරමින් ලබාගත යුතු නම්, මෙ සිත්සන්න හා ලුහුබැඳ නොයන්න' යැයි පැවැසූ බව උමර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

ප්‍රයෝජන

- 1-අනවශ්‍ය හේතූන් මත මිනිසුන්ගෙන් සිගමන් කිරීම තහනම්ය.
- 2-අන පැමිණි තොරව ලැබෙන දේ ලබා ගැනීම අනුමතකි.

74-කමහර් තහනම් කියමන්

▶ 'කාලයට දොස් නොකියන්න. මක්නිසාදයත්, සැබවින්ම කාලය අල්ලාහ් මයවේ' යනුවෙන් මූලධර්ම (සල්) තුළ පැවැසූ බව අබුහුමෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නබි මූලධර්ම (සල්) තුළ 'අල්ලාහ් සිතු පරිදි හා මෙම පුද්ගලයා සිතු පරිදි සිදුවිය' යැයි නොපවසන්න. අල්ලාහ් ගේ සිතුවිල්ලට පසු මෙම පුද්ගලයා සිතු දේ සිදුවිය යැයි පවසන්න' යැයි පැවැසූ බව හුමෙද්ගා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අහමද්)

▶▶ ‘අල්ලාන් සිතු පරිදි සහ මුහම්මදු සිතු පරිදි සිදුවිය යැයි
 නොපවසන්න’ යනුවෙන් මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ
 බව තූෆායිල් බින් සග්රො (රලි) වාර්තා කරන්නේය.
 (ග්‍රන්ථය : අභ්මදු)

ප්‍රයෝජන

- 1-කාලයට දොස් කීම තහනම්ය.
- 2-අල්ලාන් සිතු පරිදි හා මෙම පුද්ගලයා සිතු පරිදි සිදුවිය
 යැයි කීම තහනම්ය. නමුදු, අල්ලාන්ගේ සිතුවිල්ලට පසු
 මෙම පුද්ගලයා සිතු දේ සිදුවිය යැයි කිව යුතුය.

75-මරණය සිහි කිරීම හා එයට ආශා නොවීම

▶▶ ‘ප්‍රීතිය විසන්ධි කරන මරණය ගැන මබලා අධිකව සිහි
 කර ගන්න’ යනුවෙන් නබිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා
 පැවැසූ බව අබුහුරෙරො (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.
 (ග්‍රන්ථය : තිර්මදු)

▶▶ ‘මබලාගෙන් කවරෙක් හෝ තමාට සිදුවූ කරදරය හේතු
 කොට ගෙන මරණය ප්‍රිය නොකරන්න. එසේ ප්‍රිය කළ
 යුතුම නම්, ස්වාමිනි, මම ජීවත්වීම මාහට යහපතක්
 ලෙස පවතින කල් මාව ජීවත් කරවන්න. මම නැසී යාම
 මට යහපතක් වන්නේ නම්, මාව මරණයට පත් කරන්න
 යැයි කියන්න’ යනුවෙන් නබිනායක මුහම්මදු (සල්)
 තුමා පැවැසූ බව අනස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.
 (ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ ‘බලාගෙන් කවරෙක් හෝ මරණය ප්‍රිය නොකරන්න. එය පැමිණීමට පෙර එය නොඅඩවසන්න. කුමක්නිසාද යත්, බලාගෙන් කෙතෙකු නැසී ගියේනම්, මහුගේ ක්‍රියාවන් සියල්ල මහුගෙන් විසන්ධි වේ. නිසැකයෙන්ම, විශ්වාස වන්නයෙකුට මහුගේ ජීවිත කාලය මහුට කුසල වර්ධනය කරයි’ යැයි නඟිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා පැවැසූ බව අබුහුමෙරො (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-අධිකව මරණය සිහි කිරීම සතුටුදායක කරුණකි.
- 2-කරදර සිදුවන අවස්ථාවල මරණය ප්‍රිය කිරීම තහනමය.

76-මරණාසන්න මොහොත

▶ නඟිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා ‘බලාගෙන් මරණාසන්නව ලක්වූ තැනැත්තාට ලාඉලාහ ඉල්ලල්ලාහ් යනුවෙන් කියා දෙන්න’ යැයි ප්‍රකාශ කළ බව අබු සරද් අල්කුද්රි (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නඟිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා ‘කවරෙකුගේ අවසන් කියමන ලා ඉලාහ ඉල්ලල්ලාහ් යනුවෙන් පවතින්නේද, මහා ස්වර්ගයෙහි පිවිසේ’ යනුවෙන් පැවැසූ බව මුආද් බින් ජබල් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : භිර්හුද්)

▶ නඟිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා අහාප්‍රාජ්න වීමට දින තුනකට පෙර දිනක් එතුමා ‘බලාගෙන් කවරෙක් හෝ

අල්ලාහ් කෙරෙහි යහපත් වෙනතාවක් නොමැතිව නැසී නොයන්න' යනුවෙන් කළ ප්‍රකාශයට නමා සවන් දුන් බව ජාහිර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-භහාදා වදනෙහි විශේෂත්වය.
- 2-මරණාසන්නයේ සිටින කෙනෙකුට භහාදාව කිව යුතුයි.
- 3-අල්ලාහ් කෙරෙහි යහපත් සිතුවිල්ලෙන් සිටිය යුතු බවට අණ කර ඇත.

**77-ක්‍රියාවන් එකී නිමාව අනුව
ගිණිදු කිරීම**

▶ 'සැබැවින්ම, මබ්ලාගෙන් කෙනෙකු සිය මවගේ කුසෙහි දින හතලිහක් ධාතු ස්ථාවරයෙන් සිටී. පසුව එසේම (දින හතලිහක්) ගර්භාමයේ එල්ලා සිටින ස්ථාවරයෙන් සිටී. පසුව මහු එසේම (දින හතලිහක්) මස් මාංශ ලෙස පරිවර්තනය වේ. පසුව අල්ලාහ් මහු වෙත කරුණු හතරක් සමග එක් මලක් වරයෙක් එවයි. ඒ අනුව මහුගේ ක්‍රියාවන්, මහුගේ ආයුෂ කාලය, මහුගේ ජීවනෝපාය හා මහු යහපත් ශීලයාද අයහපත් ශීලයාද යන කරුණු සටහන් කරනු ලැබේ. පසුව මහුට ප්‍රාණය පිමිනු ලැබේ.

මබ්ලාගෙන් කෙනෙක් මහු හා අපාය අතර රියනක ප්‍රමාණයක් පවතින ස්ථාවරය තෙක් අපාය වැසියෙකු සේ ක්‍රියා කරමින් සිටී. එවිට මහුගේ සටහන මහුව අභිභවා

යාමෙන් මහු ස්වර්ග වැසියන්ගේ ක්‍රියාවන්හි යෙදමින් ස්වර්ගයෙහි පිවිසේ. එසේම, බලලාගොත් කෙනෙක් මහු හා ස්වර්ගය අතර ඊයනක ප්‍රමාණයක් පවතින ස්ථාවරය තෙක් ස්වර්ග වැසියෙකු සේ ක්‍රියා කරමින් සිටී. එවිට මහුගේ සටහන මහුව අභිභවා යාමෙන් මහු අපාය වැසියන්ගේ ක්‍රියාවන්හි යෙදමින් අපායයෙහි පිවිසේ' යනුවෙන් සත්‍ය වත්තයාදි හා සත්‍ය වත්තයා ලෙස සනාථ කරන ලද මුහම්මදු (සල්) තුමා අපහට අනාවරණය කළ බව අබ්දුල්ලාහ් බින් මස්ථාද් (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

▶▶ 'සෑම දෘෂයන්ම මවුන් කුමන ස්ථාවරයෙහි නැසී ගියේද, එවන් ස්ථාවරයෙහිම (පණ් පොවා) නැගිටිටවනු ලැබේ' යනුවෙන් නබිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවැසූ බව ජාබිර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-නපුරු නිමාව කෙරෙහි බියෙන් සිටීම හා නපුරු නිමාව බව සිතීමට හැකිවන දෙයින් දුරස්වීම අනිවාර්ය වේ.
- 2-සෑම ක්‍රියාවන්ම එකී නිමාව අනුව තීන්දු කරනු ලැබේ.

78-ජනාභා සලාතය (1)

▶▶ 'කවරෙකු හෝ මරණයට පත්වී මහුගේ ජනාභා සලාතයෙහි අල්ලාහ්ට කිසිවක් හෝ ආදේශ නොකළ හතලිස් දෙනෙක් යෙදුණේනම්, මහු වෙනුවෙන් කරන මවුන්ගේ රුකමදාරුව (මැදිහත්වීම) අල්ලාහ් පිළිගනී' යනුවෙන්

තනිතායක මහම්මද (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබිබාස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ තනිතායක මහම්මද (සල්) තුමා ‘කිසියම් පුද්ගලයෙකු ගේ ජනාසාවක් කෙරෙහි 100 දෙනෙකින් යුත් කණ්ඩායමක් සලාතය ඉටු කළේ නම්, ඔවුන් සෑම දෙනා මහු වෙනුවෙන් රුකමදාරු කළේනම්, ඔවුන්ගේ රුකමදාරුව අල්ලාහ් ‘පිලිගනී’ යැයි පැවැසූ බව ආයිෂා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ ප්‍රසූත අවස්ථාවේ මියගිය ස්ත්‍රියෙකු වෙනුවෙන් මහම්මද (සල්) තුමාගේ පිටුපස සිට ජනාසා සලාතය ඉටු කළේමි. එතුමා එම ජනාසාවේ මාධ්‍යයේ සිට සලාතය ඉටු කළේය. මේ බව සමුරා බිත් ජන්දුබ් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶▶ මම පිරිමියෙකු වෙනුවෙන් අනස් බිත් මාලික් (රලි) තුමා සමග ජනාසා සලාතය ඉටු කළේමි. මහු ජනාසාවෙහි හිසට ඉදිරියෙන් සිට ගත්තේය. පසුව කුරෙරුෂ් ගෝත්‍රයේ ස්ත්‍රියෙකුගේ ජනාසාවක් ගෙනවිත් ‘අබුහම්සා (අනස්) මෙම ජනාසාවටද සලාතය ඉටු කරන්න’ යනුවෙන් පැවැසූහ. එකළ එතුමා එම ජනාසාවේ (සන්දුක්) මාධ්‍යයෙහි ඉදිරියෙන් සිට ගත්තේය. එවිට එතුමාගෙන් ‘පිරිමි ජනාසාවට හා ස්ත්‍රි ජනාසාවට මෙසේ මඟ සිටගත් තැන තනි තුමා සිටීම මඟ දුටුවේද’ යැයි විමසූහ. එයට එතුමා ‘එසේ මයි’ යැයි කී බව අබු කාලිබ් තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : ඊර්මද්)

▶ ජෛද් (රලි) තුමා අපේ ජනාසාවන්ට තක්කීර් සතරක් කියන්නේය. (දිනක්) ජනාසාවකට එතුමා තක්කීර් පහක් කිය. මේ ගැන එතුමාගෙන් මා විමසූ කළ එතුමා ‘නඛි නායක මුහම්මද් (සල්) තුමා මෙසේ කියන්නේය’ යැයි පැවැසූ බව අබ්දුල් රජ්මාන් ඛිත් අබ්බී ලෙලා (රජ්) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-ජනාසා සලාතය ඉටුකරන කළ ඉමාම්වරයා පිරිමි ජනා සාවෙහි හිසට ඉදිරියෙන්ද, ස්ත්‍රී ජනාසාවෙහි මාධ්‍යයට ඉදියෙන්ද සිටිය යුතුය.
- 2-ඉමාම් වරයා තක්කීර් සතරක් කිව යුතුය.
- 3-ජනාසා සලාතයෙහි තක්කීර් පහක් කීම අනුමතවේ.
- 4-ජනාසා සලාතයෙහි අධික පිරිස් සහභාගි කරවා ගැනීම සතුටු දායකවේ.

79-ජනාඝා කලාතය (2)

සූරා ෆාතිහාව පාරායනා කිරීම

▶ මම ඉබ්නු අබ්බාස් (රලි) තුමාගේ පිටුපස සිට ජනාසා සලාතයක් ඉටු කළෙමි. එතුමා සූරා ෆාතිහා පරිච්ඡේදය (ශබ්ද නගා) පාරායනා කළේය. පසුව එතුමා ‘මෙය සූත් නත් (කාලීන ක්‍රියා) ලෙස මබලා දැනගැනීම සඳහා මෙසේ කළෙමි’ යනුවෙන් පැවැසූ බව තල්හා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

ජනාභ සමානසේන ප්‍රාර්ථනා කිරීම

▶ නවීනායක මුහම්මද (සල්) තුමා ජනාභාවක් සඳහා සලාතය ඉටු කළේය. එහි එතුමා කළ ප්‍රාර්ථනාව මෙ කට පාවිච්චි කර ගන්නෙමි. එය මෙසේය.

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ، وَارْحَمْهُ، وَعَافِهِ، وَاعْفُ عَنَّهُ، وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ،
وَوَسِّعْ مَنْخَلَهُ، وَاعْبِلْهُ بِالمَاءِ وَالتَّلْجِ وَالبَرْدِ، وَنَقِّهِ مِنَ
الخطايا كما نقيت الثوب الأبيض من الدنس، وأبدله داراً
خيراً من داره، وأهلاً خيراً من أهله، وزوجاً خيراً من
زوجِه، وأدخله الجنة وأعدّه من عذاب القير - أو من
عذاب النار.

අල්ලාහුමි මග්ෆිර්ලහු, වර්හමිහු, වආෆිහි, ව:ආ අන්හු,
වඅක්රිමි කුස්ලහු, වවස්සිහ් මද(ක්)හලහු, වග්සිල්හු
බිල්මාඉ වස්තල්පි වල්බර්ද, වනක්කිහි මිනල් ක්හනායා
කමා නක්කයිනස් සවබල් අබියල මිනද් දනසි, ව අබි
දිල්හු දාරන් ක්හයිරන් මින් දාරිහි, වඅහ්ලන් ක්හයිරන්
මින් අහ්ලිහි, වසවජන් ක්හයිරන් මින් සවපිහි, ව අද්
හිල්හුල් ජන්නන්න වඅඉද්හු මින් අදාබිල් කබිරි. (අව
මින් අදාබිත් නාරි.)

අර්ථය :

මි අල්ලාහ්, මහුට පව සමාවද, භාග්‍යද, ආරෝග්‍යද ලබා
දෙනු මැනවි. මහුගේ පාපයන් නැති කරනු මැනවි. මහු
දැනට පිටිස සිටින තැන විශාලකර ගරු කරනු මැනවි.
මහුව ජලයෙන්, හිමි කැටයෙන් හා මිදි දියෙන් සෝදනු

මැනවි. සූදු රෙදි කිලිටු කසලෙන් පවිත්‍ර කරන සේම, මහුගේ පාපයන් පවිත්‍ර කරනු මැනවි. මහුගේ නිවසට වඩා හොඳ නිවසක්ද, මහුගේ පවුල් ඡායාත්තට වඩා හොඳ පවුල් ඡායාත්තද, මහුගේ බිරිඳට වඩා හොඳ බිරියක්ද, ලබා දෙනු මැනවි. මහුව ස්වර්ගයෙහි ප්‍රවේශ කරනු මැනවි. මහුව මිනිවළ වෙදනාවෙන් (හෝ නරකාදියෙහි වෙදනාවෙන්) ආරක්ෂා කරනු මැනවි.

‘මෙම ජනාසාව ලෙස මා සිටිය යනුව නිබුනා නොවෙද ? යනුවෙන් මා මහත් ආශාවට පත්වූයෙමි’ යනුවෙන් අවඞ්ඛිත් මාලික් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1- ජනාසා සලාතයෙහි සුරා ආනිභාව පාරායනා කළ යුතුය.
- 2- නබිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමාට සලවාත් උසුරීමෙන් පසු ජනාසා වෙනුවෙන් ප්‍රාර්ථනා කළ යුතුය.

80-ජනාකා කලාතය (3)

▶ මස්ජිදය අතුරාමිත් සිටි එක් කලු පැහැති පිරිමියෙකු හෝ ස්ත්‍රියකු නැසීගිය පුවත ගැන නබිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා නොදැන සිටියේය. දිනක් මහු ගැන මතක් වූ කළ කොහිද මේ පුද්ගලයා ? මහුට කුමක්ද වූයේ ? යනුවෙන් විමසීය. එවිට එතුමාගේ ශ්‍රාවකරුවන් ‘අල්ලාහ් ගේ දුතයාණෙනි, මහු නැසී ගියේය’ යනුවෙන් කීහ. එවිට නබිතුමා ‘ඇයි ඒ ගැන මාහට දැනුම් තුළන්නේ ? කොහිද මහුගේ මිනිවළය මාහට පෙන්වන්න’ යනුවෙන්

පැවැසිය. පසුව එතුමා මහුගේ මිනිවලට පැමිණ මහු වෙනුවෙන් සලාතය ඉටු කළේය. මේ බව අබුහුතරො (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

▶ නබි මුහම්මද (සල්) තුමා නජ්ජාමි රජු නැසීගිය පුවත ඵදිනම තම (ශ්‍රවකරුවන්හට) දැනුම් දුන්නේය. (පසුව) මවුන්ව සලාතය ඉටු කරන ස්ථානය කරා කැඳවා ගෙන ගොස් ජේලියට සිටවා තක්බීර් සතරක් කීවේය. මේ බව අබුහුතරො (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-මිනිවල අසලෙහි ජනාසා සලාතය ඉටු කිරීම ඉස්ලාමය අනුමත කරයි.
- 2-ගායිබ් (කණ්ඩායමක් ඉටු නොකළ තත්වයේ) ජනාසාව වෙනුවෙන් සලාතය ඉටු කිරීම ඉස්ලාමය අනුමත කරයි.

81-ජනාකාවට සහභාගිවීම

▶ නබිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා ‘කවරෙක් හෝ ජනාසාවට එකී සලාතය ඉටුකරන තෙක් සහභාගිවූයේද, මහුට එක් කිරීමක් ප්‍රමාණ කුසලක් ලැබේ. කවරෙක් හෝ හුමිදානය කරන තෙක් සහභාගි වූයේද, මහුට කිරීමක් දෙකක කුසලක් ලැබේ’ යැයි පැවැසුවිට ‘කිරීමක් දෙකක් කියන්නේ කුමක්ද?’ යනුවෙන් නබිතුමාගෙන් විමසූහ. එවිට එතුමා ‘ඉතා විශාල කඳු දෙකක ප්‍රමාණයවේ’ යැයි පැවැසිය. මෙය අබුහුතරො (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ නවීනායක මූලධර්ම (සඳ) තුළ 'රෝගීන්ගේ සුව දුක් විමසීම, ජනාසාව සමග ගමන් කිරීම, කිඹුහුම යවන නාට පිළිතුරු කීම, අසරණයන්ට උපකාර කිරීම, අපරාධ යට ලක් වුවන්ට උපකාර කිරීම, සලාමය ව්‍යාප්ත කිරීම හා දිවුරුම් කළ අයට එය ඉටු කිරීමට උපකාර වීම' යන කරුණු හතක් ගැන තමාට අණ කළ බව බර්රාජ බිත් ආසිබි (රලි) තුළ වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ නවීනායක මූලධර්ම (සඳ) තුළ 'මෙලා ජනාසාව දුටු කළ නැගිට සිටින්න. කවරෙක් හෝ එය පසුපස ගමන් කරන්නේද, මහු එය බිම තබන තෙක් හිඳ නොගන්න' යැයි ප්‍රකාශ කළ බව අබු සර්ද් අල්කුද්රී (රලි) තුළ වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

▶ උමමු අනියියා (රලි) තුළ 'සත්‍රිත්වන අසි' ජනාසාව සමග ගමන් කිරීම වළක්වන ලදී. නමුදු, එය (තහනම) අපට තදින් බලකර නොමැත' යනුවෙන් පවසන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

ප්‍රයෝජන

- 1- ජනාසාව සමග ගමන් කිරීම සුන්නත් යනු නබිතුමාගේ මගකි.
- 2- මෙයට ඉමහත් කුලිය ලැබේ.
- 3- ජනාසාව සමග ගමන් කරන්නන් එය බිම තබන තෙක් අසුන් නොගැනීම සුන්නතකි.
- 4- ජනාසාව හා සමග ගමන් කිරීම සත්‍රිත්වන නොවන කරුණකි.

82-ජනාකාවෙහි කමහර නීතිරීති

ජනාකාව සිඹීම

▶▶ ‘නවිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා අනාවයට පත්වූ පසු, අබුබකර් සිද්දික් (රලි) තුමා එතුමාව සිඹිය’ යනුවෙන් ආයිෂා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

නැසීගිය අයට බැඳීම

▶▶ ‘නැසීගිය අයට නොබණින්න. මක්නිසාදයත්, මවුන් කළ දේහි පල මවුන්ට ලැබෙමින් සිටිති’ යනුවෙන් නවිතායක මුහම්මද (සල්) තුමාණන් ප්‍රකාශ කළ බව ආයිෂා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

ජනාකාව සිඹුයෙන් ගෙන යාම

▶▶ ‘ජනාකාව සිඹුයෙන් ගෙන යන්න. මක්නිසාද යත්, එය යහපත් ශීල ජනාකාවක් වන්නේ නම්, (මහුට ලැබෙන කුලිය කරා සිඹුයෙන්) ගෙනගිය අය ලෙසට මබලා පත් වෙති. එය අයහපත් ශීල ජනාකාවක් වන්නේ නම්, එම අයහපත මබලාගේ උරහිසෙන් (සිඹුයෙන්) බැස්සවූ අය ලෙසට මබලා පත්වෙති’ යනුවෙන් නවිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා තීර්මිද්)

▶▶ විශ්වාස වන්තයාගේ ණය ගෙවන තෙක් මහුගේ ප්‍රාණය එල්ලා සිටින ස්ථාවරයෙහි පත් කරනු ලැබේ' යනුවෙන් නඛිතායක මූහම්මද (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුමෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : තර්මද)

▶▶ 'ලහ්ද් (යන ක්‍රමයෙහි මිනිවළ කැපීම) අපට අයත් ක්‍රම යකි. ඡක් (යන ක්‍රමයෙහි මිනිවළ කැපීම) අන් අයට අයත් ක්‍රමයකි' යනුවෙන් නඛිතායක මූහම්මද (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබ්බාස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : තර්මද)

ප්‍රයෝජන

- 1-ජනාසාව සීමිත අනුමත වේ.
- 2-නැසීගිය අයට බැණීම තහනම්ය.
- 3-ජනාසාව සිප්පයෙන් ගෙන යන ලෙස අණකර ඇත.
- 4-නැසීගිය අය ගෙවිය යුතු ණය සිප්පයෙන් ගෙවීම අනිවාර්ය වේ.
- 5-ලහ්ද් ක්‍රමයෙහි මිනිවළ කැපීම සතුටුදායක වේ.

83-ජනාකාව භූමිදානය තර්ම

▶▶ 'ඉර උදාවීම ආරම්භයේ සිට ඉර (සම්පූර්ණයෙන්) උදාවන තෙක්, ඉර මුදුනට පැමිණ සිට ඉර ඇළවන තෙක් හා ඉර බැසීම ආරම්භයේ සිට එය (සම්පූර්ණයෙන්) බසින තෙක් යනාදී තුන් වෙලාවන්හි සලාතය ඉටු කිරීම සහ අපෙත් නැසීගිය අය භූමිදානය කිරීම නඛිතායක

මුහම්මද (සල්) තුමා අපට තහනම් කළේය' යනුවෙන් උක්තා බිත් ආමර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ නබිනායක මුහම්මද (සල්) තුමා ජනාසාව මිනිවලෙහි තබන කළු මෙසේ පවසන බව ඉබ්නු උමර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

بِسْمِ اللَّهِ وَاللَّهُ وَعَلَىٰ مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ

බිස්මිල්ලාහි වබිල්ලාහි වඅලා මිල්ලහි රසූලිල්ලාහි

(අල්ලාහ්ගේ නාමයෙන්ද, අල්ලාහ්ගේ පිහිටෙන්ද, අල්ලාහ්ගේ දූතයාගේ ආගම අනුවද මෙ මිනිවලෙහි තබමි)

(ග්‍රන්ථය : තීර්මිද්)

▶▶ 'අපි නබි මුහම්මද (සල්) තුමාගේ දියණියගේ ජනාසාවට සහභාගි වූයෙමු. එවිට එතුමා මිනිවලෙහි සම්පව හිඳ ගෙන සිටියේය. එතුමාගේ දැසින් කදුලු හෙලීම මෙ දුටු වෙමි. 'පසුගිය රාත්‍රි සංසර්ගයෙහි නොයෙදුණු කවරෙක් හෝ සිටින්නේද?' යනුවෙන් විමසූ කළ අබුනල්හා (රලි) තුමා 'මෙ සිටිමි' යැයි කීය. වහාම නබිතුමා මහු අමතා 'ඇගේ මිනිවලෙහි බසින්' යැයි පැවසීය. මහු ඇගේ මිනිවලෙහි බැසීය. පසුව අපි ආය භූමිදානය කළෙමු' යනුවෙන් අතස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

ප්‍රයෝජන

1-ඉර උදාවීම ආරම්භවී එය (සම්පූර්ණයෙන්ම) උදාවන තෙක් ඉර මුදුනට පැමිණ එය ඇළවන තෙක් හා ඉර බැසීමට ආරම්භවී එය (සම්පූර්ණයෙන්ම) බසින තෙක් ජනාසාව භූමිදානය කිරීම තහනම්ය.

- 2-ජනාසාවක් මිනිවලෙහි තබන්නා ‘බිස්මිල්ලාහි වබිල්ලාහි වආලා මිල්ලති රසූලිල්ලාහි’ යනුවෙන් උසුරීම සුන්නත් නම්වූ නබි මගකි.
- 3-ස්ත්‍රියෙකුගේ ජනාසාව ඇයගේ මහරම් නොවන්නන්ද (එනම්, ඇය සමග විවාහවීමට අනුමත අයද) හුමිදානය කළ හැක.

84-මිනිවළ කමතලා කිරීම

▶▶ ‘නබිනයක මුහම්මදු (සල්) තුමා කුමණ කාර්ය සඳහා මාව පිටත් කළේද, එවන් කාර්යක් සඳහා මා මඟව පිටත් කරන්නද?’ යනුවෙන් මාගෙන් විමසා ‘කිසිදු පිලිමයක් විනය නොකර සහ කිසිදු උස්කර ඇති මිනිවළක් සම තලා නොකර නොසිටින්න’ යැයි අලී බින් අබ්බාසිබ් (රලි) තුමා පැවැසූ බව අබුල් හයියාජ් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුකර්මි)

▶▶ නබිනයක මුහම්මදු (සල්) තුමා මිනිවළවල් සමතලා කරන ලෙස අණ කිරීම මා සවන් දුන් බව උලාලා බින් උබයිද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුකර්මි)

▶▶ ‘නබිනයක මුහම්මදු (සල්) තුමා මිනිවළවල් ආලේප කිරීම, එහි මග හිඳ ගැනීම හා එහි මත ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම තහනම් කළේය’ යනුවෙන් ජාබිර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුකර්මි)

▶ නම් මුහුම්මිද (සල්) තුමා 'මිනිවල මන හිඳ නොගන්න. එයට මුහුණලා සලකය ඉටු නොකරන්න' යැයි පැවැසූ බව අඬු මර්සද (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුණධා : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-මිනිවල මන ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම හෝ එය උස් කිරීම හෝ එයට ආලේප කිරීම හෝ තහනම්ය.
- 2-මිනිවල මන හිඳ ගැනීම වළක්වා ඇත.
- 3-මිනිවල මන සලකය ඉටු කිරීම තහනම්ය.

85-මිනිවලෙහි සිදුවීම්

▶ දාසයෙකු ව මිනිවලෙහි නැන්පත්කර, මහුගේ මිත්‍රයන් මහු හැර ආසසු ගමන්කරන කළ මවුන්ගේ පාවහන් හි නාදය මහුට ඇසේ. එවිට එහි මලක්වරුන් දෙදෙනෙකු පැමිණ මහුව වාඩිකරවා මහුගෙන් මෙම මුහුම්මිද (සල්) තුමා ගැන මත කුමක් ප්‍රකාශ කරමින් සිටියේද ? යනුවෙන් මහුගෙන් අසති. එවිට මොහු 'එතුමා අල්ලාන්ගේ දාසයා හා දුතයා ලෙස සාකම් පැන' බව පවසයි. වහාම මහුට 'නිරයේ මනේ නවාතැන (ස්ථානය) බලන්න. මේ වෙනුවට අල්ලාන් ස්වර්ගයෙහි නවාතැනක් මතට ඇති කළේය' යනුවෙන් මහුට පැවැසේ. මහු එම නවාතැන් දෙකම බලයි.

එසේම මහු කාෆිර් හෝ මුනාෆික් වරයෙකුනම්, මහු මා නොදනිමි. මිනිසුන් ප්‍රකාශ කළ දේ මොද ප්‍රකාශ කර මින් සිටියෙමි යැයි පවසයි. එවිට 'මත දැනගන්නේද,

පිළිපැද්දේද නොමැත. යනුවෙන් මහට පැවැසේ. පසුව යකඩ (තලන ලොකු) මිටියෙන් මහුගේ කන් දෙකහි අතර (හිසට) පහරක් දෙනු ලැබේ. එවිට මහු කැකෝ ගසයි. ඒ ශබ්දය මිනිස් හා පින් වර්ගයන් හැර මහට අසල සිටින සෑම දේටම ඇසේ. මෙලෙස නවී මුහුම්මද (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නවීනායක මුහුම්මද (සල්) තුමා 'මබලාගෙන් කෙතෙක් නැසී ගියේනම්, මහුගේ නවාතැන උදේ හා සවස මහට පෙන්වනු ලැබේ. මහු ස්වර්ගවැසියෙකුනම්, ස්වර්ග වැසියෙක් ලෙස පෙන්වනු ලැබේ. මහු අපාය වැසියෙකුනම්, අපාය වැසියෙකු ලෙස පෙන්වනු ලැබේ. මහට 'අල්ලාන් පරලොව දිනයේදී මබව නැගිටුවන තෙක් මබේ ලැගුම් ස්ථානය මේ බව පවසනු ලැබේ' යනුවෙන් පැවසූ බව අබ්දුල්ලාන් බින් අම්රු (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-මිනිවලෙහි මලක්වරුන් දෙනතෙක් ප්‍රශ්න කිරීම සනාථ කර ඇත.
- 2-මිනිවලෙහි වෙදනාව හා භාග්‍යය ඇති බව සනාථ කර ඇත.
- 3-නැසීගිය අය පරලොව දිනය පැමිණීමට පෙරාතුව ස්වර්ගයෙහි හෝ නරකයෙහි ඇති තම ස්ථානය දකිති.

86-ඉවසීමට දිරිගැන්වීම

▶ ‘ඉවසිලි වන්තයින් වන) මවුනට පිඩාවක් ඇති වූ කළ, නියතව අප අල්ලාහ්ටම අයත් වුවන්ය. නියතව, අප මහා වෙතම ආපසු යන්නන් යැයි කියති. මවුන්ගේ ස්වාමියා ගේ ආශීර්වාදයද කරුණාවද ඇතිවනුයේ මෙවැනි අය හටය. තවද යහමග ලැබුවන් මෙවැනි අයමය’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුර්ආන-2:156, 157)

▶ ‘ඉවසීම යනු පිඩාවක් සිදුවූ වහාම ඇතිවීමකි’ යනුවෙන් නබිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

▶ ‘කුමන මුස්ලිම් වරයෙකුට හෝ කුමණ පිඩාවක් සිදුවූ කළ අල්ලාහ් අණකළ පරිදි උසුරියේනම්, එයට වඩා යහ පතක් අල්ලාහ් මහුට ලබාදෙයි’ යනුවෙන් නබි මුහම්මදු (සල්) තුමා පැවසූ බව උම්මු සලමා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය. එය මෙසේය :

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ، اللَّهُمَّ اجْرِنِي فِي مُصِيبَتِي، وَأَخْلِفْ لِي خَيْرًا مِنْهَا

ඉන්නා! ලිල්ලාහි වඉන්නා! ඉලෙයිහි රාජිඋන්නා. අල්ලාහුමිම අජිරින් ෆි මුසිබතී, වහලූෆා ලි කෂරයිරන් මින්නා.

(සැබැවින්ම, අපි අල්ලාහ් වෙනුවෙන්ම සිටිමු. අපි මහා වෙතම නැවත යායුතුවෙන් සිටිමු. දෙවියනේ, මම ලක්වී සිටින පිඩාවෙහි මට කුලිය ලබාදෙනු මැනවි. මේ වෙනුවට මීට වඩා හොඳ දෙයක් මට ලබා දෙනු මැනවි)

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ “විශ්වාස වන්තයාගේ තත්ත්වය කුමණ පුද්ගලයන්ද? මහා ගේ සෑම කාර්යයන්ම මහාට යහපතක් ලෙස පවතින්නේය. මහාට සතුටුවන කාර්යයන් සිදුවූ කළ, මහා තුනී පුද කරයි. එය මහාට යහපත් ලෙස පවතින්නේය. මහාට පීඩාවක් සිදුවූ විට මහා එය ඉවසාගෙන සිටී. එයද මහාට යහපත් ලෙස පවතින්නේය. මෙසේ විශ්වාස වන්තයාට හැර අන් කිසිවෙකුට නොලැබේ” යනුවෙන් නඛිතායක මුහුම්මදු (සඳ) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව සුභසිඛි (රඳ) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-පීඩාවන් කෙරෙහි ඉවසීම විශේෂ කරුණකි.
- 2-පීඩාවකට ලක්වූ වහාම ඉවසීම උතුම්භාවයකි.
- 3-දුක් පීඩාවන් සිදුවන කළ ඉවසීම විශ්වාස වන්තයාගේ ලක්ෂණයකි.
- 4-පීඩාවන් සිදුවන කළ නඛිවදන් මගින් ලැබී ඇති දික්රය උසුරීමෙහි විශේෂත්වය.

87-අවසාන කැමැත්ත ප්‍රකාශ කිරීම

▶ නඛි මුහුම්මදු (සඳ) තුමා ‘අවසාන කැමැත්ත ප්‍රකාශ කිරීමට අදාළ සම්පතක් ලබා සිටින කවර මුස්ලිම් වරයෙකු හෝ එය ලියා තම සතුව නොතබා රාත්‍රි දෙකක් හෝ ගත කිරීමට අවසරය නොමැත’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු උමර් (රඳ) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ ‘අල්ලාස්ගේ දැනසාණෙනි, මම පොහොසත් භාවයෙන් සිටිමි. මාගේ එකම දියණිය භාර මාගේ උරුමකරුවන් කිසිවෙක් හෝ නොමැත. මගේ සම්පත්වලින් තුනෙන් දෙකක කොටසක් මා දානය කරන්නද ?’ යනුවෙන් විමසීම්. එයට නඟිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘නොහැක’ යනුවෙන් පැවැසීය. පසුව මා ‘එයින් අඩක් දානය කරන්නද ?’ යනුවෙන් විමසීම්. එයට එතුමා ‘නොහැක’ යනුවෙන් පැවැසීය. නැවත මා ‘තුනෙන් එකක් දානය කරන්නද ?’ යනුවෙන් විමසීම්. එයට එතුමා ‘තුනෙන් එකක් දානය කරන්න. එයද අධිකවේ. මඟ මඟේ හිමිකාරිණිය මිනිසුන්ගෙන් සිගමන් කරන දිලීන්දක් ලෙස පත්කිරීමට වඩා ආය පොහොසත් ස්ථාවරයෙහි පත්කිරීම ශ්‍රේෂ්ඨ යයි’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව සෙයිද් බින් අබ් වක් කාස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාර් හා මුස්ලිම්)

▶ නඟිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘නියතව, අල්ලාස් සෑම උරුම කරුවන්ටම එකී උරුමකම ලබාදී ඇත. එබැවින්, උරුමකරුවන්ට මරණ සාසනය නොමැත් යැයි පැවැසූ බව අබුඋමාමා අල්බාහිලි (රලි) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : අබුදාවුද් හා හිමිමුද්)

▶ පුද්ගලයෙක් නඟිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමාණන් වෙත පැමිණ ‘අල්ලාස්ගේ දැනසාණෙනි, මාගේ මව අවසාන කැමැත්ත ප්‍රකාශයක් නොකළ ස්ථාවරයේ හදිසියෙන්ම විශෝචට පත්විය. ආයට (විශෝ යාමට පෙර) කථා කිරීමට හැකිවූයේ නම්, දානය කරන මෙන් අණ කිරීමට ඇති යැයි මම සිතමි. එනිසා මා ආය වෙනුවෙන් දානය

කළේ නම් එකී කුලිය අයට ලැබේද ?' යනුවෙන් විමසිය. එවිට නඟිතුමා 'ඔව්' යැයි පැවැසීය. මේ බව ආර්යා (රලී) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-කවරෙකු සතුව අවසාන කැමැත්ත ප්‍රකාශ කිරීමට අදාළ සම්පත් ඇත්තේද, මහු අවසාන කැමැත්ත ප්‍රකාශ කළ යුතු බව අණකර ඇත. මහු එහිදී සීමා ඉක්මවා නොයා යුතුය.
- 2-මිනිසෙකු තමාගේ විශේෂවට පෙර තම සතු සම්පත්වලින් තුනෙන් එකක කොටසක් පමණක් අවසාන කැමැත්ත ප්‍රකාශ කිරීමට හැක.
- 3-සමහර උරුමකරුවන්ට පමණක් මවුන්ට අයත් හිමිකමට වඩා වැඩියෙන් ලබා දිය යුතු බව අවසාන කැමැත්ත ප්‍රකාශ කිරීම තහනම්ය.
- 4-නැසීගිය පුද්ගලයා අවසන් කැමැත්ත ප්‍රකාශ නොකළත් මහු වෙනුවෙන් දානය කිරීම අනුමත වේ.

88-හිමිකම් පිළිබඳ නීතිරීති

▶ 'නියම කරන ලද කොටස එකී උරුමක් කරුවන්ට ලබා දෙන්න. ඉතිරිව පවතින දේ නැසීගිය අයගේ කිට්ටම දැනට පිරිමිත්ට අයත්ය' යනුවෙන් නඟිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබිබාස් (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නීත්‍යානුකූල උපකාර (සේ) තුළ 'නියත වශයෙන්ම, අල්ලාහ් සෑම උරුමකරුවන්ටම එකී උරුමකම ලබාදී ඇත. එබැවින්, උරුමකරුවන්ට මරණ සාසනය නොමැත' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු උමාමා අල්-නාච්ලි (රලි) තුළ වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : අබුදාවුද් හා හිමෂ්)

▶ නීති උපකාර (සේ) තුළ 'මුස්ලිම් වරයෙකු කාගිරි වරයෙකුට හෝ කාගිරි වරයෙකු මුස්ලිම් වරයෙකුට හෝ උරුමකරුවෙකු විය නොහැක' යනුවෙන් පැවැසූ බව උසාමා බින් ෂයිද් (රලි) තුළ වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : මුස්ලිම් හා හිමෂ්)

ප්‍රයෝජන

- 1-උරුමකරුවන්ට අදාළ කොටස් ලබා දීම අල්ලාහ් විසින්ම නියම කර ඇත.
- 2-උරුම කරුවන්ට අවසාන කැමැත්ත ලිවීමේ නොහැකිය.
- 3-නිගමනය කළ කොටස්වලට පසු යමක් ඉතිරිවූයේ නම්, එය නැසීගිය තැනැත්තාගේ කිට්ටම දැන පිරිමියෙකුට අදාළවේ.
- 4-මුස්ලිම් හා කාගිරිවරුන් අතර උරුමකම් නොවන්නේය.

89-නැස්ගිය අය වෙනුවෙන් ඇකිම

▶ අපි (නීත්‍යානුකූල උපකාර (සේ) තුළ) ඉබ්‍රාහිම්ගේ කිරි පියා වූ අබු සයිෆ් ෂෙකර් හමු වූ ගියෙකු. එහි නීත්‍යානුකූල තුළ තම පුත්‍රයා ව මසවා මහුවට සිටිය. පසුව (දිනක්) අපි (නැවතත්) මහු වෙතට ගියෙමු. එවිට

ඉතිරිවීම් මරණාසන්නයට පත්ව සිටිය. (එය දුටු) නවී නායක තුමාගේ දැසින් කදුලු හැලෙන්තට විය. එකළ අඛණ්ඩ රන්මාන් බිත් අවුර් (රලි) තුමා ‘අල්ලාන්ගේ දුන යාණනි, මබතුමාද මෙසේ අඩන්නේ?’ යනුවෙන් විම සිය. එයට නවීතුමා ‘සැබවින්ම, ඇස් කදුලු හලයි. හද වන ශෝකයට පත්වේ. අප ස්වාමියා තාප්ති නොවන කිසියම් වචනයක් හෝ අපි නොපවසමු. ඉතිරිවීම්, මබ විශෝවෙන් අපි නියතව ශෝකයට පත්ව සිටියෙමු’ යැයි පැවැසිය. මෙය අනස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ගුණපා : බුහාරි)

▶ නවී මුහම්මදු (සල්) තුමාගේ දියණිය ‘මාගේ පුත්‍රයා මරණාසන්නයට පත්ව සිටින බැවින් වහාම පැමිණෙන්න’ යනුවෙන් නවීතුමාට පණිවිඩයක් යැවීය. එයට එතුමා ‘අල්ලාන් අරගන් දේ සහ මහු ලබා දී ඇති දේ මහුටම අයත්ය. සැම දෙයක් සඳහාම මහු වෙත කිසියම් කාල සීමාවක් ඇත. එබැවින් ඉවසා සිටින්න. මෙය යහපතක් සඳහා බව සිතා ගන්න’ යනුවෙන් තම දියණියට පවසන මෙන්ද, තම සලාමයද ඇයට යොමු කරන මෙන්ද කියා (පණිවිඩකරුවාව) පිටත් කළේය.

පසුව නවීතුමාගේ දියණිය ‘මබතුමා අනිවාර්යයෙන්ම පැමිණිය යුතු බවට දිවුරා’ නවීතුමා වෙත නැවත පණි විඩයක් යැව්වය. වහාම නවීනායක තුමා පිටත්ව පැමිණිය. එතුමා සමග සෑද් බිත් උබ්බාදා (රලි), මුආද් බිත් ජබල් (රලි) උබයි බිත් කෑබ් (රලි), සෙයිද් බිත් තාබිත් (රලි) හා වෙනත් පිරිසක්ද පැමිණියහ. එහිදී නවීතුමා ගේ අතට දරුවාව දුන්හ. එතුමා දරුවාව තම තුරුලෙහි තබා ගත්තේය. මහුගේ ප්‍රාණය පැද්දමින් පැවතීය. නවී

තුමාගේ දැසින් කැලලි හැලෙන්නට විය. එකළ සිද්ධ (රල) තුමා ‘අල්ලාහ්ගේ දුකයාණෙනි, මෙය කුමක්ද? (මග තුමාද මේ අඩන්නේ?) යනුවෙන් විමසීය. එයට නඟිතුමා ‘මෙය කරුණාවකි. මෙය අල්ලාහ් තමාගේ දාසයන් අතර තමා කැමැති අයගේ හදවත්තුල (පමණක්) ඇති කරන්නේය. තමාගේ දාසයන් අතර සිටින කරුණා වන්නයන් කෙරෙහි (පමණක්) අල්ලාහ් ආදරය කරන්නේය’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළේය. මෙය උසාමා ඛින් පෙයිද් (රල) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : මුස්ලිම් ශා හිච්ච්)

ප්‍රයෝජන

- 1-අල්ලාහ්ගේ තීරණය ගැන අතෘප්ති නොවන පරිදි හෝ අඤ්ඤා බස් නොකියමින් මරණයක් වෙනුවෙන් ඇඬීම අනුමතවේ.
- 2-නඟිතායක මුහම්මද් (සල්) තුමාගේ කරුණාව හා ආදරය ගැන වටහා ගැනීම.

90-දරුවන්ගේ මරණය සම්බන්ධව ඉවසීම

▶ ‘කවර මුස්ලිම් වරයෙකුගේ වැඩි වියට නොපත් දරුවන් තුන් දෙනෙකු නැසී ගියේද, අල්ලාහ් සිය කරුණාවෙන් මහුවද එම දරුවන්ද ස්වර්ගයේ පිවිස කරවයි’ යනුවෙන් නඟිතායක මුහම්මද් (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව අනස් (රල) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

▶ ‘කවර මුස්ලිම් වරයකුගේ දරුවන් තුන් දෙනෙකු නැසී ගියේද, තරකාදිය අභිබවා ගමන් කරන කළී පොදුවෙන් සෑම දෙනා එකී ගිනි රස්මියට ලක්වන නියමය අනුව එම අවස්ථාව හැර මහු තරකාදියෙහි ගිනි පැවිලීමට නොලක්වේ’ යනුවෙන් නඹිනායක මුහම්මද (සල්) තුමා පැවැසූ බව අභුහුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : ණර්මද)

▶ ‘කවර සත්‍රියකුගේ දරුවන් තුන් දෙනෙකු නැසී ගියේද, ඇය කෙරෙහි තරකාදියෙහි තීරයක් ලෙස මවුහු පත්ව සිටිති’ යනුවෙන් නඹිනායක මුහම්මද (සල්) තුමා පැවැසූ විට එක් සත්‍රියක් ‘දරුවන් දෙදෙනෙක් නැසී ගියේනම්? යනුවෙන් විමසීය. එයට නඹිනමා ‘දරුවන් දෙදෙනෙක් සිටියත් එසේමයි’ යනුවෙන් පැවැසීය. මේ බව අභු සරද් අල්කුදිරි (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

ප්‍රයෝජන

- 1-දරුවන්ගේ වියෝව කෙරෙහි ඉවසා සිටින්නාට ඉමහත් කුලිය ලැබේ.
- 2-දරුවන්ගේ වියෝව කෙරෙහි ඉවසා සිටීම ස්වර්ගයෙහි පිවිසීමට හේතු වේ.
- 3-අල්ලාහ්ගේ කරුණාව උතුම්ය. මහුගේ භාග්‍යය විශාලය.

91-මස්ජිදුල් ශරාම් හා මස්ජිදුන් නබව්

▶ ‘නියතව ප්‍රතික්ෂේප කර, අල්ලාහ්ගේ මගෙහි (විශ්වාස වන්නයින් එහි යෑම) කෙරෙත්, (තවද) එහි වෙසෙත් නන්ටද එයට පිටති (නුදුරි)ත් වෙසෙන්නන්ටද, මිනිසුන්

සියල්ලන්ටද සමාන ලෙස එය අප කර ඇත්තාවූ එවැනි පුණ්‍ය මස්පිදය(වූ මස්පිදුල් හරාමට ඇතුළුවීම) තෙරෙන් බාධා කරන්නන් (පාඩුවුවන්ය.) තවද, එහි (පව කිරීම නම්) අපරාධය මගින් කවරෙක් (අසත්‍යය කරා) ඇලවීම අපේක්ෂා කරන්නන්ද මහුට පිඩා සහිත වේදනාවන් අප රස විඳීමට සලස්වන්නෙමු' යැයි අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුරෆෘන් -22:25)

▶ නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා '(මදීනාවේ පිහිටි මස්පිදුන් නබවී නම්වූ) මාගේ මෙම මස්පිදයෙහි සලාතයක් ඉටු කිරීම, (මක්කාවේ පිහිටි) මස්පිදුල් හරාමී මස්පිදය හැර අන් මස්පිදුවල සලාත් දහසක් ඉටු කිරීමට වඩා උතුම්ය' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුතෙරරා (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා '(මදීනාවේ) මෙම මගේ මස්පිදය, (මක්කාවේ) මස්පිදුල් හරාමී හා (පලස්තීනයේ) මස්පිදුල් අක්සා යන මස්පිදු තුන හැර වෙනත් කිසියම් මස්පිදයක් කරා හෝ යාදා කිරීම නොකරේ' යනුවෙන් පැවැසූ බව අබුහුතෙරරා (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා 'මාගේ නිවස හා මගේ මිම්බරය (දේශනා කුටිය) අතර ස්වර්ග උයනක් ඇත. මාගේ දේශනා කුටිය මාගේ තරාකය (හවුල්) මතෙහි (පිහිටා) ඇත' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබුහුතෙරරා (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුෂාරි හා මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-මස්පිදුල් හරාම් හා මස්පිදුන් නබව් යන මස්පිදුවල ඉටු කරන සලාතයෙහි විශේෂත්වය.
- 2-මෙම මස්පිදු තුන හැර වෙනත් මස්පිදු කරා වන්දනා මාන චේතනාවෙන් ගමන් බිමන්හි යෙදීම හරාම්ය.
- 3-නබි මුහම්මදු (සල්) තුමාගේ කාමරය හා නබිතුමාගේ දේශනා කුටිය අතර ඇති ප්‍රදේශයෙහි විශේෂත්වය.

92-මක්කා මිලාතූ නිගිරිතූ

▶ නබිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා මක්කාව ජයග්‍රහණය කළ දින ‘සැබැවින්ම, අල්ලාහ් මෙම නගරය පවිත්‍රකර ඇත. එහි ඇති ගස් කැපීම හෝ එහි වසන සිව්පාවන් දඩයම් කිරීම හෝ තහනම්ය. එසේම, එහි බිමෙහි වැටී ඇති දේ තෙරෙහි දැනුම් දී එය අයිතිකාරයා වෙත ලබා දීමට අදහස් කරන්නා හැර අන් කිසිවෙකු හෝ ගත නොයුතුය’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව ඉබ්නු අබිබාස් (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶ නබිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘හරම් (ක:බා දේවස්ථානය) සීමාව තුළ හෝ එයින් පිට හෝ නපුරු සතුන් පස් දෙනෙකු සාතනය කළ හැක. ඒවානම් සර්පයා, අළු පැහැති කපුටා, මීයා, වෙරි බල්ලා සහ රාජාලියා යනාදීන්ය’ යනුවෙන් පැවැසූ බව ආයිෂා (රලී) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-මක්කාවේ පවිත්‍රභාවය උතුම්ය.
- 2-එහි ඇති ගස් කැපීම හෝ එම ගොඩ බිමෙහි වසන පක්ෂීන් දඩයම් කිරීම තහනම්ය.
- 3-එම බිමෙහි වැටී ඇති දේ ගැන දැනුම් දී එය අයිතිකාර යාට භාර කිරීමට අදහස් කරන්නා හැර අන් කිසිවෙක් හෝ ගත නොයුතුය.
- 4-මිනිසුන්ට හිරුගැර දෙන කපුටා, මීයා, වෙරි බල්ලා, රාජා ලියා යනාදීන් සාත්තය කිරීම අනුමත වේ.

93-විවාහය සඳහා දියණිය බල කිරීම

▶▶ නභිනායක මුහම්මද් (සල්) තුමා ‘වැන්දඹුවගේ අනවසරයෙන් ඇයට විවාහ කළ නොයුතුය. කන්‍යාවද ඇගේ අනවසරයෙන් විවාහ කළ නොයුතුය’ යනුවෙන් පැවැසූ කළ ‘අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෝනි, ඇගේ අවසරය කෙසේද? යනුවෙන් එතුමාගේ විමසූහ. එකළ එතුමා ‘ඇගේ නිශ්ශබ්දය ඇගේ අවසරයකි’ යනුවෙන් පැවැසීය. මෙය අබු හුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶▶ ‘වැන්දඹු ස්ත්‍රිය තම භාරකරුවා (වලීවරයා)ට වඩා තමා ගැන තීරණය ගැනීමට වගකීම් ලත්තය. කන්‍යා ස්ත්‍රිය ගෙන් ඇගේ අවසරය පැතිය යුතුය. ඇගේ නිශ්ශබ්දභාවය ඇගේ අවසරයකි’ යැයි මුහම්මද් (සල්) තුමා පැවැසූ බව ඉබ්නු අබිබාස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ අන්සාරි ගෝත්‍රයට අයත් කන්සා බිත්ත් කදාම් නැමැති වැන්දඹු ස්ත්‍රියගේ පියා ඇගේ අනවසරයෙන් ඇය විවාහ කර දුන්නේය. ඇය එම විවාහයට සිය අකැමැත්ත පළ කළාය. (පසුව) ඇය නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා වෙත පැමිණ මේ සිලිබදව පැමිණිලි කළවිට එතුමා එම විවාහය අවලංගු කළේය. මේ බව කන්සා බිත්ත් කදාම් (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-ස්ත්‍රියකුගේ විවාහය සම්බන්ධව ඇගේ කැමැත්ත ලබා ගැනීම අනිවාර්ය වේ.
- 2-කන්සා ස්ත්‍රියගේ කැමැත්තට නිශ්ශබ්දය ප්‍රමාණවත්වේ.
- 3-විවාහයක් සිදුවීමට ස්ත්‍රියගේ කැමැත්ත කොන්දේසියකි.

94-කමාෂ් කමහිය

▶▶ ‘තවද, මබලා සියල්ල (එක්වී) අල්ලාහ්ගේ (පුස්තකය වන) කඹය බලවත්ව අල්ලා ගන්න. (මබලා හේදවලට ලක්වී) මබලා වෙන් නොවන්න’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුරෆෑන් -3:103)

▶▶ නබිතායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘මගෙන් පසු කෝලාහල ඇතිවේ. එවිට කවරෙක් මෙම සමාජයෙහි සමහිය බිදීමට අදහස් කරන්නේද, මහු කවරෙකු හෝ වෙවා මහුව කඩුවෙන් කොටා සාතනය කරන්න’ යැයි ප්‍රකාශ කළ බව අර්ෆෑන් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ නවීනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘අල්ලාහ් මබ්ලාගෙන් කරුණු තුනක් ගැන සතුටු වන්නේය. කරුණු තුනක් ගැන අසතුටු වන්නේය. අල්ලාහ්ට (පමණක්) වන්දනා මානය කර මහුට කිසිවක් ආදේශ නොකිරීම, මබ්ලා සෑම දෙනා අල්ලාහ්ගේ ධර්මය ස්ථිරව ග්‍රහණයකර ගැනීම හා මබ්ලාගේ කාර්යයන් සඳහා අල්ලාහ් වගකීම් පවරා ඇති වගකීම් දරන්නන්ට කීකරුවීම යනාදීන් කෙරෙහි අල්ලාහ් මබ්ලාගෙන් ප්‍රිය කරයි. එසේම, මහු මොහු එසේ මෙසේ කී බව මබ්ලා පැවැසීම, අධික ප්‍රශ්න මතු කිරීම හා ධනය නිශ්චල ලෙස වියදම් කිරීම යනාදීන් ගැන අල්ලාහ් මබ්ලාව අප්‍රිය කරයි’ යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු හුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුක්වම්)

▶▶ නවීනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා සිත වෙවලන හා දැසින් කඳුළු හැලෙන තරමට අපට විශිෂ්ට දේශනාවක් කළේය. (එකළ) ‘අල්ලාහ්ගේ දූතයාණෙනි, මෙය සමු ගැනීමේ දේශනාවක් බව පෙනෙන බැවින් අපට තවත් දේශනා කරන්න’ යැයි අපි කීමු. එවිට නබිතුමා

‘අල්ලාහ් කෙරෙහි බිය බැති සිතින් සිටින ලෙසත්, මබ්ලාට අභිසිතියාවේ වහලේකු නායක ලෙස සිටියද, මහුගේ අණට කීකරුවී මහු අනුගමනය කරන ලෙසත් උපදෙස් කරමි. මින් පසු ජීවත්වන්නන් අධික මන මනාන්තරවලට ලක්වති. එවිට මාගේ මගද, මාගේ මග හකු දත්වලින් අල්ලාගෙන යහමගෙහි සිටි කලීෆා (නායක) වරුන්ගේ මගද අල්ලා ගන්න. (ආගමික) කරුණුවල අන්තර්ගත වන බිද්ආ හෙවත් නවීන අදහස් කෙරෙහි

මඛලාට අවවාද කරමි. කුමක්නිසාද යත්, සෑම බිද්දත්ම නොමගකි' යැයි ප්‍රකාශ කළ බව ඉර්බාල් බිත් සාරියා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : අබුදාවුද් හා හර්මුද්)

ප්‍රයෝජන

- 1-අල්ලාහ්ගේ ධර්ම ග්‍රන්ථය (අල්කුර්ආනය) ස්ථිරව ග්‍රහණය කර ගන්නා ලෙස අණකර ඇත.
- 2-මනමතාන්තර ඇතිකර බෙදී යාම බලවත් ලෙස නහනම් කර ඇත.
- 3-මත මතාන්තර ඇතිවන අවස්ථාවල නබිත්‍රායක තුමාගේ මග අනුගමනය කරන ලෙස අණකර ඇත.

95-විශ්වාසය රැක ගැනීම

▶▶ 'නියතව, අප භාරය අහස්, පොළොව, කඳු ආදී කෙරෙහි (එය උසුලා ගන්නා ලෙස) ඉදිරිපත් කළෙමු. එකල එය ඉසිලීමෙන් ඒවා ඉවත් විය. තවද එය (ඉසිලීම) කෙරෙහි ඒවා බියට පත්විය. (නමුදු) මිනිසා එය උසුලා ගත්තේය. නියතව මහු (භාරය ඉටු කිරීම විෂයෙහි) මනා අපරාධකාරයා ලෙස (එහි යුතුකම; නොදන්නා ලෙස සිටී.

(අල්කුර්ආන - 33:72)

▶▶ '(විශ්වාසවන්තයෙහි, විශ්වාසය මත තබා ගැනීමට දුන් දේ, ඒවායෙහි අයිති කරුවන් හට මඛලා භාර දිය යුතු බවද, මිනිසුන් අතර මඛලා තීරණය දෙන කළ (අපකෂ පාතීව) යුක්ති සහගතව තීරණය දෙන ලෙසද නියතව අල්ලාහ් මඛලා හට අණ කරයි.

(අල්කුර්ආන-4:58)

▶ ‘මඛ කුලියට නඛාගත් අයගෙන් නියතව (මොහු) වඩාත් හොඳ බලවතාය. විශ්වාස වන්තයාය. යැයි (ඇය) කීවාය’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය. (අල්කුරෆෑන් -28:26)

▶ ‘තවද, මවුන් කවරෙහුනම්, මවුහු තම විශ්වාසනීය වග කීම් හා (තමන් කළ) පොරොන්දුව රුකවලදී ආරක්ෂා කරති’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය. (අල්කුරෆෑන්-70:32)

▶ නඛිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා එක් සභාවක මිනිසුන් අතමිත් සිටියේය. එකළ එක් ගැමියෙක් පැමිණ පරලොව දිනය කවර දින පැමිණේද ? යනුවෙන් විමසීය. (නමුත්) නඛිතුමා තම දේශනය අඛණ්ඩව පවත්වගෙන ගියේය. දේශනය අවසන් කළ පසු නඛිතුමා ‘පරලොව දිනය ගැන විමසුවේ කවරෙකුද ? යනුවෙන් විමසීය. එවිට එම ගැමියා ‘අල්ලාහ්ගේ දුතයාණෙනි, මමයි එසේ විමසුවේ’ යැයි කීය. එකළ නඛිතුමා ‘වගකීම් විනාශ කෙරෙන කළ පරලොව දිනය බලාපොරොත්තු වන්න’ යැයි පැවැසීය. වහාම මහු එය කෙසේ විනාශ කරනු ලබන්නේ ? යැයි විමසූ කළ නඛිතුමා ‘කරුණක් එයට සුදුසු නොවන්නා වෙත භාර කෙරෙන කළ පරලොව දිනය බලාපොරොත්තු වන්න’ යනුවෙන් පැවැසීය. මෙය අබු හුරෙරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුෂාරි)

▶ ‘නඛිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා අපට දේශනා කරන සෑම අවස්ථාවලම “වගකීම් (අමානා-නම්බුව) නොමැති තැනැත්තාට ර්මානය (විශ්වාසය) නොමැත. පොරොන්දුව රුකවලදී ආරක්ෂා නොකරන්නාට අගම නොමැත”

යැයි නොපැවැසීම ඉතා අඩිය' යනුවෙන් අනස් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අත්මද)

ප්‍රයෝජන

- 1-වගකීම ඉතාමත් වැදගත් කරණකි. එය ආරක්ෂා කරන ලෙස අණකර ඇත.
- 2-වගකීම ආරක්ෂා කිරීම ජයග්‍රහණී විශ්වාස වත්තයාගේ ලක්ෂණයකි.
- 3-වගකීමක් ලෙස භාරකරන දේ එකී හිමිකරුවන්ට භාර දෙන ලෙස අණකර ඇත.
- 4-තම වගකීම රැකවලදී ආරක්ෂා නොකරන්නාට ආගම නොමැත.

96-අල්ලාහ් දෙස කැඳවීමේ විශේෂත්වය

▶▶ 'කවරෙක් අල්ලාහ් දෙස (මිනිසුන්ව) අඬගසා (තමාද) යහකම් කර, නියතව, මම (අල්ලාහ්ට සම්පූර්ණයෙන් යටත්වූ) මුස්ලිම්වරුන්ගෙන් ඇන්තමී යැයි පවසන්නේද මනුෂ්‍ය වඩා කියමනෙන් විඩාත් ලක්ෂණ වත්තයා කවරෙක්ද ?' යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුරාන - 41:33)

▶▶ '(මි : නබි) මබ (මිනිසුන්ව) බද්ධිය ගිහිත්, තවද ලක්ෂණ උපදේශය මගින්ද මබගේ ස්වාමියාගේ මග දෙස අඬ ගසන්න' යනුවෙන් පවසන්නේය.

(අල්කුරාන - 16:125)

▶ ‘(මි : නඹ,) මඛ පවසන්න. මෙය මාගේ (සෘජු) මාර්ගය වේ. මම (මඛලාව) අල්ලාහ් දෙස අඩගසන්නෙමි. පැහැ දිළි සාධක මත මාද, මඛ පිළිපැදු අයද සිටිමු’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුර්ආන - 12:108)

▶ ක්හයිබර් යුද්ධ කාලයේ නඹිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා අලි (රලි) තුමා අමතා ‘මඛ මවුන්ගේ ප්‍රදේශය පැමිණෙන තෙක් සැනසීමෙන් ගමන් කර, මවුන්ව ඉස්ලාම් ධර්මය කරා කැඳවන්න. පසුව මවුන් අල්ලාහ්ට කළ යුතු අනිවාර්ය කාර්යයන් පිළිබඳව මවුන්ට දැනුම් දෙන්න. අල්ලාහ් මත දිවුරා කියමි. අල්ලාහ් මඛ මාර්ගයෙන් එක් මිනිසෙකුට යහමග පෙන්වීම රතු පැහැති මටුවන්ට වඩා මඛට යහපත්ය’ යනුවෙන් පැවැසූ ඛව සන්ල් ඛින් සෑද (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාර් හා මුස්ලිම්)

▶ නඹිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘කවරෙක් හෝ යහමග දෙස කැඳවන්නේනම්, මහුව පිළිපදින්නාට ලැබෙන කුලියට සමාන කුලියක් මහටද ලැබේ. (මේ හේතුවෙන්) පිළිපදින්නාට ලැබෙන කුලියෙන් කිසිවක් හෝ අඩු නොවන්නේය. (එසේම) කවරෙක් හෝ නොමග කරා කැඳවන්නේනම්, මහුව පිළිපදින්නාට ලැබෙන පාපයට සමාන පාපයක් මහටද ලැබේ. (මේ හේතුවෙන්) පිළිපදින්නාට ලැබෙන පාපයෙන් කිසිවක් හෝ අඩු නොවන්නේය’ යනුවෙන් පැවැසූ ඛව අඛු හුරෙරරා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-අල්ලාන් කරා කැඳවීම විශේෂ කරුණකි.
- 2-කවරෙකු මගින් අල්ලාන් කෙතෙකුට සුමග පෙන්වන්නේද, මහුට ඉමහත් කුලියක් ලැබේ.
- 3-කවරෙක් කුසල් ක්‍රියාවන් කරා කැඳවන්නේද, මහුව පිළිපදින්නන්ට ලැබෙන කුලියට සමාන කුලියක් මහුට ද ලැබේ.

97-සීමාව ඉක්මවා උසංගා කිරීම

▶ පුද්ගලයෙක් නභිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා හමුවෙහි කෙතෙකු පිලිබඳව (සීමාව ඉක්මවා) ප්‍රසංගා කළ අවස්ථාවේ එතුමා ‘මබ විනාග වේවා, මබගේ මිත්‍රයාව මබ විනාග කළේය’ යනුවෙන් බොහෝ වතාවන් පැවැසීය. පසුව එතුමා ‘මබලාගෙන් කවරෙකුට හෝ සිය මිත්‍රයාව ප්‍රසංගා කළ යුතුමනම්, එයට මහු සුදුසු බව මහු දැන සිටින්නේනම්, ‘මා මහුව මෙසේ මෙසේ දිටිමි. මහු ගැන අධිකව දැන සිටින්නේ අල්ලාන්මය වේ. අල්ලාන්ට වඩා කිසියම් කෙතෙකක් හෝ පවිත්‍රවන්තයා ලෙස මම නොකියමි යැයි පවසනු’ යනුවෙන් පැවැසූ බව අබුබකර් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථ : බුහාරි හා මුස්ලිම්)

▶ පුද්ගලයෙකු තවත් පුද්ගලයෙකුට සීමා ඉක්මවා ප්‍රසංගා කිරීමට සවන්දුන් නභිනායක මුහම්මදු (සල්) තුමා ‘මබ මහුව විනාග කළේය’ යනුවෙන් පැවැසූ බව අබු මුසා (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

▶▶ ‘ප්‍රසංගා කරන්නන්ගේ මුහුණෙහි වැලි ඉසින්න’ යනු වෙන් නඹිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා අපට අණ කළ බව මික්දාද් (රලි) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1- සීමාව ඉක්මවා ප්‍රසංගා කිරීම නහනම්.
- 2- කෙනෙකු ව ප්‍රසංගා කිරීමට අදහස් කරන්නා මහුගෙන් භාහිරව පෙනෙන කරුණු ගැන (පමණක්) ප්‍රසංගා කළ යුතුය. එනම්, ‘මහුව මම මෙසේ මෙසේ සිතමි. මහු ගැන වඩාත් හොඳට දැන සිටින්නා අල්ලාහ්මයවේ’ යනු වෙන් කිව යුතුය.
- 3- ප්‍රසංගා කරන්නන්ගේ මුහුණුවල වැලි ඉසින ලෙස අණ කර ඇත.

98- වාදනය කිරීම

▶▶ ‘(මොවුන් හැර) දැනුමෙන් තොරව අල්ලාහ්ගේ මගෙන් සිට (මිනිසුන්ව) නොමග යැවීමට නිශ්චල පුවත් මිලදී ගන්නන්ද මිනිසුන්ගෙන් සිටිති’ යනුවෙන් අල්ලාහ් පවසන්නේය.

(අල්කුර්ආන් -31:06)

▶▶ නඹිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා ‘මගේ සමාජයෙහි සමහර මිනිසුන් බිහි වේ. මවුහු දුරාවාරය, සේද, මත්පැන් හා සංගීතය යනාදීන් අනුමත කර ගනිති. එසේම, සමහර මිනිසුන් උස් කන්දක් අසලෙහි අසුන්ගෙන සිටිති. මවුන්ගේ එවෙරැවා මවුන්ගේ සිව්පාවන් රැගෙන (සවස්

වරුවේ) මවුන් වෙත පැමිණේ. එකළ මහු (හෝ දිළිත් දෙක්) මවුන් වෙත පැමිණ සිය අවශ්‍යතාවය ගැන පවසයි. එයට මවුහු හෙට පැමිණෙන්න යනුවෙන් පවසා (කාලය ගතකර) සිටිති. අල්ලාහ් මවුන් සමහරුන් මත එම කන්ද පෙරළා දමා විනාශ කරයි. ඉතිරි අය එලොව දිනය තෙක් රිළවුන් හා උරන් ලෙසට පරිවර්තනය කරයි' යනුවෙන් ප්‍රකාශ කළ බව අබු මාලික් අල් අෂ් අරී (රලී) තුමා වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : බුහාරි)

ප්‍රයෝජන

- 1-වාදනය කිරීම තහනම්ය. එසේම එය නිශ්චල තහනම් ක්‍රියාවකි.
- 2-වාදනය කිරීම මෙම සමාජයේ සමහරුන් (සිය මතය පරිදි) අනුමතකර ගන්නා කරුණු අතර එකකි.

99-දුල්හජ් දින දහයේ විශේෂත්වය

▶▶ නබි (සල්) තුමා 'මෙම දින දහයෙහි කුසල් ක්‍රියාවන්හි යෙදීම, අනෙක් දිනවල යෙදීමට වඩා අල්ලාහ් ඉමහත් ප්‍රිය කරයි' යැයි පැවැසූ කළ, එතුමාගේ ශ්‍රාවකරුවන් 'අල්ලාහ්ගේ දූතයාණනි, අල්ලාහ්ගේ මගෙහි පීහාද් කිරීමට වඩාද?' යනුවෙන් විමසූහ. එයට එතුමා 'අල්ලාහ්ගේ මගෙහි පීහාද් කිරීමට වඩාත් ප්‍රියතාවයකි. නමුත්, කවරෙක් තම ප්‍රාණය හා තම ධනය සමග පිටත්වී එයින් කිසිවක් හෝ නැවත නොගෙන පැමිණ අය හැර' යැයි පැවැසූ බව ඉබ්නු අබිබාස් (රලී) වාර්තා කරන්නේය.

(ග්‍රන්ථය : අබුදාවුද් හා හිරිමුද්)

▶ ‘දුල් හප් දින දහය පැමිණ, එහි මඛලාගෙන් කවරෙක් හෝ කුර්බානි කැපීම් කිරීමට අදහස් කළේ නම්, මහු තම භිෂකෙස් හා තම ශරීරයෙහි කිසිවක් හෝ ඉවත් නොකරන්න’ යනුවෙන්ද, වෙනත් වාර්තාවක ‘මහු තම නියමයාතු හා භිෂකෙස් ඉවත් නොකරන්න’ යනුවෙන්ද නභිතායක මුහම්මද (සල්) තුමා ප්‍රකාශ කළ බව උමිමු සලමා (රලි) තුමිය වාර්තා කරන්නීය.

(ග්‍රන්ථය : මුස්ලිම්)

ප්‍රයෝජන

- 1-මෙම දින දහයට විශේෂත්වයක් ඇත.
- 2-මෙම දිනවල කුසල් ක්‍රියාවන්හි අධිකව යෙදීම සතුටු දායක කරුණකි.
- 3-දුල්හප් මස දින දහය පැමිණි විට කැපීම් කිරීමට අදහස් කරන්නා සිය නියමයාතු හා භිෂකෙස් කිසිවක් ඉවත් කළ නොයුතුයි.

100-අල්ලාෂගේ මහිමය හා ඔහුගේ ජාලනයේ විශාලත්වය

▶ ‘මාගේ දාසයින්, අපරාධ කිරීම මෙ මාහටම තහනම් කළේමි. එය මඛලා අතරද තහනම් කරුණක් ලෙස පත් කළේමි. එහෙයින්, මඛලාගෙන් කෙනෙක් අනෙකුට අපරාධ නොකරන්න. මාගේ දාසයින්, මම කවරෙක් යහමගට යොමු කළේද මහු හැර මඛලා සෑම දෙනාම නොමගෙහි සිටින්නන්ය. එබැවින්, මඛලා මගෙන් යහ මග අයදින්න. මම මඛලාට යහමග පෙන්වන්නමි.

මාගේ දාසයින්, මා කවරෙකුට ආහාර සැපයූයේද මහු හැර මබ සැම දෙනාම කුසගින්නෙන් සිටින්නන්ය. එබැවින්, මබලා මාගෙන් ආහාර අයදින්න. මම මබලාට ආහාර සපයන්නම්. මගේ දාසයින්, කවරෙකුට මා අලුම් ලබා දුන්නේද, මහු හැර මබ සැම දෙනාම නිරුවත්ව සිටින්නන්ය. එබැවින්, මබලා මගෙන් අලුම් අයදින්න. මම මබලාට අලුම් ලබා දෙන්නම්.

මාගේ දාසයින්, මබලා රු හා දහවල් පාපයන්හි යෙදෙත් නෙහුය. මා සැම පාපයන් සඳහා සමාව ලබා දෙන්නේය. එබැවින්, මබලා මාගෙන් පව සමාව අයදින්න. මම මබ ලාට පව සමාව ලබා දෙන්නෙමි. මාගේ දාසයින්, මාහට හානි කිරීමට මබලා කුමණ තරම් වෙහෙස දැරුවද, මා හට කිසිදු හානියක් සිදුකිරීමට හෝ මබලාට නොහැක. එසේම, මාහට සෙනක් කිරීමට මබලා කුමණ තරම් වෙහෙස දැරුවද, මාහට කිසිදු සෙනක් කිරීමට හෝ මබ ලාට නොහැක.

මාගේ දාසයින්, මබලාට පෙර විසූ පෙරැන්නන්, පසුව වෙසෙන්නන්, මබලාගේ මිනිසුන් හා ජිත් යන සැම දෙනා (මට කීකරුවීමෙහි) යහපත්ගිල පුද්ගලයෙකුගේ බැතිසිතකින් සිටියත් මගේ පාලනයෙහි කිසිදු විස්තීර්ණ යක් හෝ නොසිදුවේ. එසේම මබලාට පෙර විසූ පෙරැන්න නන්, පසුව වෙසෙන්නන්, මබලාගේ මිනිසුන් හා ජිත් යන සැම දෙනා (මාහට විරුද්ධකම් කිරීමෙහි) නපුරු මිනිසෙකුගේ නපුරු සිතකින් සිටියත්, මාගේ පාලන යෙහි කිසිදු උණනාවයක් හෝ නොසිදුවේ.

පටුන

1-කාලය ගැන සුපරීක්ෂකාරී එම.....	3
2-දාදු කැට පැදිදීම.....	4
3-පේනනිශා, ගාස්තුවැයන, යෙදවැයැයන නරා යාම.....	6
4-භූනියම් කිරීම.....	7
5-මැතිරීම.....	9
6-අල්ලාගත් හැර අන් දෙය කෙරෙහි දිවුරීම.....	11
7-නිමිති බැලීම.....	13
8-අල්ලාගත් කෙරෙහි කාර්ය පැවැරීම.....	13
9-පාරාධනා පිළිගනු ලබන අවස්ථාවන්.....	15
10-පමාඅන් සලාතය අත්වාර්ය එම.....	17
11-පමාඅන් සලාතයෙහි විශේෂත්වය.....	19
12-මස්පිදියට පැමිණීමේ විධිය.....	20
13-සලාතයට පෙරතුරුව එම හා රැදී සිටීම.....	21
14-තනියියතුල් මස්පිදි සලාතය.....	23
15-ප්‍රථම පේළියෙහි විශේෂත්වය.....	24
16-පේළි පිළියෙළ කිරීම.....	25
17-ෆජ්රය සාමුහිකව ඉටු කිරීම.....	27
18-අක්ර සලාතයෙහි විශේෂත්වය.....	29
19-රාග්නී නැමිදුම (1).....	31
20-රාග්නී නැමිදුම (2).....	33
21-කාලින සලාතයෙහි සමහර නීතිරීතින්.....	35
22-ප්‍රථිආ දිනයෙහි විශේෂත්වය.....	37
23-ප්‍රථිආවට කල්විලා ඇතිව යාම.....	38
24-ප්‍රථිආවෙහි සුන්දරත්ව හා පිළිවෙත්.....	40
25-අවුරුදු සලාතය (1).....	41
26-අවුරුදු සලාතය (2).....	43
27-අවුරුදු සලාතය (3).....	44
28-කුර්බානි දීම.....	45
29-ග්‍රාහණී සලාතය.....	47
30-වස්ක අපේක්ෂා කිරීම.....	49
31-වස්ක අපේක්ෂිත සලාතය.....	50
32-වස්ක හා සම්බන්ධ සමහර නීතිරීතින්.....	54

33-ඉස්තිකාර කලාභය.....	55
34-අනාටයන් රැක බලා ගැනීම.....	58
35-අනාටයන්ගේ ධනය අනුභව කිරීම.....	59
36-ප්‍රිය කරන්නා ඔහු සමගම සිටී.....	60
37-පැය රූප හා සම්බන්ධ නීතිරීති.....	61
38-සිහිනයෙහි විශේෂත්වය.....	63
39-සිහිනයෙහි සාරධරම.....	64
40-සගුණ ඇරඹුම පිළිගැනීම.....	66
41-අවසර පැනීම.....	67
42-සාතන් කෝළභූත කිරීම.....	69
43-වංචා කිරීම.....	70
44-රැවටම.....	72
45-කෝපවීම.....	73
46-මිනී පිට්ටනි කරා යාම.....	74
47-මත්පැන් පානය කිරීම.....	76
48-නියමිත තරඟ විතරකවල යෙදීම.....	78
49-ගස් සිටුවීම හා වගා කිරීම.....	80
50-වෙළඳාමෙහි නීතිරීති.....	81
51-අධිකව සිනාසීම.....	83
52-බොරැවට දැවුරීම.....	84
53-බොරැ සකනය.....	86
54-ගෘප කිරීම.....	87
55-කවීම.....	88
56-තනනම් වචන.....	89
57-පිතෘද් කිරීමෙහි විශේෂත්වය.....	91
58-පිතෘද් කරන්නා හා දිවි පුදන්නාගේ කුලය.....	93
59-පිතෘදයෙහි නීතිමාගේ ශ්‍රාවකරුවන්.....	95
60-මුස්ලිම්වරුන්ගේ අවයතන ඉටු කිරීම.....	98
61-සුන්නා හා බිද්ආ.....	100
62-සලවෘත් කීමෙහි විශේෂත්වය.....	103
63-ආයකරැවට අවකාශ ලබා දීම.....	105
64-පොළිය පිළිබඳ අවවාදය.....	106
65-අල්කුරානායෙහි විශේෂත්වය.....	109
66-සුරා බිකරා හා අලඉම්බරානිහි විශේෂත්වය.....	110

67-අල්ලාගැනීමේ වගකීම විසඳීම කිරීම.....	111
68-දානය කිරීමේ විශේෂත්වය (1).....	113
69-දානය කිරීමේ විශේෂත්වය (2).....	115
70-විශේෂ දානය.....	116
71-රහස්ගතව දානය කිරීම.....	118
72-පසිඳව දානය කිරීම.....	119
73-සමාජ ක්‍රමය හා නොකර ලබා ගැනීම.....	121
74-සමහර තත්‍වයන් ක්‍රමය.....	122
75-මරණය සිදු කිරීම හා එයට ආශ්‍රිත නොවීම.....	123
76-මරණයෙන් මොහොත.....	124
77-ක්‍රියාවන් එකිනෙකට අනුව හිතවු කිරීම.....	125
78-ජනාකූල ක්‍රියාව (1).....	126
79-ජනාකූල ක්‍රියාව (2).....	128
80-ජනාකූල ක්‍රියාව (3).....	130
81-ජනාකූලව සහයෝගීවීම.....	131
82-ජනාකූලව සමහර නීතිරීති.....	133
83-ජනාකූල භූමිදානය කිරීම.....	134
84-මිනිසුන් සමඟ කිරීම.....	136
85-මිනිසුන් සිදුවීම්.....	137
86-ඉවසීමට දිරිගැන්වීම.....	139
87-අවසාන ක්‍රමයන්හි ප්‍රකාශ කිරීම.....	140
88-මිනිසුන් පිළිබඳ නීතිරීති.....	142
89-නාස්තියානු ආගම වෙනුවෙන් ආදායම්.....	143
90-දරුවන්ගේ මරණය සම්බන්ධව ඉවසීම.....	145
91-මස්පිදුල් භාරය හා මස්පිදුන් නැවීම.....	146
92-මස්කා පිළිබඳ නීතිරීති.....	148
93-විවාහය සඳහා දියණිය බල කිරීම.....	149
94-සමාජ සමාජ.....	150
95-විශ්වාසය රැක ගැනීම.....	152
96-අල්ලාගැනීමේ දෙස කැඳවීමේ විශේෂත්වය.....	154
97-සමාජ ඉක්මවා ප්‍රකාශ කිරීම.....	156
98-වෘද්ධත්ව කිරීම.....	157
99-දුර්වල දින දහයේ විශේෂත්වය.....	158
100-අල්ලාගැනීමේ මිනිසුන් හා පාලනයේ විශාලත්වය.....	159